220.44 B14: 11
CLAPP
3 5002 00328 9241
Textum Masoreticum accuratissime express

BS 715 1869 11

Bible.O.T. Hebrew. 1869-

Textum Masoreticum accuratissime expressit e

חמש מגלות

שיר השירים. רות. קינות. קהלת. אסתר.

QUINQUE VOLUMINA.

CANTICUM CANTICORUM.
RUTH. THRENI. ECCLESIASTES. ESTHER.

TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME
EXPRESSIT, E FONTIBUS MASORAE VARIE ILLUSTRAVIT,
NOTIS CRITICIS CONFIRMAVIT

S. BAER.

PRAEFATUS EST EDENDI OPERIS ADJUTOR

FRANCISCUS DELITZSCH.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE 1886.

44220

BS
715
1869
11

PRAEFATIO.

Quamquam amico meo, quem abhinc amplius annis XXX ex angulo suo Rhenano in publicum protraxeram, identidem dixi, me aetate provectiorem esse, quam ut in adjuvandis studiis ejus masoreticis pergere possem: tamen orare me obtestarique non destitit, ut inceptum cum eo persequerer, atque exorari me passus satis habui animum ejus convertere ad textum eorum librorum, qui mihi in praesenti literarum biblicarum statu prae ceteris retractionem textus translaticii exigere videbantur. In his eminentiorem locum obtinent libri Ezechielis et Chronicorum. Illum ante duos annos edidit, hunc anno proximo se editurum esse sperat; interea omnem curam et operam posuit in castigando textu quinque Voluminum (מגלות), inter quae Koheleth et Esther plurimum valent ad quaestionem de conclusione canonis dijudicandam. Insuper liber Esther id cum libris Danielis, Ezrae Nehemiaeque, quos ao. 1882 edidimus, commune habet, quod vocabulis persicis scatet.

Quinque Megilloth in Codice Hebraico non occupant eum locum, qui singulis competit. In Codice Graeco juxta LXX interpretes liber Ruth libro Judicum adjunctus est, quemadmodum etiam apud Palaestinenses, testibus Melitone et Origene, qui ait: *Κριταὶ Ῥοὺθ παρ᾽ αὐτοῖς ἐν ἑνὶ Σωφετίμ.* Idem testatur Epiphanius: *Συνάπτεται ἡ Ῥοὺθ τοῖς Κριταῖς καὶ ἀριθμεῖται παρ᾽ Ἑβραίοις μία βίβλος.* Atque liber Threnorum in Codice Graeco inter Jeremiam et Ezechielem collocatus est, neque negari potest, hunc locum ei tanquam appendici libri Jeremiae deberi, uti Origenes ait et Epiphanius repetit, uterque male librum Baruch immiscens: *Ἱερεμίας σὺν Θρήνοις καὶ τῇ Ἐπιστολῇ ἐν ἑνὶ Ἱερεμίᾳ.* Sed in Codice Hebraico quinque illi libelli propter usum liturgicum ipsis communem consociati atque secundum ordinem dierum festorum anniversariorum, quibus publice praeleguntur, digesti sunt: 1) Canticum Canticorum,

quod praelegitur die octavo Paschae (mense Nisan, qui est primus; 2) Ruth, secundo die Pentecostes (mense Sivan, qui est secundus); 3) Threni, nono die mensis Ab (qui est quintus); 4) Koheleth, die tertio festi Tabernaculorum (mense Tišri, qui est septimus); 5) Esther, die tertio decimo mensis Adar (qui est duodecimus), quo festum Purim incipit. Hanc ipsam ob causam hi quinque libelli in unoquoque Machazôr, h. e. libro orbis annui precationum carminumque solemnium, continentur, ita ut ad subsidia, quibus Baerius ad textum critice investigandum uti posset, veteres Machazôrim partim impressi partim manuscripti accederent.

Enumerationem ordior a libris impressis, qui ipsi praesto erant: *1)* Machazor Arimini *(Rimini)* editum ao. 1486; *2)* Machazor secundum ritum Romaniae *(Rumili)*, editum Bononiae *(Bologna)* 1541; *3)* Machazor Thessalonicense ai. 1580; *4)* Machazor Venetum ai. 1600; *5)* חמש מגלות cum Targum et commentario Isaaci Arama, impressum Ripae *(Riva)* 1561 atque *5)* editio Bibliorum V. T. ab Elia Huttero curata, quae Hamburgi 1587 prodiit.

Sequitur ut libros manuscriptos recenseamus, quos Baerius in rem suam convertit: *1)* Cod. membranaceus in 4^0, octo foliis constans, quae Canticum et Ruth exhibent. Hunc codicem, e bibliotheca ab Hermanno Lotzio Lipsiensi relicta comparatum (ad quam Curtisiani quoque codices pertinuerunt), ao. 1873 amico donavi. Siglum est *A*. *2)* Machazor membranaceum formae maximae, in Bibliotheca Universitatis Lipsiensis, pervetus et permagni momenti in rebus criticis. Signavimus eum *L*. 3. *3)* Codex Pentateuchi et quinque Voluminum cum Targum et Raschii commentario, membranaceus formae maximae, item pervetus et auctoritate gravissimus, in Bibliotheca Civitatis Lipsiensis, quem descripsi in Catalogo Librorum hujus Bibliothecae manuscriptorum (1838. 4) p. 273 s. Scriptor est מכיר בר קרשביא. Insignivimus eum nota *L*. 1.[1] *4)* Cod. ejusdem Bibliothecae membranaceus formae aliquanto minoris et elegantiori charactere exaratus, qui Pentateuchum et Megilloth continet, non aeque antiquus, sed

[1] Exempli causa commemoramus, in hoc codice ad אל הבל אחיו Gen. 4, 8 adnotari אין בו פיסקא כלל ibique Gen. 22, 1 recte interpungi וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם. Idem scribit uno vocabulo מִבֵּיתְאֵל, בֵּיתְאֵל.

Masora tum magna tum parva instructus (vide descriptionem in Catalogo p. 274 s.). Nota est *L.* 2. *5)* Codex grandis Bibliorum V. T. in Bibliotheca Regia Berolinensi, quem nota *B. 1* distinximus, scriptus a ברוך בר אברהם, similis Codici Erfurtensi 1 qui nunc Berolini asservatur, et Caroloruhensi 521.

Praeterea Hermannus Strack, Codicis Babylonici Petropolitani editor meritissimus, quocum Baerius se ad Ben-Ascheri דקדוקי הטעמים edenda (1879) conjunxit, ei in usum tradidit excerpta sua ex codicibus Crimaeis quos Bibliotheca Caesarea Petropolitana possidet: *1)* exemplar Differentiarum Occidentalium (חלופי מערבאי) e Codice 1010 *(P)*; *2)* aliud lexicalis et masoretici argumenti e Codice Tschufutcalensi No. 7 (folia 29 chartacea in 4⁰); *3)* itidem חלופי מערבאי e Codice Tschufutcalensi No. 18[a]; *4)* transscriptionem Codicis Tschufutcalensis No. 13 (עדת דבורים, vide *Dikduke hateamîm* p. XXXII); *5)* quae excerpsit e codice Tschufutcalensi No. 1 (vide *Dikduke ha-teamîm* p. XXXI); *6)* e codice Tschufutcalensi No. 2, fragmento Hagiographorum, quod multum similitudinis habet cum codice modo commemorato; *7)* e Codice Tschufutcalensi No. 114, item fragmento Hagiographorum vetusto, tredecim foliis constante[1]; *8)* e Codice Tschufutcalensi No. 116 et *9)* e Codice indidem acquisito No. 118, quorum uterque particulas Hagiographorum exhibet.

Haec apographa et excerpta Baerio magnopere profuerunt ad definiendas scripturas controversas inter Ben-Ascher et Ben-Naphtali sive scholas occidentales et orientales. Accidit etiam ut differentias deprehenderet, quae ipsum adhuc latuerant et quibus tabulas in editionibus superioribus propositas suppleri oportet.

Huc pertinet in libro Genesis p. 81 XIV, 1, ubi Occidentales כְּדָרְלָעֹמֶר הדה מלה, Orientales כְּדָר־לָעֹמֶר ב׳ מלין, convenienter antiquae Masorae ms., cujus haec sunt verba: אלין פלוגתא, כדרלעמר, שלהבתיה, ובזיותיה, בשפרפרא, למדנחאי תרתין מלין כתיבן, למערבאי מלה הדה כתיבן. Cf. Dan. p. VI. Ibidem XXXV, 22: Occidentales וישמע ישראֵל, אתנהתא, Orientales וישמע ישראֵל׃ סוף פסוק. Sic

[1] Hoc in codice ad Koh. 6, 10 exstat nota marginalis: חצי הספר, בן אשר, חצי הספר. חצי הספר למערבאי, et ad 7, 8: חצי הספר למד׳:חצי.. Cf. Argumenta ad 7, 1.

Cod. Arabicus et Erfurt. 3, cf. Librum Duodecim Prophetarum p. VII not. 1.

In libro Jesaiae p. 88 haecce inserantur necesse est: XXV, 10: Occidentales במי כתיב בְּמוֹ קרי, Orientales בְּמוֹ כתיב וקרי. Sic Cod. Babylonicus. XXXI, 8: Occidentales וְנָס לוֹ, Orientales ונס לא כתיב לוֹ קרי. Sic idem ille Babylonicus. XLVII, 10: Occidentales אמרתְּ, Orientales אמרתי כתיב אמרתְּ קרי, teste eodem illo, cf. Pinskeri מבוא p. 74. LVIII, 1: Occidentales תחשֹׂךְ חסר ו"ו, Orientales תחשׂוֹךְ מלא, teste eodem.

In libro Duodecim Prophetarum p. 86 haecce addenda sunt. Hos. VIII, 13: Occidentales יְהוָה לא רצם Orientales וַיהוָה לא רצם, qua in re Tschufutcalensis No. 1 et Babylonicus consentiunt. Hos. IX, 6: Occidentales מחמַד פתח, Orientales מחמֹד חלם, teste Tschufutcalensi No. 1. Jo. IV, 8: Occidentales לִשְׁבָאִים אל"ף נחה, Orientales לִשְׁבָאִים אל"ף נע. Mi. VII, 5: Occidentales באלּוּף לית מלא, Orientales באלֻּף חסר, teste Tschufutcalensi No. 1. Mal. I, 14: Occidentales לַאדֹנָי, Orientales לַיהוָה. Sic nota marginalis Reuchliniani No. 55.

In libro Proverbiorum index Differentiarum p. 54 hisce compleri debet: XXIII, 31: Occidentales בכיס כתיב בכּוֹס קרי, Orientales בכּוֹס כתיב וקרי, teste Codice 1010. XXX, 31: Occidentales אַלְקוּם הדה מלה, Orientales אל־קום ב' מלין, teste eodem.

In libro Danielis p. 90 unum adjici oportet: IX, 9: Occidentales לַאדֹנָי, Orientales לַיהוָה, auctore Masora adscripta Codici 1010.[1]

Ad codices illos, quos Baerius non sine fructu contulit, accessura essent LI ista coriacea volumina voluminumque frag-

[1] Haec additamenta componentibus nobis in mentem veniunt aliquot loci superiorum editionum, qui correctionem requirunt. In Psalmis p. 88 lin. 7 sic scribendum erat: p. 20. Vide Norzium ad 86, 2. In Ezechiele XXXIII, 25 legas: הַדָּם ׀ cum Pasek. Ibid. XLVI, 20 legas: לִבִלְתִּי cum Mercha. Ibid. p. 106 lin. 6 post „aliis" addi debebat: (non וְיֹשְׁבֵי עַל־שְׂפַת). In Daniele p. 77 lin. 7 infer. legas: continet aut Pasek. Ibid. p. 91 ad 3, 2 in הַדְּבָרַיָּא scriptionis Naphtaliticae Asla in Metheg mutandum est. Ibid. p. 104 lin. 8 legas: Pe kamezatum. Ibid. p. 127 ad Neh. 8, 17 in מִן־הַשְּׁבִי ׀ Mercha scriptionis Naphtaliticae in Munach mutandum est.

menta Tephli *(Tiflis)* Petropolin missa et, ut fertur, in Rhodo insula quondam inventa, de quibus Abr. Harkavy, vehemens Danielis Chwolsonii in aestumandis monumentis Crimaeis adversarius, uberius ad Academiam Caesaream Petropolitanam perscripsit, in medio relinquens, utrum fide digna sint an a falsario confecta.[1] Scripta sunt sine vocalibus singulari quodam et adhuc prorsus incognito quadrato scriptionis genere atque non solum Prophetarum, Proverbiorum, Danielis, sed etiam librorum Ruth, Threnorum et Esther non exiguas partes continent, idque non sine crebra lectionis a textu recepto discrepantia, quae, si genuina essent, permagni esset momenti. Quamquam lectu difficillima sunt, ut quinque exempla photolithographica ostendunt, tamen Abrahamo Harkavy jam nunc contigit indagare hasce lectiones a textu masoretico diversas:

Thren. II, 3 ויבער ביעקב אש להבה אכלה מסביב
Mas. ויבער ביעקב כאש להבה אכלה סביב
Ibid. II, 4 דרך קשתו אויב הציב ימינו צר
Mas. דרך קשתו כאויב נצב ימינו כצר
Ibid. II, 6 וירעץ בזעם אפו
Mas. וינאץ בזעם אפו
Ibid. II, 7 נגן מקדשו
Mas. נאר מקדשו
Ibid. II, 8 חרץ יהוה להשחית
Mas. חשב יהוה להשחית
Ibid. II, 10 ישבו לארץ וידמו זקני בת ציון
Mas. ידמו sine Vav copulae.
Est. II, 21 ויהי כראת בגתן ותרש שני סריסי המלך משמרי הסף
כי אחרת משבה אל בית הנשים שני ויבקשו לשלח וגו׳
Mas. בימים ההם ומרדכי יושב בשער המלך קצף בגתן ותרש
שני סריסי המלך משמרי הסף ויבקשו לשלח וגו׳

Tanta in sex Threnorum versibus lectionis diversitas! Hoc unum sufficit ad perspiciendum praestigiatorem, qui modum non servans ipse se prodidit. Huc accedit, quod illae diversae lectiones aeque ac Deuteronomii a Shapira veno propositi[2] sinistram industriam hominis semidocti prae se ferunt; etenim quis non sentit, lectione in Thren. II, 3 supposita et rhythmum

---

[1] *Neuaufgefundene Hebräische Bibelhandschriften. Bericht an die Kaiserliche Akademie der Wissenschaften zu St. Petersburg.* 1884. 4.

[2] Vide quae de variis lectionibus hujus Deuteronomii, quo Shapira, ut quidem ego credo, ipse deceptus est, disserui in *Ev. luth. Kirchenzeitung* 1883 No. 36. 37. 38. 39. 1884 No. 6.

destrui et vim sententiae (cujus subjectum Deus est, non Chaldaeus) infringi. In Est. II, 21 quaestio difficilis oritur, quid duos illos eunuchos impulerit, ut contra regem de eo interficiendo conjurarent; difficultas augetur eo, quod Verba ומרדכי ישב בשער המלך hoc loco ex v. 19 repetuntur. Falsator ea sustulit simulque nobis detexit, qua de causa aulici contra Assuerum tanta ira exarserint, nempe propterea quod Esther noctu a rege tam diu retineri solebat et tam sero in secundas aedes (2,14) ingrediebatur, ut ipsis quies nocturna omnino fere denegata esset. Falsator harum membranarum eodem artificio usus est quo falsator Deuteronomii; nam quemadmodum hic id quod Dt. XXVII, 12 s. de loco et vultu tribuum benedicentium et maledicentium dicitur secundum *Sota* 37[a] dilucidiora fecit, sic ille versum libri Esther difficilem immixta haggada talmudica *Megilla* 13[b] explanavit, ita vero ut, quod et ipse Harkavy non potuit non animadvertere, pro אֶחָרָה מְשׁוֹב mendose scriberet אחרת משבה (אַחֲרַת מִשְׁבָּה, nisi forte מֵאַחֲרֶת scripsit vel scribere voluit). Quid plura? Deus animadvertet in miseros istos qui Abrahami Fircowitii exemplo terreri sese non sinunt, sed sive quaestus causa sive contumeliae voluptate literarum sacrarum studia in errorem inducunt.

Praetermissis talibus monumentis turpi dolo confictis proposuimus nobis, post annum emittere librum Chronicorum (דברי הימים), si Deus vitam nobis concesserit. Benedictus autem sit Dominus Deus noster, qui hucusque nobis auxiliatus est.

Scripsi Lipsiae, inter I. et II. Dominicam Quadragesimae 1886.

Franciscus Delitzsch.

שִׁיר הַשִּׁירִים

Canticum canticorum.

1 א

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃ יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־ א 2
טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ 3
עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃ מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ 4
חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
אֲהֵבוּךָ׃ ס שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי ה
קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃ אַל־תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי 6
הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי
שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי׃ הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה 7
תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃
אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי 8
אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ פ
לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי׃ נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים 9 10
צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃ תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף׃ 11
עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר ׀ דּוֹדִי לִי 12 13
בֵּין שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר ׀ דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ ס 14
הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים׃ הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף־ טו 16
נָעִים אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃ 17

2 ב

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין א 2
הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן 3

---

v. 1. ש׳ רבתא   v. 17. רהיטנו קרי

דּוֹדִ֖י בֵּ֣ין הַבָּנִ֑ים בְּצִלּוֹ֙ חִמַּ֣דְתִּי וְיָשַׁ֔בְתִּי וּפִרְי֖וֹ מָת֥וֹק לְחִכִּֽי׃
4 ה הֱבִיאַ֙נִי֙ אֶל־בֵּ֣ית הַיָּ֔יִן וְדִגְל֥וֹ עָלַ֖י אַהֲבָֽה׃ סַמְּכ֙וּנִי֙ בָּֽאֲשִׁישׁ֔וֹת
6 רַפְּד֖וּנִי בַּתַּפּוּחִ֑ים כִּי־חוֹלַ֥ת אַהֲבָ֖ה אָֽנִי׃ שְׂמֹאלוֹ֙ תַּ֣חַת
7 לְרֹאשִׁ֔י וִימִינ֖וֹ תְּחַבְּקֵֽנִי׃ הִשְׁבַּ֨עְתִּי אֶתְכֶ֜ם בְּנ֤וֹת יְרוּשָׁלִַ֙ם֙
בִּצְבָא֔וֹת א֖וֹ בְּאַיְל֣וֹת הַשָּׂדֶ֑ה אִם־תָּעִ֧ירוּ ׀ וְֽאִם־תְּעֽוֹרְר֛וּ אֶת־
8 הָאַהֲבָ֖ה עַ֥ד שֶׁתֶּחְפָּֽץ׃ ס ק֣וֹל דּוֹדִ֔י הִנֵּ֖ה זֶ֣ה בָּ֑א מְדַלֵּג֙
9 עַל־הֶ֣הָרִ֔ים מְקַפֵּ֖ץ עַל־הַגְּבָעֽוֹת׃ דּוֹמֶ֤ה דוֹדִי֙ לִצְבִ֔י א֖וֹ לְעֹ֣פֶר
הָֽאַיָּלִ֑ים הִנֵּה־זֶ֤ה עוֹמֵד֙ אַחַ֣ר כָּתְלֵ֔נוּ מַשְׁגִּ֙יחַ֙ מִן־הַֽחַלֹּנ֔וֹת
י מֵצִ֖יץ מִן־הַֽחֲרַכִּֽים׃ עָנָ֥ה דוֹדִ֖י וְאָ֣מַר לִ֑י ק֥וּמִי לָ֛ךְ רַעְיָתִ֥י
11 יָפָתִ֖י וּלְכִי־לָֽךְ׃ כִּֽי־הִנֵּ֥ה הַסְּתָ֖ו עָבָ֑ר הַגֶּ֕שֶׁם חָלַ֖ף הָלַ֥ךְ לֽוֹ׃
12 הַנִּצָּנִים֙ נִרְא֣וּ בָאָ֔רֶץ עֵ֥ת הַזָּמִ֖יר הִגִּ֑יעַ וְק֥וֹל הַתּ֖וֹר נִשְׁמַ֥ע
13 בְּאַרְצֵֽנוּ׃ הַתְּאֵנָה֙ חָֽנְטָ֣ה פַגֶּ֔יהָ וְהַגְּפָנִ֥ים ׀ סְמָדַ֖ר נָ֣תְנוּ רֵ֑יחַ
14 ק֥וּמִי לָ֛כִי רַעְיָתִ֥י יָפָתִ֖י וּלְכִי־לָֽךְ׃ יוֹנָתִ֞י בְּחַגְוֵ֣י הַסֶּ֗לַע בְּסֵ֙תֶר֙
הַמַּדְרֵגָ֔ה הַרְאִ֙ינִי֙ אֶת־מַרְאַ֔יִךְ הַשְׁמִיעִ֖ינִי אֶת־קוֹלֵ֑ךְ כִּי־קוֹלֵ֥ךְ
טו עָרֵ֖ב וּמַרְאֵ֥יךְ נָאוֶֽה׃ ס אֶֽחֱזוּ־לָ֙נוּ֙ שׁוּעָלִ֔ים שֽׁוּעָלִ֥ים קְטַנִּ֖ים
16 מְחַבְּלִ֣ים כְּרָמִ֑ים וּכְרָמֵ֖ינוּ סְמָדַֽר׃ דּוֹדִ֥י לִי֙ וַאֲנִ֣י ל֔וֹ הָרֹעֶ֖ה
17 בַּשּׁוֹשַׁנִּֽים׃ עַ֤ד שֶׁיָּפ֙וּחַ֙ הַיּ֔וֹם וְנָ֖סוּ הַצְּלָלִ֑ים סֹב֩ דְּמֵה־לְךָ֨ דוֹדִ֜י
לִצְבִ֗י א֛וֹ לְעֹ֥פֶר הָאַיָּלִ֖ים עַל־הָ֥רֵי בָֽתֶר׃ ס

ג 3

א עַל־מִשְׁכָּבִי֙ בַּלֵּיל֔וֹת בִּקַּ֕שְׁתִּי אֵ֥ת שֶׁאָהֲבָ֖ה נַפְשִׁ֑י בִּקַּשְׁתִּ֖יו
2 וְלֹ֥א מְצָאתִֽיו׃ אָק֨וּמָה נָּ֜א וַאֲסוֹבְבָ֣ה בָעִ֗יר בַּשְּׁוָקִים֙ וּבָ֣רְחֹב֔וֹת
3 אֲבַקְשָׁ֕ה אֵ֥ת שֶׁאָהֲבָ֖ה נַפְשִׁ֑י בִּקַּשְׁתִּ֖יו וְלֹ֥א מְצָאתִֽיו׃ מְצָא֙וּנִי֙
4 הַשֹּׁ֣מְרִ֔ים הַסֹּבְבִ֖ים בָּעִ֑יר אֵ֛ת שֶׁאָהֲבָ֥ה נַפְשִׁ֖י רְאִיתֶֽם׃ כִּמְעַט֙
שֶׁעָבַ֣רְתִּי מֵהֶ֔ם עַ֣ד שֶׁמָּצָ֔אתִי אֵ֖ת שֶׁאָהֲבָ֣ה נַפְשִׁ֑י אֲחַזְתִּיו֙
וְלֹ֣א אַרְפֶּ֔נּוּ עַד־שֶׁהֲבֵיאתִיו֙ אֶל־בֵּ֣ית אִמִּ֔י וְאֶל־חֶ֖דֶר הוֹרָתִֽי׃
ה הִשְׁבַּ֨עְתִּי אֶתְכֶ֜ם בְּנ֤וֹת יְרוּשָׁלִַ֙ם֙ בִּצְבָא֔וֹת א֖וֹ בְּאַיְל֣וֹת הַשָּׂדֶ֑ה
אִם־תָּעִ֧ירוּ ׀ וְֽאִם־תְּעֽוֹרְר֛וּ אֶת־הָאַהֲבָ֖ה עַ֥ד שֶׁתֶּחְפָּֽץ׃ ס
6 מִ֣י זֹ֗את עֹלָה֙ מִן־הַמִּדְבָּ֔ר כְּתִֽימְר֖וֹת עָשָׁ֑ן מְקֻטֶּ֤רֶת מוֹר֙ וּלְבוֹנָ֔ה
7 מִכֹּ֖ל אַבְקַ֥ת רוֹכֵֽל׃ הִנֵּ֗ה מִטָּתוֹ֙ שֶׁלִּשְׁלֹמֹ֔ה שִׁשִּׁ֥ים גִּבֹּרִ֖ים

---

v. 4. קמץ בזקף   v. 11. הסתָיו קרי   v. 13. לָךְ קרי   v. 14. יתיר י׳
v. 15. פתח בס״פ

סָבִ֣יב לָ֔הּ מִגִּבֹּרֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃ כֻּלָּם֙ אֲחֻ֣זֵי חֶ֔רֶב מְלֻמְּדֵ֖י מִלְחָמָ֑ה 8
אִ֤ישׁ חַרְבּוֹ֙ עַל־יְרֵכ֔וֹ מִפַּ֖חַד בַּלֵּילֽוֹת׃ ס אַפִּרְי֗וֹן עָ֚שָׂה 9
לוֹ֙ הַמֶּ֣לֶךְ שְׁלֹמֹ֔ה מֵעֲצֵ֖י הַלְּבָנֽוֹן׃ עַמּוּדָיו֙ עָ֣שָׂה כֶ֔סֶף רְפִידָת֣וֹ י
זָהָ֔ב מֶרְכָּב֖וֹ אַרְגָּמָ֑ן תּוֹכוֹ֙ רָצ֣וּף אַהֲבָ֔ה מִבְּנ֖וֹת יְרוּשָׁלִָֽם׃
צְאֶ֧נָה ׀ וּֽרְאֶ֛ינָה בְּנ֥וֹת צִיּ֖וֹן בַּמֶּ֣לֶךְ שְׁלֹמֹ֑ה בָּעֲטָרָ֗ה שֶׁעִטְּרָה־לּ֤וֹ 11
אִמּוֹ֙ בְּי֣וֹם חֲתֻנָּת֔וֹ וּבְי֖וֹם שִׂמְחַ֥ת לִבּֽוֹ׃ ס

ד 4

הִנָּ֨ךְ יָפָ֤ה רַעְיָתִי֙ הִנָּ֣ךְ יָפָ֔ה עֵינַ֣יִךְ יוֹנִ֔ים מִבַּ֖עַד לְצַמָּתֵ֑ךְ א
שַׂעְרֵךְ֙ כְּעֵ֣דֶר הָֽעִזִּ֔ים שֶׁגָּלְשׁ֖וּ מֵהַ֥ר גִּלְעָֽד׃ שִׁנַּ֙יִךְ֙ כְּעֵ֣דֶר 2
הַקְּצוּב֔וֹת שֶׁעָל֖וּ מִן־הָרַחְצָ֑ה שֶׁכֻּלָּם֙ מַתְאִימ֔וֹת וְשַׁכֻּלָ֖ה אֵ֥ין
בָּהֶֽם׃ כְּח֤וּט הַשָּׁנִי֙ שִׂפְתוֹתַ֔יִךְ וּמִדְבָּרֵ֖יךְ נָאוֶ֑ה כְּפֶ֤לַח הָֽרִמּוֹן֙ 3
רַקָּתֵ֔ךְ מִבַּ֖עַד לְצַמָּתֵֽךְ׃ כְּמִגְדַּ֤ל דָּוִיד֙ צַוָּארֵ֔ךְ בָּנ֖וּי לְתַלְפִּיּ֑וֹת 4
אֶ֤לֶף הַמָּגֵן֙ תָּל֣וּי עָלָ֔יו כֹּ֖ל שִׁלְטֵ֥י הַגִּבֹּרִֽים׃ שְׁנֵ֥י שָׁדַ֛יִךְ כִּשְׁנֵ֥י ה
עֳפָרִ֖ים תְּאוֹמֵ֣י צְבִיָּ֑ה הָרוֹעִ֖ים בַּשּׁוֹשַׁנִּֽים׃ עַ֤ד שֶׁיָּפ֙וּחַ֙ הַיּ֔וֹם 6
וְנָ֖סוּ הַצְּלָלִ֑ים אֵ֤לֶךְ לִי֙ אֶל־הַ֣ר הַמּ֔וֹר וְאֶל־גִּבְעַ֖ת הַלְּבוֹנָֽה׃
כֻּלָּ֤ךְ יָפָה֙ רַעְיָתִ֔י וּמ֖וּם אֵ֥ין בָּֽךְ׃ ס אִתִּ֤י מִלְּבָנוֹן֙ כַּלָּ֔ה 7 8
אִתִּ֖י מִלְּבָנ֣וֹן תָּב֑וֹאִי תָּשׁ֣וּרִי ׀ מֵרֹ֣אשׁ אֲמָנָ֗ה מֵרֹ֤אשׁ שְׂנִיר֙
וְחֶרְמ֔וֹן מִמְּעֹנ֣וֹת אֲרָי֔וֹת מֵהַרְרֵ֖י נְמֵרִֽים׃ לִבַּבְתִּ֖נִי אֲחֹתִ֣י 9
כַלָּ֑ה לִבַּבְתִּ֙נִי֙ בְּאַחַ֣ד מֵעֵינַ֔יִךְ בְּאַחַ֥ד עֲנָ֖ק מִצַּוְּרֹנָֽיִךְ׃ מַה־יָּפ֥וּ י
דֹדַ֖יִךְ אֲחֹתִ֣י כַלָּ֑ה מַה־טֹּ֤בוּ דֹדַ֙יִךְ֙ מִיַּ֔יִן וְרֵ֥יחַ שְׁמָנַ֖יִךְ מִכָּל־
בְּשָׂמִֽים׃ נֹ֛פֶת תִּטֹּ֥פְנָה שִׂפְתוֹתַ֖יִךְ כַּלָּ֑ה דְּבַ֤שׁ וְחָלָב֙ תַּ֣חַת 11
לְשׁוֹנֵ֔ךְ וְרֵ֥יחַ שַׂלְמֹתַ֖יִךְ כְּרֵ֥יחַ לְבָנֽוֹן׃ גַּ֥ן ׀ נָע֖וּל אֲחֹתִ֣י כַלָּ֑ה 12
גַּ֥ל נָע֖וּל מַעְיָ֥ן חָתֽוּם׃ שְׁלָחַ֙יִךְ֙ פַּרְדֵּ֣ס רִמּוֹנִ֔ים עִ֖ם פְּרִ֣י מְגָדִ֑ים 13
כְּפָרִ֖ים עִם־נְרָדִֽים׃ נֵ֣רְדְּ ׀ וְכַרְכֹּ֗ם קָנֶה֙ וְקִנָּמ֔וֹן עִ֖ם כָּל־עֲצֵ֣י 14
לְבוֹנָ֑ה מֹ֚ר וַאֲהָל֔וֹת עִ֖ם כָּל־רָאשֵׁ֥י בְשָׂמִֽים׃ מַעְיַ֣ן גַּנִּ֔ים טו
בְּאֵ֖ר מַ֣יִם חַיִּ֑ים וְנֹזְלִ֖ים מִן־לְבָנֽוֹן׃ ע֤וּרִי צָפוֹן֙ וּב֣וֹאִי תֵימָ֔ן 16
הָפִ֥יחִי גַנִּ֖י יִזְּל֣וּ בְשָׂמָ֑יו יָבֹ֤א דוֹדִי֙ לְגַנּ֔וֹ וְיֹאכַ֖ל פְּרִ֥י מְגָדָֽיו׃

ה 5

בָּ֣אתִי לְגַנִּי֮ אֲחֹתִ֣י כַלָּה֒ אָרִ֤יתִי מוֹרִי֙ עִם־בְּשָׂמִ֔י אָכַ֤לְתִּי א
יַעְרִי֙ עִם־דִּבְשִׁ֔י שָׁתִ֥יתִי יֵינִ֖י עִם־חֲלָבִ֑י אִכְל֣וּ רֵעִ֔ים שְׁת֥וּ
וְשִׁכְר֖וּ דּוֹדִֽים׃ פ

v. 3. יתיר ר׳ v. 9. באחת קרי

2 אֲנִ֥י יְשֵׁנָ֖ה וְלִבִּ֣י עֵ֑ר ק֣וֹל ׀ דּוֹדִ֣י דוֹפֵ֗ק פִּתְחִי־לִ֞י אֲחֹתִ֤י
רַעְיָתִי֙ יוֹנָתִ֣י תַמָּתִ֔י שֶׁרֹּאשִׁי֙ נִמְלָא־טָ֔ל קְוֻצּוֹתַ֖י רְסִ֥יסֵי
3 לָֽיְלָה׃ פָּשַׁ֙טְתִּי֙ אֶת־כֻּתָּנְתִּ֔י אֵיכָ֖כָה אֶלְבָּשֶׁ֑נָּה רָחַ֥צְתִּי אֶת־
4 רַגְלַ֖י אֵיכָ֥כָה אֲטַנְּפֵֽם׃ דּוֹדִ֗י שָׁלַ֤ח יָדוֹ֙ מִן־הַחֹ֔ור וּמֵעַ֖י
ה הָמ֥וּ עָלָֽיו׃ קַ֥מְתִּֽי אֲנִ֖י לִפְתֹּ֣חַ לְדוֹדִ֑י וְיָדַ֣י נָֽטְפוּ־מ֗וֹר
6 וְאֶצְבְּעֹתַי֙ מ֣וֹר עֹבֵ֔ר עַ֖ל כַּפּ֥וֹת הַמַּנְעֽוּל׃ פָּתַ֤חְתִּֽי אֲנִי֙ לְדוֹדִ֔י
וְדוֹדִ֖י חָמַ֣ק עָבָ֑ר נַפְשִׁי֙ יָֽצְאָ֣ה בְדַבְּר֔וֹ בִּקַּשְׁתִּ֙יהוּ֙ וְלֹ֣א
7 מְצָאתִ֔יהוּ קְרָאתִ֖יו וְלֹ֥א עָנָֽנִי׃ מְצָאֻ֜נִי הַשֹּֽׁמְרִ֛ים הַסֹּבְבִ֥ים
בָּעִ֖יר הִכּ֣וּנִי פְצָע֑וּנִי נָשְׂא֤וּ אֶת־רְדִידִי֙ מֵעָלַ֔י שֹׁמְרֵ֖י הַחֹמֽוֹת׃
8 הִשְׁבַּ֥עְתִּי אֶתְכֶ֖ם בְּנ֣וֹת יְרוּשָׁלָ֑͏ִם אִֽם־תִּמְצְאוּ֙ אֶת־דּוֹדִ֔י מַה־
9 תַּגִּ֣ידוּ ל֔וֹ שֶׁחוֹלַ֥ת אַהֲבָ֖ה אָֽנִי׃ מַה־דּוֹדֵ֣ךְ מִדּ֔וֹד הַיָּפָ֖ה בַּנָּשִׁ֑ים
י מַה־דּוֹדֵ֣ךְ מִדּ֔וֹד שֶׁכָּ֖כָה הִשְׁבַּעְתָּֽנוּ׃ דּוֹדִי֙ צַח֙ וְאָד֔וֹם דָּג֖וּל
11 מֵרְבָבָֽה׃ רֹאשׁ֖וֹ כֶּ֣תֶם פָּ֑ז קְוּצּוֹתָיו֙ תַּלְתַּלִּ֔ים שְׁחֹר֖וֹת כָּעוֹרֵֽב׃
12 עֵינָ֕יו כְּיוֹנִ֖ים עַל־אֲפִ֣יקֵי מָ֑יִם רֹֽחֲצוֹת֙ בֶּֽחָלָ֔ב יֹשְׁב֖וֹת עַל־
13 מִלֵּֽאת׃ לְחָיָו֙ כַּעֲרוּגַ֣ת הַבֹּ֔שֶׂם מִגְדְּל֖וֹת מֶרְקָחִ֑ים שִׂפְתוֹתָיו֙
14 שֽׁוֹשַׁנִּ֔ים נֹטְפ֖וֹת מ֥וֹר עֹבֵֽר׃ יָדָיו֙ גְּלִילֵ֣י זָהָ֔ב מְמֻלָּאִ֖ים
טו בַּתַּרְשִׁ֑ישׁ מֵעָיו֙ עֶ֣שֶׁת שֵׁ֔ן מְעֻלֶּ֖פֶת סַפִּירִֽים׃ שׁוֹקָיו֙ עַמּ֣וּדֵי שֵׁ֔שׁ
מְיֻסָּדִ֖ים עַל־אַדְנֵי־פָ֑ז מַרְאֵ֙הוּ֙ כַּלְּבָנ֔וֹן בָּח֖וּר כָּאֲרָזִֽים׃ חִכּוֹ֙
16 מַֽמְתַקִּ֔ים וְכֻלּ֖וֹ מַחֲמַדִּ֑ים זֶ֤ה דוֹדִי֙ וְזֶ֣ה רֵעִ֔י בְּנ֖וֹת יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃

ו 6

א אָ֤נָה הָלַךְ֙ דּוֹדֵ֔ךְ הַיָּפָ֖ה בַּנָּשִׁ֑ים אָ֚נָה פָּנָ֣ה דוֹדֵ֔ךְ וּנְבַקְשֶׁ֖נּוּ
2 עִמָּֽךְ׃ דּוֹדִי֙ יָרַ֣ד לְגַנּ֔וֹ לַעֲרוּג֖וֹת הַבֹּ֑שֶׂם לִרְעוֹת֙ בַּגַּנִּ֔ים וְלִלְקֹ֖ט
3 שֽׁוֹשַׁנִּֽים׃ אֲנִ֤י לְדוֹדִי֙ וְדוֹדִ֣י לִ֔י הָרֹעֶ֖ה בַּשּׁוֹשַׁנִּֽים׃ פ
4 יָפָ֨ה אַ֤תְּ רַעְיָתִי֙ כְּתִרְצָ֔ה נָאוָ֖ה כִּירוּשָׁלָ֑͏ִם אֲיֻמָּ֖ה כַּנִּדְגָּלֽוֹת׃
ה הָסֵ֤בִּי עֵינַ֙יִךְ֙ מִנֶּגְדִּ֔י שֶׁ֖הֵ֣ם הִרְהִיבֻ֑נִי שַׂעְרֵךְ֙ כְּעֵ֣דֶר הָֽעִזִּ֔ים
6 שֶׁגָּלְשׁ֖וּ מִן־הַגִּלְעָֽד׃ שִׁנַּ֙יִךְ֙ כְּעֵ֣דֶר הָֽרְחֵלִ֔ים שֶׁעָל֖וּ מִן־הָֽרַחְצָ֑ה
7 שֶׁכֻּלָּם֙ מַתְאִימ֔וֹת וְשַׁכֻּלָ֖ה אֵ֥ין בָּהֶֽם׃ כְּפֶ֤לַח הָֽרִמּוֹן֙ רַקָּתֵ֔ךְ
8 מִבַּ֖עַד לְצַמָּתֵֽךְ׃ שִׁשִּׁ֥ים הֵ֙מָּה֙ מְּלָכ֔וֹת וּשְׁמֹנִ֖ים פִּֽילַגְשִׁ֑ים
9 וַעֲלָמ֖וֹת אֵ֥ין מִסְפָּֽר׃ אַחַ֥ת הִיא֙ יוֹנָתִ֣י תַמָּתִ֔י אַחַ֥ת הִיא֙
לְאִמָּ֔הּ בָּרָ֥ה הִ֖יא לְיֽוֹלַדְתָּ֑הּ רָא֤וּהָ בָנוֹת֙ וַֽיְאַשְּׁר֔וּהָ מְלָכ֖וֹת

v. 2. רי״ש בדגש

וּפִֽילַגְשִׁים וַיְהַלְלֽוּהָ׃ ס מִי־זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שָׁחַר י
יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז 11
יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ
הָרִמֹּנִים׃ לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי־נָדִיב׃ 12

ז 7

שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בָּךְ מַה־תֶּחֱזוּ א
בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת־ 2
נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃ שָׁרְרֵךְ 3
אַגַּן הַסַּהַר אַל־יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי צְבִיָּה׃ צַוָּארֵךְ 4 ה
כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל־שַׁעַר בַּת־רַבִּים אַפֵּךְ
כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמָּשֶׂק׃ רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל 6
וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ מַה־יָּפִית וּמַה־ 7
נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים׃ זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ 8
לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ־נָא 9
שָׁדַיִךְ כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין י
הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי 11
וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃ ס לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים׃ 12
נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם־פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר 13
הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת־דֹּדַי לָךְ׃ הַדּוּדָאִים נָתְנוּ־רֵיחַ 14
וְעַל־פְּתָחֵינוּ כָּל־מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ׃

ח 8

מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם א
לֹא־יָבֻזוּ לִי׃ אֶנְהָגֲךָ אֲבִיאֲךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ 2
מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ 3
תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם מַה־תָּעִירוּ ׀ וּמַה־ 4
תְּעֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ ס מִי זֹאת עֹלָה מִן־ ה
הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל־דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה
חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ׃ שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל־לִבֶּךָ 6
כַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶךָ כִּי־עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה

7 רְשָׁפֶ֕יהָ רִשְׁפֵּ֕י אֵ֖שׁ שַׁלְהֶ֥בֶתְיָֽה׃ מַ֣יִם רַבִּ֗ים לֹ֤א יֽוּכְלוּ֙ לְכַבּ֣וֹת
אֶת־הָֽאַהֲבָ֔ה וּנְהָר֖וֹת לֹ֣א יִשְׁטְפ֑וּהָ אִם־יִתֵּ֨ן אִ֜ישׁ אֶת־כָּל־ה֤וֹן
8 בֵּיתוֹ֙ בָּאַ֣הֲבָ֔ה בּ֖וֹז יָב֥וּזוּ לֽוֹ׃ ס אָח֥וֹת לָ֙נוּ֙ קְטַנָּ֔ה וְשָׁדַ֖יִם
9 אֵ֣ין לָ֑הּ מַֽה־נַּעֲשֶׂה֙ לַאֲחֹתֵ֔נוּ בַּיּ֖וֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּֽהּ׃ אִם־חוֹמָ֣ה
הִ֔יא נִבְנֶ֥ה עָלֶ֖יהָ טִ֣ירַת כָּ֑סֶף וְאִם־דֶּ֣לֶת הִ֔יא נָצ֥וּר עָלֶ֖יהָ
י ל֥וּחַ אָֽרֶז׃ אֲנִ֣י חוֹמָ֔ה וְשָׁדַ֖י כַּמִּגְדָּל֑וֹת אָ֛ז הָיִ֥יתִי בְעֵינָ֖יו
כְּמוֹצְאֵ֥ת שָׁלֽוֹם׃ פ
11 כֶּ֣רֶם הָיָ֤ה לִשְׁלֹמֹה֙ בְּבַ֣עַל הָמ֔וֹן נָתַ֥ן אֶת־הַכֶּ֖רֶם לַנֹּטְרִ֑ים
12 אִ֛ישׁ יָבִ֥א בְּפִרְי֖וֹ אֶ֥לֶף כָּֽסֶף׃ כַּרְמִ֥י שֶׁלִּ֖י לְפָנָ֑י הָאֶ֤לֶף לְךָ֙
13 שְׁלֹמֹ֔ה וּמָאתַ֖יִם לְנֹטְרִ֥ים אֶת־פִּרְיֽוֹ׃ הַיּוֹשֶׁ֣בֶת בַּגַּנִּ֗ים חֲבֵרִ֛ים
14 מַקְשִׁיבִ֥ים לְקוֹלֵ֖ךְ הַשְׁמִיעִֽינִי׃ בְּרַ֣ח ׀ דּוֹדִ֗י וּֽדְמֵה־לְךָ֤ לִצְבִי֙
א֚וֹ לְעֹ֣פֶר הָֽאַיָּלִ֔ים עַ֖ל הָרֵ֥י בְשָׂמִֽים׃

סכום פסוקי שיר השירים מאה ושבעה עשר, וסימן על טוב.
וחצין נרד וכרכם (4, 14):

Ruth. רות

1 א

וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ א
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי
בָנָיו׃ וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־ 2
בָנָיו ׀ מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ
שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם׃ וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר 3
הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ׃ וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת 4
עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיָּמוּתוּ ה
גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ
וּמֵאִישָׁהּ׃ וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי 6
שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם
לָחֶם׃ וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ 7
עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי 8
לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעֲשֶׂה יְהוָה
עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעִמָּדִי׃ יִתֵּן יְהוָה 9
לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה
קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃ וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ׃ י
וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד לִי בָנִים 11
בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃ שֹׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי 12
מִהְיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלַּיְלָה
לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃ הֲלָהֵן ׀ תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ 13
הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי מַר־לִי מְאֹד

---

v. 8. יַעַשׂ קרי

14 מִכֶּ֔ם כִּֽי־יָצְאָ֥ה בִ֖י יַד־יְהוָֽה׃ וַתִּשֶּׂ֣נָה קוֹלָ֔ן וַתִּבְכֶּ֖ינָה ע֑וֹד
טו וַתִּשַּׁ֤ק עָרְפָּה֙ לַחֲמוֹתָ֔הּ וְר֖וּת דָּ֥בְקָה בָּֽהּ׃ וַתֹּ֗אמֶר הִנֵּה֙ שָׁ֣בָה
16 יְבִמְתֵּ֔ךְ אֶל־עַמָּ֖הּ וְאֶל־אֱלֹהֶ֑יהָ שׁ֕וּבִי אַחֲרֵ֖י יְבִמְתֵּֽךְ׃ וַתֹּ֤אמֶר
רוּת֙ אַל־תִּפְגְּעִי־בִ֔י לְעָזְבֵ֖ךְ לָשׁ֣וּב מֵאַחֲרָ֑יִךְ כִּ֞י אֶל־אֲשֶׁ֨ר
תֵּלְכִ֜י אֵלֵ֗ךְ וּבַאֲשֶׁ֤ר תָּלִ֙ינִי֙ אָלִ֔ין עַמֵּ֣ךְ עַמִּ֔י וֵאלֹהַ֖יִךְ אֱלֹהָֽי׃
17 בַּאֲשֶׁ֤ר תָּמ֙וּתִי֙ אָמ֔וּת וְשָׁ֖ם אֶקָּבֵ֑ר כֹּה֩ יַעֲשֶׂ֨ה יְהוָ֥ה לִי֙ וְכֹ֣ה
18 יֹסִ֔יף כִּ֣י הַמָּ֔וֶת יַפְרִ֖יד בֵּינִ֥י וּבֵינֵֽךְ׃ וַתֵּ֕רֶא כִּֽי־מִתְאַמֶּ֥צֶת
19 הִ֖יא לָלֶ֣כֶת אִתָּ֑הּ וַתֶּחְדַּ֖ל לְדַבֵּ֥ר אֵלֶֽיהָ׃ וַתֵּלַ֣כְנָה שְׁתֵּיהֶ֔ם
עַד־בֹּאָ֖נָה בֵּ֣ית לָ֑חֶם וַיְהִ֗י כְּבֹאָ֙נָה֙ בֵּ֣ית לֶ֔חֶם וַתֵּהֹ֤ם כָּל־
כ הָעִיר֙ עֲלֵיהֶ֔ן וַתֹּאמַ֖רְנָה הֲזֹ֥את נָעֳמִֽי׃ וַתֹּ֣אמֶר אֲלֵיהֶ֔ן
אַל־תִּקְרֶ֥אנָה לִ֖י נָעֳמִ֑י קְרֶ֤אןָ לִי֙ מָרָ֔א כִּי־הֵמַ֥ר שַׁדַּ֛י
21 לִ֖י מְאֹֽד׃ אֲנִי֙ מְלֵאָ֣ה הָלַ֔כְתִּי וְרֵיקָ֖ם הֱשִׁיבַ֣נִי יְהוָ֑ה
לָ֣מָּה תִקְרֶ֤אנָה לִי֙ נָעֳמִ֔י וַֽיהוָה֙ עָ֣נָה בִ֔י וְשַׁדַּ֖י הֵ֥רַֽע לִֽי׃
22 וַתָּ֣שָׁב נָעֳמִ֗י וְר֨וּת הַמּוֹאֲבִיָּ֤ה כַלָּתָהּ֙ עִמָּ֔הּ הַשָּׁ֖בָה מִשְּׂדֵ֣י
מוֹאָ֑ב וְהֵ֗מָּה בָּ֚אוּ בֵּ֣ית לֶ֔חֶם בִּתְחִלַּ֖ת קְצִ֥יר שְׂעֹרִֽים׃

ב 2

א וּֽלְנָעֳמִ֞י מֹידַ֣ע לְאִישָׁ֗הּ אִ֚ישׁ גִּבּ֣וֹר חַ֔יִל מִמִּשְׁפַּ֖חַת אֱלִימֶ֑לֶךְ
2 וּשְׁמ֖וֹ בֹּֽעַז׃ וַתֹּאמֶר֩ ר֨וּת הַמּוֹאֲבִיָּ֜ה אֶל־נָעֳמִ֗י אֵֽלְכָה־נָּ֤א
הַשָּׂדֶה֙ וַאֲלַקֳטָ֣ה בַשִׁבֳּלִ֔ים אַחַ֕ר אֲשֶׁ֥ר אֶמְצָא־חֵ֖ן בְּעֵינָ֑יו
3 וַתֹּ֥אמֶר לָ֖הּ לְכִ֥י בִתִּֽי׃ וַתֵּ֤לֶךְ וַתָּבוֹא֙ וַתְּלַקֵּ֣ט בַּשָּׂדֶ֔ה אַחֲרֵ֖י
הַקֹּצְרִ֑ים וַיִּ֣קֶר מִקְרֶ֔הָ חֶלְקַ֤ת הַשָּׂדֶה֙ לְבֹ֔עַז אֲשֶׁ֖ר מִמִּשְׁפַּ֥חַת
4 אֱלִימֶֽלֶךְ׃ וְהִנֵּה־בֹ֗עַז בָּ֚א מִבֵּ֣ית לֶ֔חֶם וַיֹּ֥אמֶר לַקּוֹצְרִ֖ים יְהוָ֣ה
ה עִמָּכֶ֑ם וַיֹּ֥אמְרוּ ל֖וֹ יְבָרֶכְךָ֥ יְהוָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר בֹּ֙עַז֙ לְנַעֲר֔וֹ הַנִּצָּ֖ב
6 עַל־הַקּוֹצְרִ֑ים לְמִ֖י הַנַּעֲרָ֥ה הַזֹּֽאת׃ וַיַּ֗עַן הַנַּ֛עַר הַנִּצָּ֥ב עַל־
הַקּוֹצְרִ֖ים וַיֹּאמַ֑ר נַעֲרָ֤ה מֽוֹאֲבִיָּה֙ הִ֔יא הַשָּׁ֥בָה עִֽם־נָעֳמִ֖י
7 מִשְּׂדֵ֥י מוֹאָֽב׃ וַתֹּ֗אמֶר אֲלַקֳטָה־נָּא֙ וְאָסַפְתִּ֣י בָֽעֳמָרִ֔ים אַחֲרֵ֖י
הַקּוֹצְרִ֑ים וַתָּב֣וֹא וַתַּעֲמ֗וֹד מֵאָ֤ז הַבֹּ֙קֶר֙ וְעַד־עַ֔תָּה זֶ֛ה שִׁבְתָּ֥הּ
8 הַבַּ֖יִת מְעָֽט׃ וַיֹּ֨אמֶר בֹּ֜עַז אֶל־ר֗וּת הֲל֨וֹא שָׁמַ֤עַתְּ בִּתִּי֙ אַל־
תֵּלְכִי֙ לִלְקֹ֣ט בְּשָׂדֶ֣ה אַחֵ֔ר וְגַ֛ם לֹ֥א תַעֲבוּרִ֖י מִזֶּ֑ה וְכֹ֥ה תִדְבָּקִ֖ין
9 עִם־נַעֲרֹתָֽי׃ עֵינַ֜יִךְ בַּשָּׂדֶ֤ה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן֙ וְהָלַ֣כְתְּ אַחֲרֵיהֶ֔ן

v. 20. א׳ במקום ה׳ — v. 1. מודע קרי

הֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת־הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל־
הַכֵּלִים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃ וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ י
וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
11 לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה׃ וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי
כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂית אֶת־חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ
וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־עַם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַתְּ תְּמוֹל
12 שִׁלְשׁוֹם׃ יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם
13 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו׃ וַתֹּאמֶר
אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל־לֵב
14 שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר לָה בֹעַז
לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ
וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר׃
טו וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין הָעֳמָרִים
16 תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ׃ וְגַם שֹׁל־תָּשֹׁלּוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים
17 וַעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־בָהּ׃ וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעָרֶב
18 וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר־לִקֵּטָה וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃ וַתִּשָּׂא
וַתָּבוֹא הָעִיר וַתֵּרֶא חֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־לִקֵּטָה וַתּוֹצֵא וַתִּתֶּן־
19 לָהּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹתִרָה מִשָּׂבְעָהּ׃ וַתֹּאמֶר לָהּ חֲמוֹתָהּ אֵיפֹה
לִקַּטְתְּ הַיּוֹם וְאָנָה עָשִׂית יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ וַתַּגֵּד לַחֲמוֹתָהּ
אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה עִמּוֹ וַתֹּאמֶר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
כ עִמּוֹ הַיּוֹם בֹּעַז׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְכַלָּתָהּ בָּרוּךְ הוּא לַיהוָה
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ
21 נָעֳמִי קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגֹּאֲלֵנוּ הוּא׃ וַתֹּאמֶר רוּת
הַמּוֹאֲבִיָּה גַּם ׀ כִּי־אָמַר אֵלַי עִם־הַנְּעָרִים אֲשֶׁר־לִי תִּדְבָּקִין
22 עַד אִם־כִּלּוּ אֵת כָּל־הַקָּצִיר אֲשֶׁר־לִי׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי
אֶל־רוּת כַּלָּתָהּ טוֹב בִּתִּי כִּי תֵצְאִי עִם־נַעֲרוֹתָיו וְלֹא
23 יִפְגְּעוּ־בָךְ בְּשָׂדֶה אַחֵר׃ וַתִּדְבַּק בְּנַעֲרוֹת בֹּעַז לְלַקֵּט עַד־
כְּלוֹת קְצִיר־הַשְּׂעֹרִים וּקְצִיר הַחִטִּים וַתֵּשֶׁב אֶת־חֲמוֹתָהּ׃

3 ג

א וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי הֲלֹא אֲבַקֶּשׁ־לָךְ מָנוֹחַ אֲשֶׁר

v. 14. ה׳ רפה ibid. פתח בס״פ

2 יִֽיטַב־לָֽךְ׃ וְעַתָּ֗ה הֲלֹ֥א בֹ֙עַז֙ מֹֽדַעְתָּ֔נוּ אֲשֶׁ֥ר הָיִ֖ית אֶת־נַעֲרוֹתָ֑יו
3 הִנֵּה ה֗וּא זֹרֶ֛ה אֶת־גֹּ֥רֶן הַשְּׂעֹרִ֖ים הַלָּֽיְלָה׃ וְרָחַ֣צְתְּ ׀ וָסַ֗כְתְּ
וְשַׂ֧מְתְּ שִׂמְלֹתֵ֛ךְ עָלַ֖יִךְ וְיָרַ֣דְתְּי הַגֹּ֑רֶן אַל־תִּוָּדְעִ֣י לָאִ֔ישׁ עַ֥ד
4 כַּלֹּת֖וֹ לֶאֱכֹ֥ל וְלִשְׁתּֽוֹת׃ וִיהִ֣י בְשָׁכְב֗וֹ וְיָדַ֙עַתְּ֙ אֶת־הַמָּקוֹם֙
אֲשֶׁ֣ר יִשְׁכַּב־שָׁ֔ם וּבָ֛את וְגִלִּ֥ית מַרְגְּלֹתָ֖יו וְשָׁכָ֑בְתְּי וְהוּא֙ יַגִּ֣יד
ה לָ֔ךְ אֵ֖ת אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשִֽׂין׃ וַתֹּ֖אמֶר אֵלֶ֑יהָ כֹּ֛ל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִ֥י °
6 אֶֽעֱשֶֽׂה׃ וַתֵּ֖רֶד הַגֹּ֑רֶן וַתַּ֕עַשׂ כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־צִוַּ֖תָּה חֲמוֹתָֽהּ׃
7 וַיֹּ֨אכַל בֹּ֤עַז וַיֵּשְׁתְּ֙ וַיִּיטַ֣ב לִבּ֔וֹ וַיָּבֹ֕א לִשְׁכַּ֖ב בִּקְצֵ֣ה הָעֲרֵמָ֑ה
8 וַתָּבֹ֣א בַלָּ֔ט וַתְּגַ֥ל מַרְגְּלֹתָ֖יו וַתִּשְׁכָּֽב׃ ס וַיְהִי֙ בַּחֲצִ֣י
הַלַּ֔יְלָה וַיֶּחֱרַ֥ד הָאִ֖ישׁ וַיִּלָּפֵ֑ת וְהִנֵּ֣ה אִשָּׁ֔ה שֹׁכֶ֖בֶת מַרְגְּלֹתָֽיו׃
9 וַיֹּ֖אמֶר מִ֣י אָ֑תְּ וַתֹּ֗אמֶר אָנֹכִי֙ ר֣וּת אֲמָתֶ֔ךָ וּפָרַשְׂתָּ֤ כְנָפֶ֙ךָ֙ עַל־
י אֲמָ֣תְךָ֔ כִּ֥י גֹאֵ֖ל אָֽתָּה׃ וַיֹּ֗אמֶר בְּרוּכָ֨ה אַ֤תְּ לַֽיהוָה֙ בִּתִּ֔י הֵיטַ֛בְתְּ
חַסְדֵּ֥ךְ הָאַחֲר֖וֹן מִן־הָרִאשׁ֑וֹן לְבִלְתִּי־לֶ֗כֶת אַֽחֲרֵי֙ הַבַּ֣חוּרִ֔ים
11 אִם־דַּ֖ל וְאִם־עָשִֽׁיר׃ וְעַתָּ֗ה בִּתִּי֙ אַל־תִּ֣ירְאִ֔י כֹּ֥ל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִ֖י
12 אֶֽעֱשֶׂה־לָּ֑ךְ כִּ֤י יוֹדֵ֙עַ֙ כָּל־שַׁ֣עַר עַמִּ֔י כִּ֛י אֵ֥שֶׁת חַ֖יִל אָֽתְּ׃ וְעַתָּה֙
13 כִּ֣י אָמְנָ֔ם כִּ֥י אִ֖ם גֹאֵ֖ל אָנֹ֑כִי וְגַ֛ם יֵ֥שׁ גֹּאֵ֖ל קָר֥וֹב מִמֶּֽנִּי׃ לִ֣ינִי ׀
הַלַּ֗יְלָה וְהָיָ֤ה בַבֹּ֙קֶר֙ אִם־יִגְאָלֵ֥ךְ טוֹב֙ יִגְאָ֔ל וְאִם־לֹ֨א יַחְפֹּ֧ץ
14 לְגָֽאֳלֵ֛ךְ וּגְאַלְתִּ֥יךְ אָנֹ֖כִי חַי־יְהוָ֑ה שִׁכְבִ֖י עַד־הַבֹּֽקֶר׃ וַתִּשְׁכַּ֤ב
מַרְגְּלֹתָו֙ עַד־הַבֹּ֔קֶר וַתָּ֕קָם בְּטֶ֛רוֹם יַכִּ֥יר אִ֖ישׁ אֶת־רֵעֵ֑הוּ
טו וַיֹּ֙אמֶר֙ אַל־יִוָּדַ֔ע כִּי־בָ֥אָה הָאִשָּׁ֖ה הַגֹּֽרֶן׃ וַיֹּ֗אמֶר הָבִי֩ הַמִּטְפַּ֨חַת
אֲשֶׁר־עָלַ֧יִךְ וְאֶֽחֳזִי־בָ֛הּ וַתֹּ֣אחֶז בָּ֑הּ וַיָּ֤מָד שֵׁשׁ־שְׂעֹרִים֙ וַיָּ֣שֶׁת
16 עָלֶ֔יהָ וַיָּבֹ֖א הָעִֽיר׃ וַתָּבוֹא֙ אֶל־חֲמוֹתָ֔הּ וַתֹּ֖אמֶר מִי־אַ֣תְּ בִּתִּ֑י
17 וַתַּ֨גֶּד־לָ֔הּ אֵ֛ת כָּל־אֲשֶׁ֥ר עָֽשָׂה־לָ֖הּ הָאִֽישׁ׃ וַתֹּ֕אמֶר שֵׁשׁ־
הַשְּׂעֹרִ֥ים הָאֵ֖לֶּה נָ֣תַן לִ֑י כִּ֚י אָמַ֣ר ° אַל־תָּב֥וֹאִי רֵיקָ֖ם אֶל־
18 חֲמוֹתֵֽךְ׃ וַתֹּ֙אמֶר֙ שְׁבִ֣י בִתִּ֔י עַ֚ד אֲשֶׁ֣ר תֵּדְעִ֔ין אֵ֖יךְ יִפֹּ֣ל
דָּבָ֑ר כִּ֣י לֹ֤א יִשְׁקֹט֙ הָאִ֔ישׁ כִּֽי־אִם־כִּלָּ֥ה הַדָּבָ֖ר הַיּֽוֹם׃

ד 4

א וּבֹ֨עַז עָלָ֣ה הַשַּׁעַר֮ וַיֵּ֣שֶׁב שָׁם֒ וְהִנֵּ֨ה הַגֹּאֵ֤ל עֹבֵר֙ אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּר־

---

v. 3. שמלתַיִךְ קרי   ibid. וירַדְתְּ קרי   v. 4. ושכַבְתְּ קרי
v. 5. אֵלַי קרי ולא כתיב   v. 12. אם כתיב ולא קרי   v. 13. נ׳ רבתא
ibid. קמץ בזקף   v. 14. מרגלתָיו קרי   ibid. בטֶרֶם קרי
v. 17. אֵלַי קרי ולא כתיב

בֹּ֤עַז וַיֹּ֙אמֶר֙ ס֣וּרָה שְׁבָה־פֹּ֔ה פְּלֹנִ֖י אַלְמֹנִ֑י וַיָּ֖סַר וַיֵּשֵֽׁב׃ וַיִּקַּ֞ח 2
עֲשָׂרָ֧ה אֲנָשִׁ֛ים מִזִּקְנֵ֥י הָעִ֖יר וַיֹּ֣אמֶר שְׁבוּ־פֹ֑ה וַיֵּשֵֽׁבוּ׃ וַיֹּ֙אמֶר֙ 3
לַגֹּאֵ֔ל חֶלְקַת֙ הַשָּׂדֶ֔ה אֲשֶׁ֥ר לְאָחִ֖ינוּ לֶאֱלִימֶ֑לֶךְ מָכְרָ֣ה נָעֳמִ֔י
הַשָּׁ֖בָה מִשְּׂדֵ֥ה מוֹאָֽב׃ וַאֲנִ֨י אָמַ֜רְתִּי אֶגְלֶ֧ה אָזְנְךָ֣ לֵאמֹ֗ר קְ֠נֵה 4
נֶ֥גֶד הַיֹּשְׁבִים֮ וְנֶ֣גֶד זִקְנֵ֣י עַמִּי֒ אִם־תִּגְאַל֙ גְּאָ֔ל וְאִם־לֹ֨א יִגְאַ֜ל
הַגִּ֣ידָה לִּ֗י וְאֵדְעָ֙ כִּ֣י אֵ֤ין זוּלָֽתְךָ֙ לִגְא֔וֹל וְאָנֹכִ֖י אַחֲרֶ֑יךָ וַיֹּ֖אמֶר
אָנֹכִ֥י אֶגְאָֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר בֹּ֔עַז בְּי֥וֹם קְנֽוֹתְךָ֥ הַשָּׂדֶ֖ה מִיַּ֣ד נָעֳמִ֑י ה
וּ֠מֵאֵת ר֨וּת הַמּוֹאֲבִיָּ֤ה אֵֽשֶׁת־הַמֵּת֙ קָנִ֔יתִי לְהָקִ֥ים שֵׁם־הַמֵּ֖ת
עַל־נַחֲלָתֽוֹ׃ וַיֹּ֣אמֶר הַגֹּאֵ֗ל לֹ֤א אוּכַל֙ לִגְאָול־לִ֔י פֶּן־אַשְׁחִ֖ית 6
אֶת־נַחֲלָתִ֑י גְּאַל־לְךָ֤ אַתָּה֙ אֶת־גְּאֻלָּתִ֔י כִּ֥י לֹ֖א אוּכַ֖ל לִגְאֹֽל׃
וְזֹאת֩ לְפָנִ֨ים בְּיִשְׂרָאֵ֜ל עַל־הַגְּאוּלָּ֣ה וְעַל־הַתְּמוּרָ֗ה לְקַיֵּ֣ם כָּל־ 7
דָּבָ֔ר שָׁלַ֥ף אִ֛ישׁ נַעֲל֖וֹ וְנָתַ֣ן לְרֵעֵ֑הוּ וְזֹ֥את הַתְּעוּדָ֖ה בְּיִשְׂרָאֵֽל׃
וַיֹּ֧אמֶר הַגֹּאֵ֛ל לְבֹ֖עַז קְנֵה־לָ֑ךְ וַיִּשְׁלֹ֖ף נַעֲלֽוֹ׃ וַיֹּאמֶר֩ בֹּ֨עַז 8 9
לַזְּקֵנִ֜ים וְכָל־הָעָ֗ם עֵדִ֤ים אַתֶּם֙ הַיּ֔וֹם כִּ֤י קָנִ֙יתִי֙ אֶת־כָּל־אֲשֶׁ֣ר
לֶֽאֱלִימֶ֔לֶךְ וְאֵ֛ת כָּל־אֲשֶׁ֥ר לְכִלְי֖וֹן וּמַחְל֑וֹן מִיַּ֖ד נָעֳמִֽי׃ וְגַ֣ם י
אֶת־ר֣וּת הַמֹּאֲבִיָּה֩ אֵ֨שֶׁת מַחְל֜וֹן קָנִ֧יתִי לִ֣י לְאִשָּׁ֗ה לְהָקִ֤ים
שֵׁם־הַמֵּת֙ עַל־נַחֲלָת֔וֹ וְלֹֽא־יִכָּרֵ֧ת שֵׁם־הַמֵּ֛ת מֵעִ֥ם אֶחָ֖יו
וּמִשַּׁ֣עַר מְקוֹמ֑וֹ עֵדִ֥ים אַתֶּ֖ם הַיּֽוֹם׃ וַיֹּ֨אמְר֜וּ כָּל־הָעָ֧ם אֲשֶׁר־ 11
בַּשַּׁ֛עַר וְהַזְּקֵנִ֖ים עֵדִ֑ים יִתֵּן֩ יְהוָ֨ה אֶֽת־הָאִשָּׁ֜ה הַבָּאָ֣ה אֶל־
בֵּיתֶ֗ךָ כְּרָחֵ֤ל ׀ וּכְלֵאָה֙ אֲשֶׁ֨ר בָּנ֤וּ שְׁתֵּיהֶם֙ אֶת־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל
וַעֲשֵׂה־חַ֣יִל בְּאֶפְרָ֔תָה וּקְרָא־שֵׁ֖ם בְּבֵ֥ית לָֽחֶם׃ וִיהִ֤י בֵֽיתְךָ֙ 12
כְּבֵ֣ית פֶּ֔רֶץ אֲשֶׁר־יָלְדָ֥ה תָמָ֖ר לִֽיהוּדָ֑ה מִן־הַזֶּ֗רַע אֲשֶׁ֨ר יִתֵּ֤ן
יְהוָה֙ לְךָ֔ מִן־הַֽנַּעֲרָ֖ה הַזֹּֽאת׃ וַיִּקַּ֨ח בֹּ֤עַז אֶת־רוּת֙ וַתְּהִי־ל֣וֹ 13
לְאִשָּׁ֔ה וַיָּבֹ֖א אֵלֶ֑יהָ וַיִּתֵּ֨ן יְהוָ֥ה לָ֛הּ הֵרָי֖וֹן וַתֵּ֥לֶד בֵּֽן׃
וַתֹּאמַ֤רְנָה הַנָּשִׁים֙ אֶֽל־נָעֳמִ֔י בָּר֣וּךְ יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֨ר לֹ֣א הִשְׁבִּ֥ית 14
לָ֛ךְ גֹּאֵ֖ל הַיּ֑וֹם וְיִקָּרֵ֥א שְׁמ֖וֹ בְּיִשְׂרָאֵֽל׃ וְהָ֤יָה לָךְ֙ לְמֵשִׁ֣יב נֶ֔פֶשׁ טו
וּלְכַלְכֵּ֖ל אֶת־שֵׂיבָתֵ֑ךְ כִּ֣י כַלָּתֵ֣ךְ אֲשֶׁר־אֲהֵבַ֣תֶךְ יְלָדַ֔תּוּ אֲשֶׁר־
הִיא֙ ט֣וֹבָה לָ֔ךְ מִשִּׁבְעָ֖ה בָּנִֽים׃ וַתִּקַּ֨ח נָעֳמִ֤י אֶת־הַיֶּ֙לֶד֙ 16
וַתְּשִׁתֵ֣הוּ בְחֵיקָ֔הּ וַתְּהִי־ל֖וֹ לְאֹמֶֽנֶת׃ וַתִּקְרֶ֨אנָה ל֤וֹ הַשְּׁכֵנוֹת֙ 17
שֵׁם֙ לֵאמֹ֔ר יֻלַּד־בֵּ֖ן לְנָעֳמִ֑י וַתִּקְרֶ֤אנָה שְׁמוֹ֙ עוֹבֵ֔ד ה֥וּא אֲבִי־

v. 4. קמץ בזקף   ibid. ואדעָה קרי   v. 5. קנִיתָ קרי   v. 6. יתיר ו׳
v. 7. דגש אחר שורק   v. 16. סגול בס״פ

18 יִשַׁ֖י אֲבִ֥י דָוִֽד׃ ס וְאֵ֙לֶּה֙ תּוֹלְד֣וֹת פָּ֔רֶץ פֶּ֖רֶץ הוֹלִ֥יד אֶת־
19 חֶצְרֽוֹן׃ וְחֶצְרוֹן֙ הוֹלִ֣יד אֶת־רָ֔ם וְרָ֖ם הוֹלִ֥יד אֶת־עַמִּֽינָדָֽב׃
כ וְעַמִּֽינָדָב֙ הוֹלִ֣יד אֶת־נַחְשׁ֔וֹן וְנַחְשׁ֖וֹן הוֹלִ֥יד אֶת־שַׂלְמָֽה׃
21 22 וְשַׂלְמוֹן֙ הוֹלִ֣יד אֶת־בֹּ֔עַז וּבֹ֖עַז הוֹלִ֥יד אֶת־עוֹבֵֽד׃ וְעֹבֵד֙ הוֹלִ֣יד
אֶת־יִשָׁ֔י וְיִשַׁ֖י הוֹלִ֥יד אֶת־דָּוִֽד׃

v. 18. קמץ בזקף v. 22. קמץ בזקף

סכום פסוקי רות שמונים וחמשה, וסימן פה. ותצין ותאמר רות המואביה (2, 21)׃

Threni. קִינוֹת

1 א

אֵיכָה ׀ יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה רַבָּתִי א
בַגּוֹיִם שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס׃ בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלַּיְלָה 2
וְדִמְעָתָהּ עַל־לֶחֱיָהּ אֵין־לָהּ מְנַחֵם מִכָּל־אֹהֲבֶיהָ כָּל־רֵעֶיהָ
בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ לְאֹיְבִים׃ גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבֹדָה 3
הִיא יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ כָּל־רֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין
הַמְּצָרִים׃ דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל־שְׁעָרֶיהָ 4
שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר־לָהּ׃
הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אֹיְבֶיהָ שָׁלוּ כִּי־יְהוָה הוֹגָהּ עַל־רֹב פְּשָׁעֶיהָ ה
עוֹלָלֶיהָ הָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי־צָר׃ וַיֵּצֵא מִן° בַּת־צִיּוֹן כָּל־הֲדָרָהּ 6
הָיוּ שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים לֹא־מָצְאוּ מִרְעֶה וַיֵּלְכוּ בְלֹא־כֹחַ לִפְנֵי
רוֹדֵף׃ זָכְרָה יְרוּשָׁלַםִ יְמֵי עָנְיָהּ וּמְרוּדֶיהָ כֹּל מַחֲמֻדֶיהָ 7
אֲשֶׁר הָיוּ מִימֵי קֶדֶם בִּנְפֹל עַמָּהּ בְּיַד־צָר וְאֵין עוֹזֵר לָהּ
רָאוּהָ צָרִים שָׂחֲקוּ עַל־מִשְׁבַּתֶּיהָ׃ חֵטְא חָטְאָה יְרוּשָׁלַםִ 8
עַל־כֵּן לְנִידָה הָיָתָה כָּל־מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי־רָאוּ עֶרְוָתָהּ
גַּם־הִיא נֶאֶנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃ טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה 9
אַחֲרִיתָהּ וַתֵּרֶד פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ רְאֵה יְהוָה אֶת־עָנְיִי
כִּי הִגְדִּיל אוֹיֵב׃ יָדוֹ פָּרַשׂ צָר עַל כָּל־מַחֲמַדֶּיהָ כִּי־רָאֲתָה י
גוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא־יָבֹאוּ בַקָּהָל לָךְ׃ כָּל־ 11
עַמָּהּ נֶאֱנָחִים מְבַקְשִׁים לֶחֶם נָתְנוּ מַחֲמוֹדֵיהֶם בְּאֹכֶל לְהָשִׁיב
נָפֶשׁ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה׃ לוֹא אֲלֵיכֶם כָּל־ 12
עֹבְרֵי דֶרֶךְ הַבִּיטוּ וּרְאוּ אִם־יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי אֲשֶׁר עוֹלַל

---

v. 1. פתח בס"פ   v. 6. מִבַּת־ קרי   v. 11. יתיר ו'   v. 12. ל' זעירא

13 לִי אֲשֶׁר הוֹגָה יְהוָה בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ
בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ רֶשֶׁת לְרַגְלַי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר נְתָנַנִי
14 שֹׁמֵמָה כָּל־הַיּוֹם דָּוָה׃ נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ יִשְׂתָּרְגוּ עָלוּ
עַל־צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא־אוּכַל קוּם׃
טו סִלָּה כָל־אַבִּירַי ׀ אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי
16 גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לִבְתוּלַת בַּת־יְהוּדָה׃ עַל־אֵלֶּה ׀ אֲנִי בוֹכִיָּה
עֵינִי ׀ עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם כִּי־רָחַק מִמֶּנִּי מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי
17 הָיוּ בָנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃ פֵּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין
מְנַחֵם לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלַםִ
18 לְנִדָּה בֵּינֵיהֶם׃ צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִיהוּ מָרִיתִי שִׁמְעוּ־נָא
כָל־°עַמִּים וּרְאוּ מַכְאֹבִי בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי הָלְכוּ בַשֶּׁבִי׃
19 קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וּזְקֵנַי בָּעִיר גָּוָעוּ כִּי
כ בִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ וְיָשִׁיבוּ אֶת־נַפְשָׁם׃ רְאֵה יְהוָה כִּי־צַר־לִי
מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ לִבִּי בְּקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ
21 שִׁכְּלָה־חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת׃ שָׁמְעוּ כִּי־נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם
לִי כָּל־אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ
22 יוֹם־קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמוֹנִי׃ תָּבֹא כָל־רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל
לָמוֹ כַּאֲשֶׁר עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל־פְּשָׁעָי כִּי־רַבּוֹת אַנְחֹתַי
וְלִבִּי דַוָּי׃ פ

ב 2

א אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ ׀ אֲדֹנָי אֶת־בַּת־צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־זָכַר הֲדֹם־רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃
2 בִּלַּע אֲדֹנָי °לֹא חָמַל אֵת כָּל־נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ
מִבְצְרֵי בַת־יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ׃
3 גָּדַע בָּחֳרִי־אַף כֹּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי
4 אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה סָבִיב׃ דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ
כְּאוֹיֵב נִצָּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהֲרֹג כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן בְּאֹהֶל בַּת־
ה צִיּוֹן שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ׃ הָיָה אֲדֹנָי ׀ כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל
בִּלַּע כָּל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב בְּבַת־יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה
6 וַאֲנִיָּה׃ וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מֹעֲדוֹ שִׁכַּח יְהוָה ׀ בְּצִיּוֹן

v. 18. הָעַמִּים קרי   v. 2. וְלֹא קרי

מוֹעֵד וְשַׁבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם־אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן׃ זָנַח אֲדֹנָי 7
מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד־אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ
קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית־יְהוָה כְּיוֹם מוֹעֵד׃ חָשַׁב יְהוָה ׀ לְהַשְׁחִית 8
חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא־הֵשִׁיב יָדוֹ מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל־חֵל
וְחוֹמָה יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר 9
בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם־נְבִיאֶיהָ לֹא־
מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְהוָה׃ יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְּמוּ זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ י
עָפָר עַל־רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ לָאָרֶץ רֹאשָׁן בְּתוּלֹת
יְרוּשָׁלָם׃ כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חֳמַרְמְרוּ מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ 11
כְּבֵדִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי בֵּעָטֵף עוֹלֵל וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃
לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ אַיֵּה דָּגָן וָיָיִן בְּהִתְעַטְּפָם כֶּחָלָל בִּרְחֹבוֹת 12
עִיר בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אֶל־חֵיק אִמֹּתָם׃ מָה אֲעוֹדֵךְ מָה 13
אֲדַמֶּה־לָּךְ הַבַּת יְרוּשָׁלַם מָה אַשְׁוֶה־לָּךְ וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת
בַּת־צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא־לָךְ׃ נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ 14
שָׁוְא וְתָפֵל וְלֹא־גִלּוּ עַל־עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב שְׁבִיתֵךְ וַיֶּחֱזוּ לָךְ
מַשְׂאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים׃ סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ טו
שָׁרְקוּ וַיָּנִעוּ רֹאשָׁם עַל־בַּת יְרוּשָׁלָם הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ
כְּלִילַת יֹפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל־הָאָרֶץ׃ פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם כָּל־ 16
אוֹיְבַיִךְ שָׁרְקוּ וַיַּחַרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִּלָּעְנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם
שֶׁקִּוִּינֻהוּ מָצָאנוּ רָאִינוּ׃ עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמָם בִּצַּע 17
אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי־קֶדֶם הָרַס וְלֹא חָמָל וַיְשַׂמַּח עָלַיִךְ
אוֹיֵב הֵרִים קֶרֶן צָרָיִךְ׃ צָעַק לִבָּם אֶל־אֲדֹנָי חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן 18
הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמָם וָלַיְלָה אַל־תִּתְּנִי פוּגַת לָךְ אַל־
תִּדֹּם בַּת־עֵינֵךְ׃ קוּמִי ׀ רֹנִּי בַלַּיְל לְרֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת שִׁפְכִי 19
כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִךְ עַל־נֶפֶשׁ עוֹלָלַיִךְ
הָעֲטוּפִים בְּרָעָב בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת׃ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה כ
לְמִי עוֹלַלְתָּ כֹּה אִם־תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם עֹלֲלֵי טִפֻּחִים
אִם־יֵהָרֵג בְּמִקְדַּשׁ אֲדֹנָי כֹּהֵן וְנָבִיא׃ שָׁכְבוּ לָאָרֶץ חוּצוֹת 21
נַעַר וְזָקֵן בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי נָפְלוּ בֶחָרֶב הָרַגְתָּ בְּיוֹם אַפֶּךָ

---

v. 8. קמץ בזקף   v. 9. ט׳ זעירא   v. 13. אעידך קרי

v. 14. שבותך קרי   v. 17. קמץ ברביע   v. 19. בלילה קרי

22 טָבַחְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃ תִּקְרָא כְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרַי מִסָּבִיב וְלֹא
הָיָה בְּיוֹם אַף־יְהוָה פָּלִיט וְשָׂרִיד אֲשֶׁר־טִפַּחְתִּי וְרִבִּיתִי
אֹיְבִי כִלָּם׃ פ

ג 3

א 2 אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה עֳנִי בְּשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ׃ אוֹתִי נָהַג וַיֹּלַךְ חֹשֶׁךְ
3 4 וְלֹא־אוֹר׃ אַךְ בִּי יָשֻׁב יַהֲפֹךְ יָדוֹ כָּל־הַיּוֹם׃ בִּלָּה בְשָׂרִי וְעוֹרִי
ה 6 שִׁבַּר עַצְמוֹתָי׃ בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף רֹאשׁ וּתְלָאָה׃ בְּמַחֲשַׁכִּים
7 הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ גָּדַר בַּעֲדִי וְלֹא אֵצֵא הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי׃
8 9 גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ שָׂתַם תְּפִלָּתִי׃ גָּדַר דְּרָכַי בְּגָזִית נְתִיבֹתַי
י 11 עִוָּה׃ דֹּב אֹרֵב הוּא לִי אֲרִיה בְּמִסְתָּרִים׃ דְּרָכַי סוֹרֵר
12 וַיְפַשְּׁחֵנִי שָׂמַנִי שֹׁמֵם׃ דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וַיַּצִּיבֵנִי כַּמַּטָּרָא לַחֵץ׃
13 14 הֵבִיא בְּכִלְיוֹתָי בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ׃ הָיִיתִי שְּׂחֹק לְכָל־עַמִּי נְגִינָתָם
טו 16 כָּל־הַיּוֹם׃ הִשְׂבִּיעַנִי בַמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ וַיַּגְרֵס בֶּחָצָץ
17 שִׁנָּי הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר׃ וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה׃
18 19 וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוָה׃ זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי לַעֲנָה
כ 21 וָרֹאשׁ׃ זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשִׁיחַ עָלַי נַפְשִׁי׃ זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי
22 עַל־כֵּן אוֹחִיל׃ חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא־תָמְנוּ כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמָיו׃
23 24 חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי
כה 26 עַל־כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃ טוֹב יְהוָה לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב
27 וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה׃ טוֹב לַגֶּבֶר כִּי־יִשָּׂא עֹל
28 29 בִּנְעוּרָיו׃ יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃ יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ
ל 31 אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה׃ יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה׃ כִּי לֹא
32 33 יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃ כִּי אִם־הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ כִּי לֹא
34 עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיַּגֶּה בְּנֵי־אִישׁ׃ לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אֲסִירֵי
לה 36 אָרֶץ׃ לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט־גָּבֶר נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן׃ לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ
37 38 אֲדֹנָי לֹא רָאָה׃ מִי זֶה אָמַר וַתֶּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה׃ מִפִּי עֶלְיוֹן
39 לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃ מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי גֶּבֶר עַל־
מ 41 חֲטָאוֹ׃ נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה עַד־יְהוָה׃ נִשָּׂא

---

v. 10. ארי קרי　　v. 16. קמץ בזקף　　v. 20. ותשוח קרי
v. 22. קמץ בזקף　　v. 25. לקוֹו קרי　　v. 35. קמץ בזקף
v. 36. ע׳ זעירא　　v. 39. קמץ בזקף　　ibid. חטאיו קרי

לְבָבֵ֙נוּ֙ אֶל־כַּפָּ֔יִם אֶל־אֵ֖ל בַּשָּׁמָֽיִם׃ נַ֤חְנוּ פָשַׁ֙עְנוּ֙ וּמָרִ֔ינוּ אַתָּ֖ה 42
לֹ֥א סָלָֽחְתָּ׃ סַכֹּ֤תָה בָאַף֙ וַֽתִּרְדְּפֵ֔נוּ הָרַ֖גְתָּ לֹ֥א חָמָֽלְתָּ׃ סַכֹּ֤תָה 43 44
בֶֽעָנָן֙ לָ֔ךְ מֵעֲב֖וֹר תְּפִלָּֽה׃ סְחִ֥י וּמָא֛וֹס תְּשִׂימֵ֖נוּ בְּקֶ֥רֶב הָעַמִּֽים׃ מה
פָּצ֥וּ עָלֵ֛ינוּ פִּיהֶ֖ם כָּל־אֹיְבֵֽינוּ׃ פַּ֧חַד וָפַ֛חַת הָ֥יָה לָ֖נוּ הַשֵּׁ֥את 46 47
וְהַשָּֽׁבֶר׃ פַּלְגֵי־מַ֙יִם֙ תֵּרַ֣ד עֵינִ֔י עַל־שֶׁ֖בֶר בַּת־עַמִּֽי׃ עֵינִ֧י נִגְּרָ֛ה 48 49
וְלֹ֥א תִדְמֶ֖ה מֵאֵ֥ין הֲפֻגֽוֹת׃ עַד־יַשְׁקִ֣יף וְיֵ֔רֶא יְהוָ֖ה מִשָּׁמָֽיִם׃ נ
עֵינִי֙ עוֹלְלָ֣ה לְנַפְשִׁ֔י מִכֹּ֖ל בְּנ֥וֹת עִירִֽי׃ צ֥וֹד צָד֛וּנִי כַּצִּפּ֖וֹר 51 52
אֹיְבַ֥י חִנָּֽם׃ צָמְת֤וּ בַבּוֹר֙ חַיָּ֔י וַיַּדּוּ־אֶ֖בֶן בִּֽי׃ צָֽפוּ־מַ֥יִם עַל־ 53 54
רֹאשִׁ֖י אָמַ֥רְתִּי נִגְזָֽרְתִּי׃ קָרָ֤אתִי שִׁמְךָ֙ יְהוָ֔ה מִבּ֖וֹר תַּחְתִּיּֽוֹת׃ נה
קוֹלִ֖י שָׁמָ֑עְתָּ אַל־תַּעְלֵ֧ם אָזְנְךָ֛ לְרַוְחָתִ֖י לְשַׁוְעָתִֽי׃ קָרַ֙בְתָּ֙ 56 57
בְּי֣וֹם אֶקְרָאֶ֔ךָּ אָמַ֖רְתָּ אַל־תִּירָֽא׃ רַ֧בְתָּ אֲדֹנָ֛י רִיבֵ֥י נַפְשִׁ֖י 58
גָּאַ֥לְתָּ חַיָּֽי׃ רָאִ֤יתָה יְהוָה֙ עַוָּ֣תָתִ֔י שָׁפְטָ֖ה מִשְׁפָּטִֽי׃ רָאִ֙יתָה֙ 59 ס
כָּל־נִקְמָתָ֔ם כָּל־מַחְשְׁבֹתָ֖ם לִֽי׃ שָׁמַ֤עְתָּ חֶרְפָּתָם֙ יְהוָ֔ה כָּל־ 61
מַחְשְׁבֹתָ֖ם עָלָֽי׃ שִׂפְתֵ֤י קָמַי֙ וְהֶגְיוֹנָ֔ם עָלַ֖י כָּל־הַיּֽוֹם׃ שִׁבְתָּ֤ם 62 63
וְקִֽימָתָם֙ הַבִּ֔יטָה אֲנִ֖י מַנְגִּינָתָֽם׃ תָּשִׁ֨יב לָהֶ֥ם גְּמ֛וּל יְהוָ֖ה 64
כְּמַעֲשֵׂ֥ה יְדֵיהֶֽם׃ תִּתֵּ֤ן לָהֶם֙ מְגִנַּת־לֵ֔ב תַּאֲלָתְךָ֖ לָהֶֽם׃ תִּרְדֹּ֤ף סה 66
בְּאַף֙ וְתַשְׁמִידֵ֔ם מִתַּ֖חַת שְׁמֵ֥י יְהוָֽה׃ פ

4 ד

אֵיכָה֙ יוּעַ֣ם זָהָ֔ב יִשְׁנֶ֖א הַכֶּ֣תֶם הַטּ֑וֹב תִּשְׁתַּפֵּ֙כְנָה֙ אַבְנֵי־קֹ֔דֶשׁ א
בְּרֹ֖אשׁ כָּל־חוּצֽוֹת׃ בְּנֵ֤י צִיּוֹן֙ הַיְקָרִ֔ים הַמְסֻלָּאִ֖ים בַּפָּ֑ז אֵיכָ֤ה 2
נֶחְשְׁבוּ֙ לְנִבְלֵי־חֶ֔רֶשׂ מַעֲשֵׂ֖ה יְדֵ֥י יוֹצֵֽר׃ גַּם־תַּנִּין֙ חָ֣לְצוּ שַׁ֔ד 3
הֵינִ֖יקוּ גּוּרֵיהֶ֑ן בַּת־עַמִּ֣י לְאַכְזָ֔ר כַּיְ֯ עֵנִ֖ים בַּמִּדְבָּֽר׃ דָּבַ֨ק לְשׁ֥וֹן 4
יוֹנֵ֛ק אֶל־חכּ֖וֹ בַּצָּמָ֑א עֽוֹלָלִים֙ שָׁ֣אֲלוּ לֶ֔חֶם פֹּרֵ֖שׂ אֵ֥ין לָהֶֽם׃
הָאֹֽכְלִים֙ לְמַ֣עֲדַנִּ֔ים נָשַׁ֖מּוּ בַּחוּצ֑וֹת הָאֱמֻנִים֙ עֲלֵ֣י תוֹלָ֔ע חִבְּק֖וּ ה
אַשְׁפַּתּֽוֹת׃ וַיִּגְדַּל֙ עֲוֹ֣ן בַּת־עַמִּ֔י מֵחַטַּ֖את סְדֹ֑ם הַהֲפוּכָ֣ה כְמוֹ־ 6
רָ֔גַע וְלֹא־חָ֥לוּ בָ֖הּ יָדָֽיִם׃ זַכּ֤וּ נְזִירֶ֙יהָ֙ מִשֶּׁ֔לֶג צַח֖וּ מֵחָלָ֑ב 7
אָ֤דְמוּ עֶ֙צֶם֙ מִפְּנִינִ֔ים סַפִּ֖יר גִּזְרָתָֽם׃ חָשַׁ֤ךְ מִשְּׁחוֹר֙ תָּֽאֳרָ֔ם 8
לֹ֥א נִכְּר֖וּ בַּחוּצ֑וֹת צָפַ֤ד עוֹרָם֙ עַל־עַצְמָ֔ם יָבֵ֖שׁ הָיָ֥ה כָעֵֽץ׃
טוֹבִ֤ים הָיוּ֙ חַלְלֵי־חֶ֔רֶב מֵחַלְלֵ֖י רָעָ֑ב שֶׁ֣הֵ֤ם יָז֙וּבוּ֙ מְדֻקָּרִ֔ים 9

v. 41. קמץ בזקף — v. 53. קמץ בזקף — v. 3. תַּנִּים קרי
ibid. קמץ בזקף — ibid. כַּיְעֵנִים קרי — v. 6. קמץ בזקף

י מִתְּנוּבֹת שָׂדָי׃ יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן הָיוּ
11 לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת־עַמִּי׃ כִּלָּה יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ שָׁפַךְ
12 חֲרוֹן אַפּוֹ וַיַּצֶּת־אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יְסוֹדֹתֶיהָ׃ לֹא הֶאֱמִינוּ
מַלְכֵי־אֶרֶץ וכֹל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי
13 יְרוּשָׁלִָם׃ מֵחַטֹּאות נְבִיאֶיהָ עֲוֹנֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ
14 דַּם צַדִּיקִים׃ נָעוּ עִוְרִים בַּחוּצוֹת נְגֹאֲלוּ בַּדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ
טו יִגְּעוּ בִּלְבֻשֵׁיהֶם׃ סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ אַל־
16 תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַּם־נָעוּ אָמְרוּ בַּגּוֹיִם לֹא יוֹסִפוּ לָגוּר׃ פְּנֵי
יְהוָה חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ
17 זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃ עוֹדֵינָה תִּכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל־עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל
18 בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל־גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ׃ צָדוּ צְעָדֵינוּ מִלֶּכֶת
19 בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי־בָא קִצֵּנוּ׃ קַלִּים הָיוּ
רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם עַל־הֶהָרִים דְּלָקֻנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃
כ רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ
21 בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃ שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי בַּת־אֱדוֹם יוֹשֶׁבֶתי בְּאֶרֶץ
22 עוּץ גַּם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס תִּשְׁכְּרִי וְתִתְעָרִי׃ תַּם־עֲוֹנֵךְ בַּת־
צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת־אֱדוֹם גִּלָּה עַל־
חַטֹּאתָיִךְ׃ ס

ה 5

א 2 זְכֹר יְהוָה מֶה־הָיָה לָנוּ הַבִּיט וּרְאֵה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ׃ נַחֲלָתֵנוּ
3 נֶהֶפְכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים׃ יְתוֹמִים הָיִינוּ אֵין אָב
4 אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת׃ מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר
ה 6 יָבֹאוּ׃ עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ לֹא הוּנַח־לָנוּ׃ מִצְרַיִם
7 נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם׃ אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אֵינָם אֲנַחְנוּ
8 9 עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ׃ עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם׃ בְּנַפְשֵׁנוּ
י נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר׃ עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי
11 12 זַלְעֲפוֹת רָעָב׃ נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְּתֻלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ שָׂרִים
13 בְּיָדָם נִתְלוּ פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃ בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ

---

v. 12. כֹּל קרי — v. 14. כ׳ זעירא — v. 16. וּזְקֵנִים קרי
v. 17. עוֹדֵינוּ קרי — v. 21. יתיר י׳ — v. 1. הַבִּיטָה קרי
v. 3. וְאֵין קרי — v. 5. קמץ בזקף — ibid. וְלֹא קרי
v. 7. וְאֵינָם קרי — ibid. וַאֲנַחְנוּ קרי

וּנְעָרִ֖ים בָּעֵ֥ץ כָּשָֽׁלוּ׃ זְקֵנִים֙ מִשַּׁ֣עַר שָׁבָ֔תוּ בַּחוּרִ֖ים מִנְּגִינָתָֽם׃ 14
שָׁבַת֙ מְשׂ֣וֹשׂ לִבֵּ֔נוּ נֶהְפַּ֥ךְ לְאֵ֖בֶל מְחוֹלֵֽנוּ׃ נָֽפְלָה֙ עֲטֶ֣רֶת טו 16
רֹאשֵׁ֔נוּ אוֹי־נָ֥א לָ֖נוּ כִּ֥י חָטָֽאנוּ׃ עַל־זֶ֗ה הָיָ֤ה דָוֶה֙ לִבֵּ֔נוּ עַל־ 17
אֵ֖לֶּה חָשְׁכ֥וּ עֵינֵֽינוּ׃ עַ֤ל הַר־צִיּוֹן֙ שֶׁשָּׁמֵ֔ם שׁוּעָלִ֖ים הִלְּכוּ־ 18
בֽוֹ׃ אַתָּ֤ה יְהוָה֙ לְעוֹלָ֣ם תֵּשֵׁ֔ב כִּסְאֲךָ֖ לְד֥וֹר וָדֽוֹר׃ לָ֤מָּה לָנֶ֙צַח֙ 19 כ
תִּשְׁכָּחֵ֔נוּ תַּעַזְבֵ֖נוּ לְאֹ֥רֶךְ יָמִֽים׃ הֲשִׁיבֵ֨נוּ יְהוָ֤ה ׀ אֵלֶ֙יךָ֙ וְנָשׁ֔וּבְ 21
חַדֵּ֥שׁ יָמֵ֖ינוּ כְּקֶֽדֶם׃ כִּ֚י אִם־מָאֹ֣ס מְאַסְתָּ֔נוּ קָצַ֥פְתָּ עָלֵ֖ינוּ 22
עַד־מְאֹֽד׃

הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

---

v. 18. שֶׁשָּׁמֵם קרי v. 21. ונשובָה קרי

סכום פסוקי קינות מאה וחמשים וארבעה, וסימן קדים.
וחצין לדכא תחת רגליו (3, 34)׃

Ecclesiastes. ק ה ל ת

1 א

א 2 דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר
3 קֹהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל׃ מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־
4 עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ
ה לְעוֹלָם עֹמָדֶת׃ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף
6 זוֹרֵחַ הוּא שָׁם׃ הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב ׀
7 סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ׃ כָּל־הַנְּחָלִים
הֹלְכִים אֶל־הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל־מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
8 הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת׃ כָּל־הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא־יוּכַל
אִישׁ לְדַבֵּר לֹא־תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא־תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ׃
9 מַה־שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה־שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין
י כָּל־חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה־זֶה חָדָשׁ
11 הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ׃ אֵין זִכְרוֹן
לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ לֹא־יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן
12 עִם שֶׁיִּהְיוּ לָאַחֲרֹנָה׃ ס אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ
13 עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלִָם׃ וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר
בַּחָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם הוּא ׀ עִנְיַן
14 רָע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃ רָאִיתִי אֶת־
כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל
טו וּרְעוּת רוּחַ׃ מְעֻוָּת לֹא־יוּכַל לִתְקֹן וְחֶסְרוֹן לֹא־יוּכַל
16 לְהִמָּנוֹת׃ דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי
וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־יְרוּשָׁלִָם
17 וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃ וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת

חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן
רוּחַ׃ כִּי בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב׃ 18

ב 2

אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה־נָּא אֲנַסְּכָה בְשִׂמְחָה וּרְאֵה בְטוֹב א
וְהִנֵּה גַם־הוּא הָבֶל׃ לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלָל וּלְשִׂמְחָה 2
מַה־זֹּה עֹשָׂה׃ תַּרְתִּי בְלִבִּי לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי וְלִבִּי 3
נֹהֵג בַּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶה אֵי־זֶה
טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסְפַּר יְמֵי
חַיֵּיהֶם׃ הִגְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי כְּרָמִים׃ 4
עָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל־פֶּרִי׃ ה
עָשִׂיתִי לִי בְּרֵכוֹת מָיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים׃ 6
קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַּם מִקְנֶה בָקָר 7
וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם׃ כָּנַסְתִּי 8
לִי גַּם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְהַמְּדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי
שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנוּגֹת בְּנֵי הָאָדָם שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת׃ וְגָדַלְתִּי 9
וְהוֹסַפְתִּי מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם אַף חָכְמָתִי עָמְדָה־
לִּי׃ וְכֹל אֲשֶׁר שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם לֹא־מָנַעְתִּי י
אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל־עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה
חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי׃ וּפָנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשַׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי 11
וּבֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ
וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת חָכְמָה 12
וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת כִּי ׀ מֶה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ
אֵת אֲשֶׁר־כְּבָר עָשׂוּהוּ׃ וְרָאִיתִי אָנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה 13
מִן־הַסִּכְלוּת כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ׃ הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ 14
וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַם־אָנִי שֶׁמִּקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה
אֶת־כֻּלָּם׃ וְאָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם־אֲנִי יִקְרֵנִי טו
וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃
כִּי אֵין זִכְרוֹן לֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים 16
הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל׃ וְשָׂנֵאתִי 17
אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי־הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי 18
עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃ וּמִי 19

יוֹדֵ֗עַ הֶֽחָכָם֙ יִהְיֶ֣ה א֣וֹ סָכָ֔ל וְיִשְׁלַט֙ בְּכָל־עֲמָלִ֔י שֶׁעָמַ֖לְתִּי
כ וְשֶׁחָכַ֣מְתִּי תַּ֣חַת הַשָּׁ֑מֶשׁ גַּם־זֶ֖ה הָֽבֶל׃ וְסַבּ֥וֹתִֽי אֲנִ֖י לְיַאֵ֣שׁ
21 אֶת־לִבִּ֑י עַ֚ל כָּל־הֶ֣עָמָ֔ל שֶׁעָמַ֖לְתִּי תַּ֥חַת הַשָּֽׁמֶשׁ׃ כִּֽי־יֵ֣שׁ אָדָ֗ם
שֶׁעֲמָל֛וֹ בְּחָכְמָ֥ה וּבְדַ֖עַת וּבְכִשְׁר֑וֹן וּלְאָדָ֞ם שֶׁלֹּ֤א עָֽמַל־בּוֹ֙
22 יִתְּנֶ֣נּוּ חֶלְק֔וֹ גַּם־זֶ֥ה הֶ֖בֶל וְרָעָ֥ה רַבָּֽה׃ כִּ֠י מֶֽה־הֹוֶ֤ה לָֽאָדָם֙
23 בְּכָל־עֲמָל֔וֹ וּבְרַעְי֖וֹן לִבּ֑וֹ שְׁה֥וּא עָמֵ֖ל תַּ֥חַת הַשָּֽׁמֶשׁ׃ כִּ֣י
כָל־יָמָ֤יו מַכְאֹבִים֙ וָכַ֣עַס֙ עִנְיָנ֔וֹ גַּם־בַּלַּ֖יְלָה לֹא־שָׁכַ֣ב לִבּ֑וֹ גַּם־
24 זֶ֖ה הֶ֥בֶל הֽוּא׃ אֵֽין־ט֤וֹב בָּֽאָדָם֙ שֶׁיֹּאכַ֣ל וְשָׁתָ֔ה וְהֶרְאָ֥ה אֶת־
נַפְשׁ֛וֹ ט֖וֹב בַּעֲמָל֑וֹ גַּם־זֹה֙ רָאִ֣יתִי אָ֔נִי כִּ֛י מִיַּ֥ד הָאֱלֹהִ֖ים
כה 26 הִֽיא׃ כִּ֣י מִ֥י יֹאכַ֛ל וּמִ֥י יָח֖וּשׁ ח֥וּץ מִמֶּֽנִּי׃ כִּ֣י לְאָדָם֙ שֶׁטּ֣וֹב
לְפָנָ֔יו נָתַ֛ן חָכְמָ֥ה וְדַ֖עַת וְשִׂמְחָ֑ה וְלַֽחוֹטֶא֩ נָתַ֨ן עִנְיָ֜ן לֶאֱס֣וֹף
וְלִכְנ֗וֹס לָתֵת֙ לְטוֹב֙ לִפְנֵ֣י הָאֱלֹהִ֔ים גַּם־זֶ֥ה הֶ֖בֶל וּרְע֥וּת
רֽוּחַ׃ פ

ג 3

א לַכֹּ֖ל זְמָ֑ן וְעֵ֥ת לְכָל־חֵ֖פֶץ תַּ֥חַת הַשָּׁמָֽיִם׃

2 עֵ֥ת לָלֶ֖דֶת וְעֵ֣ת לָמ֑וּת
עֵ֣ת לָטַ֔עַת וְעֵ֖ת לַעֲק֥וֹר נָטֽוּעַ׃
3 עֵ֤ת לַהֲרוֹג֙ וְעֵ֣ת לִרְפּ֔וֹא
עֵ֥ת לִפְר֖וֹץ וְעֵ֥ת לִבְנֽוֹת׃
4 עֵ֤ת לִבְכּוֹת֙ וְעֵ֣ת לִשְׂח֔וֹק
עֵ֥ת סְפ֖וֹד וְעֵ֥ת רְקֽוֹד׃
ה עֵ֚ת לְהַשְׁלִ֣יךְ אֲבָנִ֔ים וְעֵ֖ת כְּנ֣וֹס אֲבָנִ֑ים
עֵ֣ת לַחֲב֔וֹק וְעֵ֖ת לִרְחֹ֥ק מֵחַבֵּֽק׃
6 עֵ֤ת לְבַקֵּשׁ֙ וְעֵ֣ת לְאַבֵּ֔ד
עֵ֥ת לִשְׁמ֖וֹר וְעֵ֥ת לְהַשְׁלִֽיךְ׃
7 עֵ֤ת לִקְר֙וֹעַ֙ וְעֵ֣ת לִתְפּ֔וֹר
עֵ֥ת לַחֲשׁ֖וֹת וְעֵ֥ת לְדַבֵּֽר׃
8 עֵ֤ת לֶֽאֱהֹב֙ וְעֵ֣ת לִשְׂנֹ֔א
עֵ֥ת מִלְחָמָ֖ה וְעֵ֥ת שָׁלֽוֹם׃

9 י ס מַה־יִּתְרוֹן֙ הָֽעוֹשֶׂ֔ה בַּאֲשֶׁ֖ר ה֥וּא עָמֵֽל׃ רָאִ֥יתִי אֶת־
11 הָֽעִנְיָ֗ן אֲשֶׁ֨ר נָתַ֧ן אֱלֹהִ֛ים לִבְנֵ֥י הָאָדָ֖ם לַעֲנ֥וֹת בּֽוֹ׃ אֶת־הַכֹּ֥ל
עָשָׂ֖ה יָפֶ֣ה בְעִתּ֑וֹ גַּ֤ם אֶת־הָעֹלָם֙ נָתַ֣ן בְּלִבָּ֔ם מִבְּלִ֞י אֲשֶׁ֧ר לֹא־

יִמְצָ֣א הָֽאָדָ֗ם אֶת־הַֽמַּעֲשֶׂ֛ה אֲשֶׁר־עָשָׂ֥ה הָאֱלֹהִ֖ים מֵרֹ֥אשׁ וְעַד־
סֽוֹף׃ יָדַ֕עְתִּי כִּ֛י אֵ֥ין ט֖וֹב בָּ֑ם כִּ֣י אִם־לִשְׂמ֔וֹחַ וְלַעֲשׂ֥וֹת ט֖וֹב 12
בְּחַיָּֽיו׃ וְגַ֤ם כָּל־הָאָדָם֙ שֶׁיֹּאכַ֣ל וְשָׁתָ֔ה וְרָאָ֥ה ט֖וֹב בְּכָל־עֲמָל֑וֹ 13
מַתַּ֥ת אֱלֹהִ֖ים הִֽיא׃ ס יָדַ֗עְתִּי כִּ֠י כָּל־אֲשֶׁ֨ר יַעֲשֶׂ֤ה 14
הָֽאֱלֹהִים֙ ה֚וּא יִהְיֶ֣ה לְעוֹלָ֔ם עָלָיו֙ אֵ֣ין לְהוֹסִ֔יף וּמִמֶּ֖נּוּ אֵ֣ין
לִגְרֹ֑עַ וְהָאֱלֹהִ֣ים עָשָׂ֔ה שֶׁיִּרְא֖וּ מִלְּפָנָֽיו׃ מַה־שֶּֽׁהָיָה֙ כְּבָ֣ר ה֔וּא טו
וַאֲשֶׁ֥ר לִהְי֖וֹת כְּבָ֣ר הָיָ֑ה וְהָאֱלֹהִ֖ים יְבַקֵּ֥שׁ אֶת־נִרְדָּֽף׃ וְע֥וֹד 16
רָאִ֖יתִי תַּ֣חַת הַשָּׁ֑מֶשׁ מְק֤וֹם הַמִּשְׁפָּט֙ שָׁ֣מָּה הָרֶ֔שַׁע וּמְק֥וֹם
הַצֶּ֖דֶק שָׁ֥מָּה הָרָֽשַׁע׃ אָמַ֤רְתִּי אֲנִי֙ בְּלִבִּ֔י אֶת־הַצַּדִּיק֙ וְאֶת־ 17
הָ֣רָשָׁ֔ע יִשְׁפֹּ֖ט הָאֱלֹהִ֑ים כִּי־עֵ֣ת לְכָל־חֵ֔פֶץ וְעַ֥ל כָּל־הַֽמַּעֲשֶׂ֖ה
שָֽׁם׃ אָמַ֤רְתִּֽי אֲנִי֙ בְּלִבִּ֔י עַל־דִּבְרַת֙ בְּנֵ֣י הָאָדָ֔ם לְבָרָ֖ם 18
הָאֱלֹהִ֑ים וְלִרְא֕וֹת שְׁהֶם בְּהֵמָ֥ה הֵ֖מָּה לָהֶֽם׃ כִּי֩ מִקְרֶ֨ה בְנֵֽי־ 19
הָאָדָ֜ם וּמִקְרֶ֣ה הַבְּהֵמָ֗ה וּמִקְרֶ֤ה אֶחָד֙ לָהֶ֔ם כְּמ֥וֹת זֶה֙ כֵּ֣ן־
מ֣וֹת זֶ֔ה וְר֥וּחַ אֶחָ֖ד לַכֹּ֑ל וּמוֹתַ֨ר הָאָדָ֤ם מִן־הַבְּהֵמָה֙ אָ֔יִן כִּ֥י
הַכֹּ֖ל הָֽבֶל׃ הַכֹּ֥ל הוֹלֵ֖ךְ אֶל־מָק֣וֹם אֶחָ֑ד הַכֹּל֙ הָיָ֣ה מִן־הֶֽעָפָ֔ר כ
וְהַכֹּ֖ל שָׁ֥ב אֶל־הֶעָפָֽר׃ מִ֣י יוֹדֵ֗עַ ר֚וּחַ בְּנֵ֣י הָֽאָדָ֔ם הָעֹלָ֥ה הִ֖יא 21
לְמָ֑עְלָה וְר֙וּחַ֙ הַבְּהֵמָ֔ה הַיֹּרֶ֥דֶת הִ֖יא לְמַ֥טָּה לָאָֽרֶץ׃ וְרָאִ֗יתִי 22
כִּ֣י אֵ֥ין טוֹב֙ מֵאֲשֶׁ֨ר יִשְׂמַ֤ח הָאָדָם֙ בְּמַ֣עֲשָׂ֔יו כִּי־ה֖וּא חֶלְק֑וֹ כִּ֣י
מִ֤י יְבִיאֶ֙נּוּ֙ לִרְא֔וֹת בְּמֶ֖ה שֶׁיִּהְיֶ֥ה אַחֲרָֽיו׃ ס

4 ד

וְשַׁ֣בְתִּֽי אֲנִ֗י וָאֶרְאֶה֙ אֶת־כָּל־הָ֣עֲשֻׁקִ֔ים אֲשֶׁ֥ר נַעֲשִׂ֖ים תַּ֣חַת א
הַשָּׁ֑מֶשׁ וְהִנֵּ֣ה ׀ דִּמְעַ֣ת הָעֲשׁוּקִ֗ים וְאֵ֤ין לָהֶם֙ מְנַחֵ֔ם וּמִיַּ֤ד
עֹֽשְׁקֵיהֶם֙ כֹּ֔חַ וְאֵ֥ין לָהֶ֖ם מְנַחֵֽם׃ וְשַׁבֵּ֧חַ אֲנִ֛י אֶת־הַמֵּתִ֖ים 2
שֶׁכְּבָ֣ר מֵ֑תוּ מִן־הַ֣חַיִּ֔ים אֲשֶׁ֛ר הֵ֥מָּה חַיִּ֖ים עֲדֶֽנָּה׃ וְטוֹב֙ 3
מִשְּׁנֵיהֶ֔ם אֵ֥ת אֲשֶׁר־עֲדֶ֖ן לֹ֣א הָיָ֑ה אֲשֶׁ֤ר לֹֽא־רָאָה֙ אֶת־הַֽמַּעֲשֶׂ֣ה
הָרָ֔ע אֲשֶׁ֥ר נַעֲשָׂ֖ה תַּ֥חַת הַשָּֽׁמֶשׁ׃ וְרָאִ֨יתִי אֲנִ֜י אֶת־כָּל־עָמָ֗ל 4
וְאֵת֙ כָּל־כִּשְׁר֣וֹן הַֽמַּעֲשֶׂ֔ה כִּ֛י הִ֥יא קִנְאַת־אִ֖ישׁ מֵרֵעֵ֑הוּ גַּם־זֶ֥ה
הֶ֖בֶל וּרְע֥וּת רֽוּחַ׃ הַכְּסִיל֙ חֹבֵ֣ק אֶת־יָדָ֔יו וְאֹכֵ֖ל אֶת־בְּשָׂרֽוֹ׃ ה
ט֕וֹב מְלֹ֥א כַ֖ף נָ֑חַת מִמְּלֹ֥א חָפְנַ֛יִם עָמָ֖ל וּרְע֥וּת רֽוּחַ׃ 6
וְשַׁ֥בְתִּֽי אֲנִ֛י וָאֶרְאֶ֥ה הֶ֖בֶל תַּ֥חַת הַשָּֽׁמֶשׁ׃ יֵ֣שׁ אֶחָד֩ וְאֵ֨ין שֵׁנִ֜י 7 8

v. 19. קמץ בזקף

גַּם בֵּן וָאָח אֵין־לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם־עֵינָיו לֹא־תִשְׂבַּע
עֹשֶׁר וּלְמִי ׀ אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם־זֶה הֶבֶל
9 וְעִנְיַן רָע הוּא׃ טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ־לָהֶם
י שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃ כִּי אִם־יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ
11 וְאִילוֹ הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל וְאֵין שֵׁנִי לַהֲקִימוֹ׃ גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ
12 שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃ וְאִם־יִתְקְפוֹ הָאֶחָד
הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק׃
13 טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא־יָדַע
14 לְהִזָּהֵר עוֹד׃ כִּי־מִבֵּית הָסוּרִים יָצָא לִמְלֹךְ כִּי גַּם בְּמַלְכוּתוֹ
טו נוֹלַד רָשׁ׃ רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
16 עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתָּיו׃ אֵין־קֵץ לְכָל־הָעָם
לְכֹל אֲשֶׁר־הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרוֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ־בוֹ כִּי
17 גַם־זֶה הֶבֶל וְרַעְיוֹן רוּחַ׃ שְׁמֹר רַגְלְיךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל־
בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי אֵינָם
יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע׃ ס

ה 5

א אַל־תְּבַהֵל עַל־פִּיךָ וְלִבְּךָ אַל־יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל־הָאָרֶץ עַל־כֵּן
2 יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים׃ כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל
3 בְּרֹב דְּבָרִים׃ כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל־תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ
4 כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים אֵת אֲשֶׁר־תִּדֹּר שַׁלֵּם׃ טוֹב אֲשֶׁר לֹא־
ה תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם׃ אַל־תִּתֵּן אֶת־פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת־
בְּשָׂרֶךָ וְאַל־תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף
6 הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ כִּי בְרֹב חֲלֹמוֹת
7 וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא׃ אִם־עֹשֶׁק רָשׁ
וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק תִּרְאֶה בַמְּדִינָה אַל־תִּתְמַהּ עַל־הַחֵפֶץ
8 כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם׃ וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל
9 הִיא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד׃ אֹהֵב כֶּסֶף לֹא־יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי־
י אֹהֵב בֶּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם־זֶה הָבֶל׃ בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ
11 אוֹכְלֶיהָ וּמַה־כִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם־רְאִיַּת עֵינָיו׃ מְתוּקָה

v. 8. עינו קרי   v. 17. יתיר ר׳   v. 8. הוא קרי   v. 10. ראות קרי

שְׁנַת הָעֹבֵד אִם־מְעַט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבָע לֶעָשִׁיר
אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן׃ יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ 12
עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ׃ וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע 13
וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה׃ כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם 14
יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשֶׁבָּא וּמְאוּמָה לֹא־יִשָּׂא בַעֲמָלוֹ שֶׁיֹּלֵךְ בְּיָדוֹ׃
וְגַם־זֹה רָעָה חוֹלָה כָּל־עֻמַּת שֶׁבָּא כֵּן יֵלֵךְ וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ טו
שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ׃ גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה 16
וְחָלְיוֹ וָקָצֶף׃ הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אָנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפֶה 17
לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל—עֲמָלוֹ ׀ שֶׁיַּעֲמֹל
תַּחַת־הַשֶּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי־חַיָּו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים
כִּי־הוּא חֶלְקוֹ׃ גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים 18
עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלָשֵׂאת אֶת־חֶלְקוֹ
וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃ כִּי לֹא הַרְבֵּה 19
יִזְכֹּר אֶת־יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ׃

6 ו

יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל־הָאָדָם׃ א
אִישׁ אֲשֶׁר יִתֶּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינֶנּוּ 2
חָסֵר לְנַפְשׁוֹ ׀ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִתְאַוֶּה וְלֹא־יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים
לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכֲלֶנּוּ זֶה הֶבֶל וָחֳלִי רָע הוּא׃
אִם־יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יִחְיֶה וְרַב ׀ שֶׁיִּהְיוּ יְמֵי־ 3
שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשְׂבַּע מִן־הַטּוֹבָה וְגַם־קְבוּרָה לֹא הָיְתָה־
לּוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֶל׃ כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ 4
וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה׃ גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא־רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה ה
מִזֶּה׃ וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף שָׁנִים פַּעֲמַיִם וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֲלֹא 6
אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הוֹלֵךְ׃ כָּל־עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם־ 7
הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא׃ כִּי מַה־יּוֹתֵר לֶחָכָם מִן־הַכְּסִיל מַה־ 8
לֶּעָנִי יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים׃ טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלָךְ־ 9
נָפֶשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ מַה־שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא י
שְׁמוֹ וְנוֹדָע אֲשֶׁר־הוּא אָדָם וְלֹא־יוּכַל לָדִין עִם שֶׁהתַּקִּיף
מִמֶּנּוּ׃ כִּי יֵשׁ־דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הָבֶל מַה־יֹּתֵר לָאָדָם׃ 11

---

v. 17. חַיָּיו קרי   v. 10. שֶׁתַּקִּיף קרי

12 כִּי מִי־יוֹדֵעַ מַה־טּוֹב לָאָדָם בַּחַיִּים מִסְפַּר יְמֵי־חַיֵּי הֶבְלוֹ
וְיַעֲשֵׂם כַּצֵּל אֲשֶׁר מִי־יַגִּיד לָאָדָם מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ׃ ס

ז 7

א 2 טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃ טוֹב לָלֶכֶת
אֶל־בֵּית־אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל־בֵּית מִשְׁתֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל־
3 הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל־לִבּוֹ׃ טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק כִּי־בְרֹעַ פָּנִים
4 יִיטַב לֵב׃ לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית
ה שִׂמְחָה׃ טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃
6 כִּי כְקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחֹק הַכְּסִיל וְגַם־זֶה
7 8 הָבֶל׃ כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה׃ טוֹב
9 אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב אֶרֶךְ־רוּחַ מִגְּבַהּ־רוּחַ׃ אַל־
י תְּבַהֵל בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ׃ אַל־
תֹּאמַר מֶה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי
11 לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ עַל־זֶה׃ טוֹבָה חָכְמָה עִם־נַחֲלָה וְיֹתֵר
12 לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי בְּצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת
13 הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ׃ רְאֵה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי
14 יוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃ בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב וּבְיוֹם
רָעָה רְאֵה גַּם אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל־דִּבְרַת
טו שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה׃ אֶת־הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי
16 הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ אַל־
17 תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל־תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם׃ אַל־
18 תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל־תְּהִי סָכָל לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ׃ טוֹב
אֲשֶׁר תֶּאֱחֹז בָּזֶה וְגַם־מִזֶּה אַל־תַּנַּח אֶת־יָדֶךָ כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים
19 יֵצֵא אֶת־כֻּלָּם׃ הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר
כ הָיוּ בָּעִיר׃ כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה־טּוֹב וְלֹא
21 יֶחֱטָא׃ גַּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יְדַבֵּרוּ אַל־תִּתֵּן לִבֶּךָ אֲשֶׁר
22 לֹא־תִשְׁמַע אֶת־עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ׃ כִּי גַּם־פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע
23 לִבֶּךָ אֲשֶׁר גַּם־אַתָּ קִלַּלְתָּ אֲחֵרִים׃ כָּל־זֹה נִסִּיתִי בַחָכְמָה
24 אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׃ רָחוֹק מַה־שֶּׁהָיָה

v. 1. ט׳ רבתא   v. 22. אַתָּה קרי

וְעָמֹק ׀ עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ׃ סַבּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר כה
וּבַקֵּשׁ חָכְמָה וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כֶּסֶל וְהַסִּכְלוּת
הוֹלֵלוֹת׃ וּמוֹצֶא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִיא 26
מְצוֹדִים וַחֲרָמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים
יִמָּלֵט מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֶד בָּהּ׃ רְאֵה זֶה מָצָאתִי אָמְרָה 27
קֹהֶלֶת אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן׃ אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשָׁה 28
נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם אֶחָד מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה
בְכָל־אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי׃ לְבַד רְאֵה־זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה 29
הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חִשְּׁבֹנוֹת רַבִּים׃

8 ח

מִי כְּהֶחָכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו א
וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃ אֲנִי פִּי־מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת 2
אֱלֹהִים׃ אַל־תִּבָּהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי 3
כָּל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה׃ בַּאֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי 4
יֹאמַר־לוֹ מַה־תַּעֲשֶׂה׃ שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת ה
וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם׃ כִּי לְכָל־חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־ 6
רָעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו׃ כִּי־אֵינֶנּוּ יֹדֵעַ מַה־שֶּׁיִּהְיֶה כִּי כַּאֲשֶׁר 7
יִהְיֶה מִי יַגִּיד לוֹ׃ אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת־הָרוּחַ 8
וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יְמַלֵּט
רֶשַׁע אֶת־בְּעָלָיו׃ אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתוֹן אֶת־לִבִּי לְכָל־ 9
מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם
בְּאָדָם לְרַע לוֹ׃ וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ וּמִמְּקוֹם י
קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ וְיִשְׁתַּכְּחוּ בָעִיר אֲשֶׁר כֵּן־עָשׂוּ גַּם־זֶה הָבֶל׃
אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשָׂה פִתְגָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה עַל־כֵּן מָלֵא 11
לֵב בְּנֵי־הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע׃ אֲשֶׁר חֹטֶא עֹשֶׂה רָע 12
מְאַת וּמַאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַּם־יוֹדֵעַ אָנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טּוֹב לְיִרְאֵי
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו׃ וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא־ 13
יַאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יָרֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים׃ יֶשׁ־הֶבֶל 14
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ׀ יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה

27. v סגול באתנח

טו הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־
הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין־טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם־לֶאֱכֹל
וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ בַעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר־
16 נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לָדַעַת
חָכְמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הָעִנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם־
17 בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֶה׃ וְרָאִיתִי אֶת־כָּל־
מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם לִמְצוֹא אֶת־הַמַּעֲשֶׂה
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ
וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם־יֹאמַר הֶחָכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל לִמְצֹא׃

ט 9

א כִּי אֶת־כָּל־זֶה נָתַתִּי אֶל־לִבִּי וְלָבוּר אֶת־כָּל־זֶה אֲשֶׁר
הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים גַּם־אַהֲבָה גַם־
2 שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם׃ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל
מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ
וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ כַּטּוֹב כַּחֹטֶא הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה
3 יָרֵא׃ זֶה ׀ רָע בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי־מִקְרֶה
אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי־הָאָדָם מָלֵא רָע וְהוֹלֵלוֹת בִּלְבָבָם
4 בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל־הַמֵּתִים׃ כִּי־מִי אֲשֶׁר יְבֻחַר אֶל כָּל־
הַחַיִּים יֵשׁ בִּטָּחוֹן כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן־הָאַרְיֵה הַמֵּת׃
ה כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה
6 וְאֵין־עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זִכְרָם׃ גַּם־אַהֲבָתָם גַּם־
שִׂנְאָתָם גַּם־קִנְאָתָם כְּבָר אָבָדָה וְחֵלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם
7 בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ ס לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה
לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֶב־טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־
8 מַעֲשֶׂיךָ׃ בְּכָל־עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל־רֹאשְׁךָ אַל־
9 יֶחְסָר׃ רְאֵה חַיִּים עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ כָּל־יְמֵי חַיֵּי
הֶבְלֶךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כֹּל יְמֵי הֶבְלֶךָ כִּי הוּא
י חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר־אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כֹּל
אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה
וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה׃ ס

v. 4. יְחֻבַּר קרי

11 שַׁ֜בְתִּי וְרָאֹ֣ה תַֽחַת־הַשֶּׁ֗מֶשׁ כִּ֣י לֹא֩ לַקַּלִּ֨ים הַמֵּר֜וֹץ וְלֹ֧א
לַגִּבּוֹרִ֣ים הַמִּלְחָמָ֗ה וְ֠גַם לֹ֣א לַחֲכָמִ֥ים לֶ֙חֶם֙ וְגַ֨ם לֹ֤א לַנְּבֹנִים֙
12 עֹ֔שֶׁר וְגַ֛ם לֹ֥א לַיֹּדְעִ֖ים חֵ֑ן כִּי־עֵ֥ת וָפֶ֖גַע יִקְרֶ֥ה אֶת־כֻּלָּֽם׃ כִּ֡י
גַּם֩ לֹא־יֵדַ֨ע הָאָדָ֜ם אֶת־עִתּ֗וֹ כַּדָּגִים֙ שֶׁנֶּֽאֱחָזִים֙ בִּמְצוֹדָ֣ה רָעָ֔ה
וְכַ֨צִּפֳּרִ֔ים הָאֲחֻז֖וֹת בַּפָּ֑ח כָּהֵ֗ם יֽוּקָשִׁים֙ בְּנֵ֣י הָֽאָדָ֔ם לְעֵ֣ת
13 רָעָ֔ה כְּשֶׁתִּפּ֥וֹל עֲלֵיהֶ֖ם פִּתְאֹֽם׃ גַּם־זֹ֛ה רָאִ֥יתִי חָכְמָ֖ה תַּ֣חַת
14 הַשָּׁ֑מֶשׁ וּגְדוֹלָ֥ה הִ֖יא אֵלָֽי׃ עִ֣יר קְטַנָּ֔ה וַאֲנָשִׁ֥ים בָּ֖הּ מְעָ֑ט וּבָֽא
אֵלֶ֜יהָ מֶ֤לֶךְ גָּדוֹל֙ וְסָבַ֣ב אֹתָ֔הּ וּבָנָ֣ה עָלֶ֔יהָ מְצוֹדִ֖ים גְּדֹלִֽים׃
טו וּמָ֣צָא בָ֗הּ אִ֣ישׁ מִסְכֵּן֙ חָכָ֔ם וּמִלַּט־ה֥וּא אֶת־הָעִ֖יר בְּחָכְמָת֑וֹ
16 וְאָדָם֙ לֹ֣א זָכַ֔ר אֶת־הָאִ֥ישׁ הַמִּסְכֵּ֖ן הַהֽוּא׃ וְאָמַ֣רְתִּי אָ֔נִי טוֹבָ֥ה
חָכְמָ֖ה מִגְּבוּרָ֑ה וְחָכְמַ֤ת הַמִּסְכֵּן֙ בְּזוּיָ֔ה וּדְבָרָ֖יו אֵינָ֥ם נִשְׁמָעִֽים׃
17 דִּבְרֵ֣י חֲכָמִ֔ים בְּנַ֖חַת נִשְׁמָעִ֑ים מִזַּעֲקַ֥ת מוֹשֵׁ֖ל בַּכְּסִילִֽים׃
18 טוֹבָ֥ה חָכְמָ֖ה מִכְּלֵ֣י קְרָ֑ב וְחוֹטֶ֣א אֶחָ֔ד יְאַבֵּ֖ד טוֹבָ֥ה הַרְבֵּֽה׃

י 10

א זְב֣וּבֵי מָ֔וֶת יַבְאִ֥ישׁ יַבִּ֖יעַ שֶׁ֣מֶן רוֹקֵ֑חַ יָקָ֛ר מֵחָכְמָ֥ה מִכָּב֖וֹד
2 סִכְל֥וּת מְעָֽט׃ לֵ֤ב חָכָם֙ לִֽימִינ֔וֹ וְלֵ֥ב כְּסִ֖יל לִשְׂמֹאלֽוֹ׃
3 וְגַם־בַּדֶּ֛רֶךְ כְּשֶׁהסָּכָ֥ל הֹלֵ֖ךְ לִבּ֣וֹ חָסֵ֑ר וְאָמַ֥ר לַכֹּ֖ל סָכָ֥ל הֽוּא׃
4 אִם־ר֤וּחַ הַמּוֹשֵׁל֙ תַּעֲלֶ֣ה עָלֶ֔יךָ מְקוֹמְךָ֖ אַל־תַּנַּ֑ח כִּ֣י מַרְפֵּ֔א
ה יַנִּ֖יחַ חֲטָאִ֥ים גְּדוֹלִֽים׃ יֵ֣שׁ רָעָ֔ה רָאִ֖יתִי תַּ֣חַת הַשָּׁ֑מֶשׁ כִּשְׁגָגָ֕ה
6 שֶׁיֹּצָ֖א מִלִּפְנֵ֥י הַשַּׁלִּֽיט׃ נִתַּ֣ן הַסֶּ֔כֶל בַּמְּרוֹמִ֖ים רַבִּ֑ים וַעֲשִׁירִ֖ים
7 בַּשֵּׁ֥פֶל יֵשֵֽׁבוּ׃ רָאִ֥יתִי עֲבָדִ֖ים עַל־סוּסִ֑ים וְשָׂרִ֛ים הֹלְכִ֥ים
8 כַּעֲבָדִ֖ים עַל־הָאָֽרֶץ׃ חֹפֵ֥ר גּוּמָּ֖ץ בּ֣וֹ יִפּ֑וֹל וּפֹרֵ֥ץ גָּדֵ֖ר יִשְּׁכֶ֥נּוּ
9 נָחָֽשׁ׃ מַסִּ֣יעַ אֲבָנִ֔ים יֵעָצֵ֖ב בָּהֶ֑ם בּוֹקֵ֥עַ עֵצִ֖ים יִסָּ֥כֶן בָּֽם׃
י אִם־קֵהָ֣ה הַבַּרְזֶ֗ל וְהוּא֙ לֹא־פָנִ֣ים קִלְקַ֔ל וַחֲיָלִ֖ים יְגַבֵּ֑ר וְיִתְר֥וֹן
11 הַכְשֵׁ֖יר חָכְמָֽה׃ אִם־יִשֹּׁ֥ךְ הַנָּחָ֖שׁ בְּלוֹא־לָ֑חַשׁ וְאֵ֣ין יִתְר֔וֹן
12 לְבַ֖עַל הַלָּשֽׁוֹן׃ דִּבְרֵ֥י פִי־חָכָ֖ם חֵ֑ן וְשִׂפְת֥וֹת כְּסִ֖יל תְּבַלְּעֶֽנּוּ׃
13 תְּחִלַּ֥ת דִּבְרֵי־פִ֖יהוּ סִכְל֑וּת וְאַחֲרִ֣ית פִּ֔יהוּ הוֹלֵל֖וּת רָעָֽה׃
14 וְהַסָּכָ֖ל יַרְבֶּ֣ה דְבָרִ֑ים לֹא־יֵדַ֤ע הָאָדָם֙ מַה־שֶּׁיִּֽהְיֶ֔ה וַאֲשֶׁ֣ר
טו יִֽהְיֶה֙ מֵאַחֲרָ֔יו מִ֖י יַגִּ֥יד לֽוֹ׃ עֲמַ֥ל הַכְּסִילִ֖ים תְּיַגְּעֶ֑נּוּ אֲשֶׁ֛ר
16 לֹֽא־יָדַ֖ע לָלֶ֥כֶת אֶל־עִֽיר׃ אִי־לָ֣ךְ אֶ֔רֶץ שֶׁמַּלְכֵּ֖ךְ נָ֑עַר וְשָׂרַ֖יִךְ

v. 3. כְּשֶׁסָּכָל קרי   v. 8. דגש אחר שורק

17 בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ׃ אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן־חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ
18 בָּעֵת יֹאכֵלוּ בִּגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי׃ בַּעֲצַלְתַּיִם יִמַּךְ הַמְּקָרֶה
19 וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף הַבָּיִת׃ לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן
כ יְשַׂמַּח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל׃ גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ
אַל־תְּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ אַל־תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת־הַקּוֹל וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יַגֵּיד דָּבָר׃

11 יא

א 2 שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל־פְּנֵי הַמָּיִם כִּי־בְרֹב הַיָּמִים תִּמְצָאֶנּוּ׃ תֶּן־
חֵלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה־יִּהְיֶה רָעָה
3 עַל־הָאָרֶץ׃ אִם־יִמָּלְאוּ הֶעָבִים גֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם־
יִפּוֹל עֵץ בַּדָּרוֹם וְאִם־בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּא׃
4 ה שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע וְרֹאֶה בֶעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃ כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ
יוֹדֵעַ מַה־דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה כָּכָה לֹא תֵדַע
6 אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּל׃ בַּבֹּקֶר זְרַע
אֶת־זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל־תַּנַּח יָדֶךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה יִכְשָׁר
7 הֲזֶה אוֹ־זֶה וְאִם־שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים׃ וּמָתוֹק הָאוֹר וְטוֹב
8 לַעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת־הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי אִם־שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה
הָאָדָם בְּכֻלָּם יִשְׂמָח וְיִזְכֹּר אֶת־יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי־הַרְבֵּה יִהְיוּ
9 כָּל־שֶׁבָּא הָבֶל׃ ס שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ
בִּימֵי בְחוּרוֹתֶךָ וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדָע
י כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט׃ וְהָסֵר כַּעַס
מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ כִּי־הַיַּלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת הָבֶל׃

12 יב

א וּזְכֹר אֶת־בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יְמֵי
2 הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין־לִי בָהֶם חֵפֶץ׃ עַד
אֲשֶׁר לֹא־תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ
3 הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם׃ בַּיּוֹם שֶׁיָּזֻעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ
אַנְשֵׁי הֶחָיִל וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת
4 בָּאֲרֻבּוֹת׃ וְסֻגְּרוּ דְלָתַיִם בַּשּׁוּק בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה וְיָקוּם

v. 20. יתיר ה׳ — ibid. קמץ בזקף — v. 6. קמץ בפשטא — v. 9. ובמראֵה קרי

לְקוֹל הַצִּפּוֹר וְיִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר׃ גַּם מִגָּבֹהַּ יִרָאוּ ה
וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב וְתָפֵר
הָאֲבִיּוֹנָה כִּי־הֹלֵךְ הָאָדָם אֶל־בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בַשּׁוּק
הַסּוֹפְדִים׃ עַד אֲשֶׁר לֹא־יֵרָחֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרוּץ גֻּלַּת 6
הַזָּהָב וְתִשָּׁבֶר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ וְנָרֹץ הַגַּלְגַּל אֶל־הַבּוֹר׃
וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים 7
אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃ הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל׃ 8
ס וְיֹתֵר שֶׁהָיָה קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד־דַּעַת אֶת־הָעָם 9
וְאִזֵּן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה׃ בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא דִּבְרֵי־ י
חֵפֶץ וְכָתוּב יֹשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת׃ דִּבְרֵי חֲכָמִים כַּדָּרְבֹנוֹת 11
וּכְמַשְׂמְרוֹת נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת נִתְּנוּ מֵרֹעֶה אֶחָד׃ וְיֹתֵר 12
מֵהֵמָּה בְּנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג
הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר׃ סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא 13
וְאֶת־מִצְוֺתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם׃ כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה 14
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־נֶעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע׃

סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֺתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה
כָּל־הָאָדָם׃

---

v. 6. ירתֵק קרי   v. 13. ס׳ רבתא

סכום פסוקי קהלת מאתים ועשרים ושנים, וסימן **כבר**. וחציו מה שהיה
כבר נקרא שמו (6, 10)׃ וסדריו ארבעה, וסימן **אבא**׃

Esther. אסתר

1 א

א וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד-
2 כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם כְּשֶׁבֶת ׀
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃
3 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה לְכָל-שָׂרָיו וַעֲבָדָיו חֵיל ׀
4 פָּרַס וּמָדַי הַפַּרְתְּמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת לְפָנָיו׃ בְּהַרְאֹתוֹ אֶת-
עֹשֶׁר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת-יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים
ה שְׁמוֹנִים וּמְאַת יוֹם׃ וּבִמְלוֹאת ׀ הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ
לְכָל-הָעָם הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְמִגָּדוֹל וְעַד-קָטָן
6 מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בִּיתַן הַמֶּלֶךְ׃ חוּר ׀ כַּרְפַּס
וּתְכֵלֶת אָחוּז בְּחַבְלֵי-בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל-גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי
שֵׁשׁ מִטּוֹת ׀ זָהָב וָכֶסֶף עַל רִצְפַת בַּהַט-וָשֵׁשׁ וְדַר וְסֹחָרֶת׃
7 וְהַשְׁקוֹת בִּכְלֵי זָהָב וְכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים וְיֵין מַלְכוּת רָב
8 כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וְהַשְּׁתִיָּה כַדָּת אֵין אֹנֵס כִּי-כֵן ׀ יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל
9 כָּל-רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן אִישׁ-וָאִישׁ׃ ס גַּם וַשְׁתִּי
הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֵּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ
י אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב-הַמֶּלֶךְ בַּיָּיִן אָמַר
לִמְהוּמָן בִּזְּתָא חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא זֵתַר וְכַרְכַּס שִׁבְעַת
11 הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים אֶת-פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ לְהָבִיא
אֶת-וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת
12 הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפְיָהּ כִּי-טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃ וַתְּמָאֵן
הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים

---

v. 4. דגש אחר שורק   v. 5. ובמלאות קרי   v. 6. ח' רבתא

13 וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ׃ ס וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי הָעִתִּים כִּי־כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־
14 יֹדְעֵי דָּת וָדִין׃ וְהַקָּרֹב אֵלָיו כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַרְשִׁישׁ
מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי ׀ פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ
טו הַיֹּשְׁבִים רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת׃ כְּדָת מַה־לַּעֲשׂוֹת בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי
עַל ׀ אֲשֶׁר לֹא־עָשְׂתָה אֶת־מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד
16 הַסָּרִיסִים׃ ס וַיֹּאמֶר מוֹמְכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא
עַל־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עָוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים
17 וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ כִּי־
יֵצֵא דְבַר־הַמַּלְכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן
בְּאָמְרָם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה
18 לְפָנָיו וְלֹא־בָאָה׃ וְהַיּוֹם הַזֶּה תֹּאמַרְנָה ׀ שָׂרוֹת פָּרַס־וּמָדַי
אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדַי בִּזָּיוֹן
19 וָקָצֶף׃ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו וְיִכָּתֵב
בְּדָתֵי פָרַס־וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר אֲשֶׁר לֹא־תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה
כ מִמֶּנָּה׃ וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי
רַבָּה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגָּדוֹל וְעַד־
21 קָטָן׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
22 כִּדְבַר מְמוּכָן׃ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל־
מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל־עַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ לִהְיוֹת כָּל־
אִישׁ שֹׂרֵר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ׃ ס

ב 2

א אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּשֹׁךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכַר
2 אֶת־וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר־עָשָׂתָה וְאֵת אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמְרוּ
נַעֲרֵי־הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת
3 מַרְאֶה׃ וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ
אֶת־כָּל־נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־
בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הֵגֶא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן
4 תַּמְרוּקֵיהֶן׃ וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת

מְמוּכָן קרי v. 16.

ה וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃ ס אִישׁ
יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי
6 בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי׃ אֲשֶׁר הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגֹּלָה אֲשֶׁר
הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
7 בָּבֶל׃ וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ
אָב וָאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ
8 וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת׃ וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ
וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבּוֹת אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הֵגָי
וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים׃
9 וַתִּיטַב הַנַּעֲרָה בְעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־
תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת־מָנוֹתֶהָ לָתֵת לָהּ וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאֻיוֹת
לָתֶת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית
י הַנָּשִׁים׃ לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מוֹלַדְתָּהּ כִּי
11 מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תַגִּיד׃ וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם מָרְדֳּכַי
מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר
12 וּמַה־יֵּעָשֶׂה בָּהּ׃ וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא ׀ אֶל־
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר
חֹדֶשׁ כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֹּר
13 וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים׃ וּבָזֶה הַנַּעֲרָה
בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ
14 מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֶרֶב ׀ הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר
הִיא שָׁבָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל־יַד שַׁעַשְׁגַז סְרִיס הַמֶּלֶךְ
שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא־תָבוֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ
טו הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם׃ וּבְהַגִּיעַ תֹּר־אֶסְתֵּר בַּת־אֲבִיחַיִל ׀ דֹּד
מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר לָקַח־לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר
כִּי אִם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס־הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי
16 אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָּל־רֹאֶיהָ׃ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בֵּית מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־
17 חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ׃ וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר
מִכָּל־הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא־חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו מִכָּל־הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם
18 כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֵת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וַהֲנָחָה

לַמְּדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן מַשְׂאֵת כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וּבְהִקָּבֵץ בְּתוּלוֹת 19
שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת כ
מוֹלַדְתָּהּ וְאֶת־עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכָי וְאֶת־מַאֲמַר
מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ׃ ס
בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ קָצַף בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ 21
שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרֹשׁ׃ וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה 22
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃ וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא 23
וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ׃ ס

3 ג

אַחַר ׀ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת־הָמָן בֶּן־ א
הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים
אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים 2
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע
וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ 3
לְמָרְדֳּכָי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בְּאָמְרָם 4
אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת
הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי כִּי־הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר־הוּא יְהוּדִי׃ וַיַּרְא ה
הָמָן כִּי־אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃
וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹח יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לוֹ אֶת־עַם 6
מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־
מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא־חֹדֶשׁ 7
נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא
הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם ׀ לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר
הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃ ס וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ 8
יֶשְׁנוֹ עַם־אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכֹל מְדִינוֹת
מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין־שֹׁוֶה לְהַנִּיחָם׃ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב 9
לְאַבְּדָם וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵׂי

v. 4. כְּאמרם קרי

י הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ
מֵעַל יָדוֹ וַֽיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃
11 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב
12 בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָן אֶל־אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי
הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר ׀ עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם
וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ
13 אֲחַשְׁוֵרֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃ וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים
בְּיַד הָרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד
אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד
בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם
14 לָבוֹז׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי
טו לְכָל־הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה׃ הָרָצִים יָצְאוּ
דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נָבוֹכָה׃ ס

ד 4

א וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי אֶת־בְּגָדָיו
וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדֹלָה
2 וּמָרָה׃ וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־שַׁעַר
3 הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק׃ וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־
הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד
4 שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃ וַתָּבוֹאינָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ
וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ
ה אֶת־מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר
לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל־
6 מָרְדֳּכָי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־מַה־זֶּה׃ וַיֵּצֵא הֲתָךְ אֶל־מָרְדֳּכָי
7 אֶל־רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּגֶּד־לוֹ מָרְדֳּכַי
אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת ׀ פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
8 לִשְׁקוֹל עַל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִיִּים לְאַבְּדָם׃ וְאֶת־פַּתְשֶׁגֶן
כְּתָב־הַדָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת

v. 12. קמץ בזקף   ibid. קמץ בטפחא   v. 4. יתיר י׳   v. 7. יתיר י״

את־אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל־המלך
להתחנן־לו ולבקש מלפניו על־עמה׃ ויבוא התך ויגד 9
לאסתר את דברי מרדכי׃ ותאמר אסתר להתך ותצוהו י
אל־מרדכי׃ כל־עבדי המלך ועם מדינות המלך ידעים 11
אשר כל־איש ואשה אשר־יבוא אל־המלך אל־החצר
הפנימית אשר לא־יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר
יושיט־לו המלך את־שרביט הזהב וחיה ואני לא נקראתי
לבוא אל־המלך זה שלושים יום׃ ויגידו למרדכי את דברי 12
אסתר׃ ויאמר מרדכי להשיב אל־אסתר אל־תדמי בנפשך 13
להמלט בית־המלך מכל־היהודים׃ כי אם־החרש תחרישי 14
בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר
ואת ובית־אביך תאבדו ומי יודע אם־לעת כזאת הגעת
למלכות׃ ותאמר אסתר להשיב אל־מרדכי׃ לך כנוס את־ טו 16
כל־היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל־תאכלו
ואל־תשתו שלשת ימים לילה ויום גם־אני ונערתי אצום
כן ובכן אבוא אל־המלך אשר לא־כדת וכאשר אבדתי
אבדתי׃ ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר־צותה עליו אסתר׃ 17

5 ה

ויהי ׀ ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר א
בית־המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על־
כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית׃ ויהי 2
כראות המלך את־אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן
בעיניו ויושט המלך לאסתר את־שרביט הזהב אשר בידו
ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט׃ ויאמר לה המלך 3
מה־לך אסתר המלכה ומה־בקשתך עד־חצי המלכות
וינתן לך׃ ותאמר אסתר אם־על־המלך טוב יבוא המלך 4
והמן היום אל־המשתה אשר־עשיתי לו׃ ויאמר המלך ה
מהרו את־המן לעשות את־דבר אסתר ויבא המלך והמן
אל־המשתה אשר־עשתה אסתר׃ ויאמר המלך לאסתר 6
במשתה היין מה־שאלתך וינתן לך ומה־בקשתך עד־חצי

קמץ בזקף v. 12.

7 הַמַּלְכ֖וּת וְתֵעָֽשׂ׃ וַתַּ֥עַן אֶסְתֵּ֖ר וַתֹּאמַ֑ר שְׁאֵלָתִ֖י וּבַקָּשָׁתִֽי׃
8 אִם־מָצָ֨אתִי חֵ֜ן בְּעֵינֵ֣י הַמֶּ֗לֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּ֙לֶךְ֙ ט֔וֹב לָתֵת֙
אֶת־שְׁאֵ֣לָתִ֔י וְלַעֲשׂ֖וֹת אֶת־בַּקָּשָׁתִ֑י יָב֧וֹא הַמֶּ֣לֶךְ וְהָמָ֗ן אֶל־
הַמִּשְׁתֶּה֙ אֲשֶׁ֣ר אֶעֱשֶׂ֣ה לָהֶ֔ם וּמָחָ֥ר אֶעֱשֶׂ֖ה כִּדְבַ֥ר הַמֶּֽלֶךְ׃
9 וַיֵּצֵ֤א הָמָן֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא שָׂמֵ֖חַ וְט֣וֹב לֵ֑ב וְכִרְא֣וֹת הָמָ֡ן אֶֽת־
מָרְדֳּכַ֜י בְּשַׁ֣עַר הַמֶּ֗לֶךְ וְלֹא־קָם֙ וְלֹא־זָ֣ע מִמֶּ֔נּוּ וַיִּמָּלֵ֥א הָמָ֛ן
י עַל־מָרְדֳּכַ֖י חֵמָֽה׃ וַיִּתְאַפַּ֣ק הָמָ֔ן וַיָּב֖וֹא אֶל־בֵּית֑וֹ וַיִּשְׁלַ֛ח
11 וַיָּבֵ֥א אֶת־אֹהֲבָ֖יו וְאֶת־זֶ֥רֶשׁ אִשְׁתּֽוֹ׃ וַיְסַפֵּ֨ר לָהֶ֥ם הָמָ֛ן אֶת־
כְּב֥וֹד עָשְׁר֖וֹ וְרֹ֣ב בָּנָ֑יו וְאֵת֩ כָּל־אֲשֶׁ֨ר גִּדְּל֤וֹ הַמֶּ֙לֶךְ֙ וְאֵ֣ת אֲשֶׁ֣ר
12 נִשְּׂא֔וֹ עַל־הַשָּׂרִ֖ים וְעַבְדֵ֥י הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר֮ הָמָן֒ אַ֣ף לֹא־
הֵבִ֩יאָה֩ אֶסְתֵּ֨ר הַמַּלְכָּ֧ה עִם־הַמֶּ֛לֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּ֥ה אֲשֶׁר־
עָשָׂ֖תָה כִּ֣י אִם־אוֹתִ֑י וְגַם־לְמָחָ֛ר אֲנִ֥י קָֽרוּא־לָ֖הּ עִם־הַמֶּֽלֶךְ׃
13 וְכָל־זֶ֕ה אֵינֶ֥נּוּ שֹׁוֶ֖ה לִ֑י בְּכָל־עֵ֗ת אֲשֶׁ֨ר אֲנִ֤י רֹאֶה֙ אֶת־מָרְדֳּכַ֣י
14 הַיְּהוּדִ֔י יוֹשֵׁ֖ב בְּשַׁ֥עַר הַמֶּֽלֶךְ׃ וַתֹּ֣אמֶר ל֡וֹ זֶ֣רֶשׁ אִשְׁתּוֹ֩ וְכָל־
אֹהֲבָ֜יו יַֽעֲשׂוּ עֵץ֮ גָּבֹ֣הַּ חֲמִשִּׁ֣ים אַמָּה֒ וּבַבֹּ֣קֶר ׀ אֱמֹ֣ר לַמֶּ֗לֶךְ
וְיִתְל֤וּ אֶֽת־מָרְדֳּכַי֙ עָלָ֔יו וּבֹֽא־עִם־הַמֶּ֥לֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּ֖ה שָׂמֵ֑חַ
וַיִּיטַ֧ב הַדָּבָ֛ר לִפְנֵ֥י הָמָ֖ן וַיַּ֥עַשׂ הָעֵֽץ׃ ס

ו 6

א בַּלַּ֣יְלָה הַה֔וּא נָדְדָ֖ה שְׁנַ֣ת הַמֶּ֑לֶךְ וַיֹּ֗אמֶר לְהָבִ֞יא אֶת־סֵ֤פֶר
2 הַזִּכְרֹנוֹת֙ דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֔ים וַיִּהְי֥וּ נִקְרָאִ֖ים לִפְנֵ֥י הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיִּמָּצֵ֣א
כָת֗וּב אֲשֶׁר֩ הִגִּ֨יד מָרְדֳּכַ֜י עַל־בִּגְתָ֣נָא וָתֶ֗רֶשׁ שְׁנֵי֙ סָרִיסֵ֣י
הַמֶּ֔לֶךְ מִשֹּׁמְרֵ֖י הַסַּ֑ף אֲשֶׁ֣ר בִּקְשׁוּ֙ לִשְׁלֹ֣חַ יָ֔ד בַּמֶּ֖לֶךְ אֲחַשְׁוֵרֽוֹשׁ׃
3 וַיֹּ֣אמֶר הַמֶּ֔לֶךְ מַה־נַּעֲשָׂ֞ה יְקָ֧ר וּגְדוּלָּ֛ה לְמָרְדֳּכַ֖י עַל־זֶ֑ה
4 וַיֹּ֨אמְר֜וּ נַעֲרֵ֤י הַמֶּ֙לֶךְ֙ מְשָׁ֣רְתָ֔יו לֹא־נַעֲשָׂ֥ה עִמּ֖וֹ דָּבָֽר׃ וַיֹּ֥אמֶר
הַמֶּ֖לֶךְ מִ֣י בֶחָצֵ֑ר וְהָמָ֣ן בָּ֗א לַחֲצַ֤ר בֵּית־הַמֶּ֙לֶךְ֙ הַחִ֣יצוֹנָ֔ה
לֵאמֹ֣ר לַמֶּ֔לֶךְ לִתְלוֹת֙ אֶת־מָרְדֳּכַ֔י עַל־הָעֵ֖ץ אֲשֶׁר־הֵכִ֥ין לֽוֹ׃
ה וַיֹּ֨אמְר֜וּ נַעֲרֵ֤י הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֵלָ֔יו הִנֵּ֥ה הָמָ֖ן עֹמֵ֣ד בֶּחָצֵ֑ר וַיֹּ֥אמֶר
6 הַמֶּ֖לֶךְ יָבֽוֹא׃ וַיָּבוֹא֮ הָמָן֒ וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ הַמֶּ֔לֶךְ מַה־לַּעֲשׂ֕וֹת
בָּאִ֕ישׁ אֲשֶׁ֥ר הַמֶּ֖לֶךְ חָפֵ֣ץ בִּיקָר֑וֹ וַיֹּ֤אמֶר הָמָן֙ בְּלִבּ֔וֹ לְמִ֞י
7 יַחְפֹּ֥ץ הַמֶּ֛לֶךְ לַעֲשׂ֥וֹת יְקָ֖ר יוֹתֵ֥ר מִמֶּֽנִּי׃ וַיֹּ֥אמֶר הָמָ֖ן אֶל־

v. 3. דגש אחר שורק

הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת 8
אֲשֶׁר לָבַשׁ־בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר
נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ׃ וְנָתוֹן הַלְּבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד־ 9
אִישׁ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּשׁוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר
הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר
וְקָרְאוּ לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר קַח אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס י
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ אַל־תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיִּקַּח הָמָן אֶת־ 11
הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֶת־מָרְדֳּכָי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוֹב
הָעִיר וַיִּקְרָא לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
בִּיקָרוֹ׃ וַיָּשָׁב מָרְדֳּכַי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחַף אֶל־בֵּיתוֹ 12
אָבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ׃ וַיְסַפֵּר הָמָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־אֹהֲבָיו 13
אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִזֶּרַע
הַיְּהוּדִים מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר הַחִלּוֹתָ לִנְפֹּל לְפָנָיו לֹא־תוּכַל לוֹ כִּי־
נָפוֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו׃ עוֹדָם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ 14
וַיַּבְהִלוּ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃

7 ז

וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לִשְׁתּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה׃ וַיֹּאמֶר א 2
הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת
וְתֵעָשׂ׃ וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמַר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ 3
הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן־לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי
בְּבַקָּשָׁתִי׃ כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד 4
וְאִלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הֶחֱרַשְׁתִּי כִּי אֵין הַצָּר
שֹׁוֶה בְּנֵזֶק הַמֶּלֶךְ׃ ס וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר ה
לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מְלָאוֹ לִבּוֹ
לַעֲשׂוֹת כֵּן׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמָן הָרָע הַזֶּה 6
וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה׃ וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ 7
מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ

v. 13. ל׳ דגוש   v. 6. קמץ בזקף

מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת
8 הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּית ׀ מִשְׁתֵּה הַיַּיִן
וְהָמָן נֹפֵל עַל־הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם
לִכְבּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי
9 הָמָן חָפוּ׃ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
גַּם הִנֵּה־הָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
י תְּלֻהוּ עָלָיו׃ וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לְמָרְדֳּכָי
וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה׃ ס

ח 8

א בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת־בֵּית
הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִיִּים וּמָרְדֳּכַי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה
2 אֶסְתֵּר מַה הוּא־לָהּ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר
מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־בֵּית
3 הָמָן׃ ס וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי
רַגְלָיו וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֶּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֵת
4 מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים׃ וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
ה אֵת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַתֹּאמֶר
אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת־הַסְּפָרִים
מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת־
6 הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ׃ כִּי אֵיכָכָה אוּכַל
וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי
7 בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי׃ ס וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ לְאֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵית־הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר
8 וְאֹתוֹ תָּלוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִיִּים׃ וְאַתֶּם
כִּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי כְתָב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנַחְתּוֹם
9 בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב׃ וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בָּעֵת
הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים

v. 1. יתיר ר׳   v. 7. יתיר ר׳

בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל־
הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר ׀ מֵהֹדּוּ וְעַד־
כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ
וְעַם וָעָם כִּלְשֹׁנוֹ וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם׃ וַיִּכְתֹּב י
בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים
בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי
הָרַמָּכִים׃ אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּכָל־עִיר וָעִיר 11
לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־
חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טַף וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃ בְּיוֹם 12
אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת 13
בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִיים
עֲתוֹדִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃ הָרָצִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ 14
הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ מְבֹהָלִים וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת
נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ ס וּמָרְדֳּכַי יָצָא ׀ טו
מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב
גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה׃
לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשֹׂן וִיקָר׃ וּבְכָל־מְדִינָה 16 17
וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים
מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

ט 9

וּבִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ א
אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ
אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ
הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃ נִקְהֲלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־ 2
מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ
לֹא־עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עַל־כָּל־הָעַמִּים׃ וְכָל־שָׂרֵי 3
הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדֳּכַי עֲלֵיהֶם׃

v. 13. יתיר ר׳ ibid. עתִידים קרי

4 כִּֽי־גָד֤וֹל מָרְדֳּכַי֙ בְּבֵ֣ית הַמֶּ֔לֶךְ וְשָׁמְע֖וֹ הוֹלֵ֣ךְ בְּכָל־הַמְּדִינ֑וֹת
ה כִּֽי־הָאִ֥ישׁ מָרְדֳּכַ֖י הוֹלֵ֥ךְ וְגָדֽוֹל׃ וַיַּכּ֤וּ הַיְּהוּדִים֙ בְּכָל־
אֹ֣יְבֵיהֶ֔ם מַכַּת־חֶ֥רֶב וְהֶ֖רֶג וְאַבְדָ֑ן וַיַּעֲשׂ֥וּ בְשֹׂנְאֵיהֶ֖ם כִּרְצוֹנָֽם׃
6 וּבְשׁוּשַׁ֣ן הַבִּירָ֗ה הָרְג֤וּ הַיְּהוּדִים֙ וְאַבֵּ֔ד חֲמֵ֥שׁ מֵא֖וֹת
7 אִֽישׁ׃ וְאֵ֥ת ׀
פַּרְשַׁנְדָּ֛תָא וְאֵ֥ת ׀
דַּלְפ֖וֹן וְאֵ֥ת ׀
8 אַסְפָּֽתָא׃ וְאֵ֥ת ׀
פּוֹרָ֛תָא וְאֵ֥ת ׀
אֲדַלְיָ֖א וְאֵ֥ת ׀
9 אֲרִידָֽתָא׃ וְאֵ֥ת ׀
פַּרְמַ֙שְׁתָּא֙ וְאֵ֥ת ׀
אֲרִיסַ֛י וְאֵ֥ת ׀
אֲרִדַ֖י וְאֵ֥ת ׀
י וַיְזָֽתָא׃ עֲ֠שֶׂרֶת
בְּנֵ֨י הָמָ֧ן בֶּֽן־הַמְּדָ֛תָא צֹרֵ֥ר הַיְּהוּדִ֖ים הָרָ֑גוּ וּבַבִּזָּ֕ה לֹ֥א שָׁלְח֖וּ
11 אֶת־יָדָֽם׃ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא בָּ֛א מִסְפַּ֥ר הַֽהֲרוּגִ֖ים בְּשׁוּשַׁ֣ן הַבִּירָ֑ה
12 לִפְנֵ֖י הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיֹּ֨אמֶר הַמֶּ֜לֶךְ לְאֶסְתֵּ֣ר הַמַּלְכָּ֗ה בְּשׁוּשַׁ֨ן
הַבִּירָ֜ה הָרְג֨וּ הַיְּהוּדִ֜ים וְאַבֵּ֗ד חֲמֵ֣שׁ מֵא֥וֹת אִישׁ֙ וְאֵת֙ עֲשֶׂ֣רֶת
בְּנֵי־הָמָ֔ן בִּשְׁאָ֛ר מְדִינ֥וֹת הַמֶּ֖לֶךְ מֶ֣ה עָשׂ֑וּ וּמַה־שְּׁאֵלָתֵךְ֙
13 וְיִנָּ֣תֵֽן לָ֔ךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵ֥ךְ ע֖וֹד וְתֵעָֽשׂ׃ וַתֹּ֤אמֶר אֶסְתֵּר֙ אִם־עַל־
הַמֶּ֣לֶךְ ט֔וֹב יִנָּתֵ֣ן גַּם־מָ֗חָר לַיְּהוּדִים֙ אֲשֶׁ֣ר בְּשׁוּשָׁ֔ן לַעֲשׂ֖וֹת
14 כְּדָ֣ת הַיּ֑וֹם וְאֵ֛ת עֲשֶׂ֥רֶת בְּנֵי־הָמָ֖ן יִתְל֥וּ עַל־הָעֵֽץ׃ וַיֹּ֤אמֶר
הַמֶּ֙לֶךְ֙ לְהֵעָשׂ֣וֹת כֵּ֔ן וַתִּנָּתֵ֥ן דָּ֖ת בְּשׁוּשָׁ֑ן וְאֵ֛ת עֲשֶׂ֥רֶת בְּנֵי־הָמָ֖ן
טו תָּלֽוּ׃ וַיִּֽקָּהֲל֞וּ הַיְּהוּדִיִּ֣ים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁ֗ן גַּ֠ם בְּי֨וֹם אַרְבָּעָ֤ה
עָשָׂר֙ לְחֹ֣דֶשׁ אֲדָ֔ר וַיַּֽהַרְג֣וּ בְשׁוּשָׁ֔ן שְׁלֹ֥שׁ מֵא֖וֹת אִ֑ישׁ וּבַ֨בִּזָּ֔ה
16 לֹ֥א שָׁלְח֖וּ אֶת־יָדָֽם׃ וּשְׁאָ֣ר הַיְּהוּדִ֡ים אֲשֶׁר֩ בִּמְדִינ֨וֹת הַמֶּ֜לֶךְ
נִקְהֲל֣וּ ׀ וְעָמֹ֣ד עַל־נַפְשָׁ֗ם וְנ֙וֹחַ֙ מֵאֹ֣יְבֵיהֶ֔ם וְהָרֹג֙ בְּשֹׂ֣נְאֵיהֶ֔ם
17 חֲמִשָּׁ֥ה וְשִׁבְעִ֖ים אָ֑לֶף וּבַ֨בִּזָּ֔ה לֹ֥א שָׁלְח֖וּ אֶת־יָדָֽם׃ בְּיוֹם־
שְׁלוֹשָׁ֥ה עָשָׂ֖ר לְחֹ֣דֶשׁ אֲדָ֑ר וְנ֗וֹחַ בְּאַרְבָּעָ֤ה עָשָׂר֙ בּ֔וֹ וְעָשֹׂ֣ה

v. 6. בראש הדף   v. 7. ת' זעירא   v. 9. ש' זעירא   ibid. ו' אריכא
ibid. ז' זעירא   v. 15. יתיר י'

אֹתוֹ י֥וֹם מִשְׁתֶּ֖ה וְשִׂמְחָֽה׃ וְהַיְּהוּדִיִּים֙ אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁ֔ן נִקְהֲלוּ֙ 18
בִּשְׁלוֹשָׁ֤ה עָשָׂר֙ בּ֔וֹ וּבְאַרְבָּעָ֥ה עָשָׂ֖ר בּ֑וֹ וְנ֗וֹחַ בַּחֲמִשָּׁ֤ה עָשָׂר֙
בּ֔וֹ וְעָשֹׂ֣ה אֹת֔וֹ י֖וֹם מִשְׁתֶּ֥ה וְשִׂמְחָֽה׃ עַל־כֵּ֞ן הַיְּהוּדִ֣ים 19
הַפְּרָוזִ֗ים הַיֹּֽשְׁבִים֮ בְּעָרֵ֣י הַפְּרָזוֹת֒ עֹשִׂ֗ים אֵ֠ת י֣וֹם אַרְבָּעָ֤ה
עָשָׂר֙ לְחֹ֣דֶשׁ אֲדָ֔ר שִׂמְחָ֥ה וּמִשְׁתֶּ֖ה וְי֣וֹם ט֑וֹב וּמִשְׁלֹ֥חַ מָנ֖וֹת
אִ֥ישׁ לְרֵעֵֽהוּ׃ וַיִּכְתֹּ֣ב מָרְדֳּכַ֔י אֶת־הַדְּבָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה וַיִּשְׁלַ֨ח כ
סְפָרִ֜ים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִ֗ים אֲשֶׁר֙ בְּכָל־מְדִינוֹת֙ הַמֶּ֣לֶךְ
אֲחַשְׁוֵר֔וֹשׁ הַקְּרוֹבִ֖ים וְהָרְחוֹקִֽים׃ לְקַיֵּם֮ עֲלֵיהֶם֒ לִהְי֣וֹת 21
עֹשִׂ֗ים אֵ֠ת י֣וֹם אַרְבָּעָ֤ה עָשָׂר֙ לְחֹ֣דֶשׁ אֲדָ֔ר וְאֵ֛ת יוֹם־חֲמִשָּׁ֥ה
עָשָׂ֖ר בּ֑וֹ בְּכָל־שָׁנָ֖ה וְשָׁנָֽה׃ כַּיָּמִ֗ים אֲשֶׁר־נָ֨חוּ בָהֶ֤ם הַיְּהוּדִים֙ 22
מֵאֹ֣יְבֵיהֶ֔ם וְהַחֹ֗דֶשׁ אֲשֶׁר֩ נֶהְפַּ֨ךְ לָהֶ֤ם מִיָּגוֹן֙ לְשִׂמְחָ֔ה וּמֵאֵ֖בֶל
לְי֣וֹם ט֑וֹב לַעֲשׂ֣וֹת אוֹתָ֗ם יְמֵי֙ מִשְׁתֶּ֣ה וְשִׂמְחָ֔ה וּמִשְׁלֹ֤חַ מָנוֹת֙
אִ֣ישׁ לְרֵעֵ֔הוּ וּמַתָּנ֖וֹת לָאֶבְיֹנִֽים׃ וְקִבֵּל֙ הַיְּהוּדִ֔ים אֵ֥ת אֲשֶׁר־ 23
הֵחֵ֖לּוּ לַעֲשׂ֑וֹת וְאֵ֛ת אֲשֶׁר־כָּתַ֥ב מָרְדֳּכַ֖י אֲלֵיהֶֽם׃ כִּי֩ הָמָ֨ן בֶּֽן־ 24
הַמְּדָ֜תָא הָאֲגָגִ֗י צֹרֵר֙ כָּל־הַיְּהוּדִ֔ים חָשַׁ֥ב עַל־הַיְּהוּדִ֖ים
לְאַבְּדָ֑ם וְהִפִּ֥ל פּוּר֙ ה֣וּא הַגּוֹרָ֔ל לְהֻמָּ֖ם וּֽלְאַבְּדָֽם׃ וּבְבֹאָהּ֮ כה
לִפְנֵ֣י הַמֶּלֶךְ֒ אָמַ֣ר עִם־הַסֵּ֔פֶר יָשׁ֞וּב מַחֲשַׁבְתּ֧וֹ הָרָעָ֛ה אֲשֶׁר־
חָשַׁ֥ב עַל־הַיְּהוּדִ֖ים עַל־רֹאשׁ֑וֹ וְתָל֥וּ אֹת֛וֹ וְאֶת־בָּנָ֖יו עַל־הָעֵֽץ׃
עַל־כֵּ֡ן קָֽרְאוּ֩ לַיָּמִ֨ים הָאֵ֤לֶּה פוּרִים֙ עַל־שֵׁ֣ם הַפּ֔וּר עַל־כֵּ֕ן עַל־ 26
כָּל־דִּבְרֵ֖י הָאִגֶּ֣רֶת הַזֹּ֑את וּמָֽה־רָא֣וּ עַל־כָּ֔כָה וּמָ֥ה הִגִּ֖יעַ
אֲלֵיהֶֽם׃ קִיְּמ֣וּ וְקִבְּל֣ הַיְּהוּדִים֩ ׀ עֲלֵיהֶ֨ם ׀ וְעַל־זַרְעָ֜ם וְעַ֨ל 27
כָּל־הַנִּלְוִ֤ים עֲלֵיהֶם֙ וְלֹ֣א יַעֲב֔וֹר לִהְי֣וֹת עֹשִׂ֗ים אֵ֚ת שְׁנֵ֣י הַיָּמִ֔ים
הָאֵ֔לֶּה כִּכְתָבָ֖ם וְכִזְמַנָּ֑ם בְּכָל־שָׁנָ֖ה וְשָׁנָֽה׃ וְהַיָּמִ֣ים הָ֠אֵלֶּה 28
נִזְכָּרִ֨ים וְנַעֲשִׂ֜ים בְּכָל־דּ֣וֹר וָד֗וֹר מִשְׁפָּחָה֙ וּמִשְׁפָּחָ֔ה מְדִינָ֥ה
וּמְדִינָ֖ה וְעִ֣יר וָעִ֑יר וִימֵ֞י הַפּוּרִ֣ים הָאֵ֗לֶּה לֹ֤א יַֽעַבְרוּ֙ מִתּ֣וֹךְ
הַיְּהוּדִ֔ים וְזִכְרָ֖ם לֹא־יָס֥וּף מִזַּרְעָֽם׃ ס וַ֠תִּכְתֹּב אֶסְתֵּ֨ר 29
הַמַּלְכָּ֧ה בַת־אֲבִיחַ֛יִל וּמָרְדֳּכַ֥י הַיְּהוּדִ֖י אֶת־כָּל־תֹּ֑קֶף לְקַיֵּ֗ם
אֵ֣ת אִגֶּ֧רֶת הַפּוּרִ֛ים הַזֹּ֖את הַשֵּׁנִֽית׃ וַיִּשְׁלַ֨ח סְפָרִ֜ים אֶל־כָּל־ ל
הַיְּהוּדִ֗ים אֶל־שֶׁ֨בַע וְעֶשְׂרִ֤ים וּמֵאָה֙ מְדִינָ֔ה מַלְכ֖וּת אֲחַשְׁוֵר֑וֹשׁ
דִּבְרֵ֥י שָׁל֖וֹם וֶאֱמֶֽת׃ לְקַיֵּ֡ם אֶת־יְמֵי֩ הַפֻּרִ֨ים הָאֵ֜לֶּה בִּזְמַנֵּיהֶ֗ם 31

v. 18. יתיר י׳   v. 19. יתיר ו׳   v. 26. וקבלו קרי   v. 29. ת׳ רבתא

כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר
32 קִיְּמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם׃ וּמַאֲמַר
אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃ ס

10 י

א 2 וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁרֵשׁ ׀ מַס עַל־הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם׃ וְכָל־
מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ
הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
3 מָדַי וּפָרָס׃ כִּי ׀ מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדֹבֵר
שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ׃

v. 1. אחשורש קרי

חזק

סכום פסוקי מגלת אסתר מאה וששים ושבעה, וסמן פנוא״ל. וחציו ותען אסתר (5, 7). והסדרים חמשה, וסמן גב.

סכום הפסוקים של כל חמש המגלות שבע מאות וארבעים וחמשה, וסמן משת״ה׃

Appendices criticae et masoreticae.

I.

Lectionum receptarum argumenta et rationes.

[A. = Cant. & Ruth liber msc. membr. editoris proprius. B. = Cod. Berolinensis. C. 1. 2. 3. 4. = Cod. Curtisianus primus, secundus, tertius, quartus. E. 1. 2. 3. = Cod. Erfurtensis prim. sec. tert. F. = Francofurtensis ai. 1294. H. = Heidenheimianus. Hier. = Hierosolymitanus. J. = Jamanensis. L. 1. 2. 3. = Lipsiensis prim. secund. tert. P. = Petropolitanus ai. 1010. S. = Sappiri Parisiensis.]

Canticum.

1, 1 שִׁיר Schin majusculum, quod initium libri indicat sicut Alef vocis אָדָם 1 Chron. 1., Beth vocis בְּרֵאשִׁית Gen. 1.

1, 4 מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ E. 1. interpungit מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ (*Mercha Tifcha*).

1, 5 וְנָאוָה Alef quiescit, teste Masora: לית ולא מפיק אלף. Aliter נָאוָה Ps. 93, 5 (vide ad h. l.).

1, 7 שֶׁאָהֲבָה cum Paschta et syllaba prima extra ordinem cum Mehuppach quemadmodum שֶׁהַמֶּלֶךְ 1, 12. שֶׁהֲבִיאַתִיו 3, 4. שֶׁהַנְּחָלִים Koh. 1, 7. שֶׁהַיָּמִים ibid. 7, 10. Cf. Norzi.

1, 8 צְאִי־לָךְ sine Gaja. Vide *Metheg-Setzung* §. 39.

Ibid. בְּעִקְבֵי Kuf dagessatum in edd. veteribus, adstipulantibus A. F. H. L. 2. S. Idem praecipit Jekuthiel Punctator in *Ên hakore* ad Gen. 49, 7: כל עִקְּבֵי עִקְּבוֹת עִקְּבוֹתֶיךָ הקו"ף דגושה בכולם. Vide etiam Ps. 77, 20 et *Michlol* 3[b]. 166.

Ibid. עַל מִשְׁכְּנוֹת Brixiensis: עַל־מִשְׁכְּנוֹת.

1, 9 לְסֻסָתִי sine Vav, teste Masora לית וחסר et *Michlol* 154. Etiam in P. Masora magna ad 2 Sam. 15, 1 sic se habet: ב' חסרין ו"ו בלישן מרכבה, וסֻסים וחמשים, לסֻסתי ברכבי. Ita Midrasch quoque ad h. l. et Mechilta ad Ex. 14, 28 legerunt.

1, 10 בַּתֹּרִים sine Vav in Brixiensi, adsentientibus B. 1. F. H. L. 2. 3. P. ubi additur nota masoretica לית וחסר, quacum Mas. parva ms. consentit.

1, 13 הַמֹּר ׀ defective, contra 4, 6 ubi plene, teste Masora ad 4, 6 et Ex. 30, 24.

1, 14 הַכֹּפֶר ׀ cum *Pasek* post Mehuppach in codd. et edd. veteribus.

1, 16 הִנְּךָ cum servo Kadma sicut הִנָּךְ 4, 1.

Ibid. אַף־נָעִים makkephatum in codd. et edd. veteribus.

Ibid. רַעֲנָנָה Milra, itaque adjectivum; contra Iob. 15, 32 Milel, ubi verbum est.

1, 17 רַחִיטֵנוּ Ven. 1525. atque nonnulli codd. exhibent רַחִיטֵנוּ (Resch pathachatum). Ulterius discedit A., qui pluraliter scribit רְהִיטֵינוּ, adsentientibus Targumista aliisque priscis versionibus. At Kimchi in Libro Radicum (etiam in meo cod. ms.) singularem habet. Keri רְהִיטֵנוּ cum He pro Cheth legi jubet.

2, 3 חִמַּדְתִּי A. habet חָמַדְתִּי (Kal pro Piël).

2, 4 וְדִגְלוֹ עָלַי Tifcha Mercha. Sic accentus se excipiunt in codd. omnibusque edd. veteribus.

2, 5 בַּאֲשִׁישׁוֹת Beth pathachatum ad fidem codicum in Brix. Ven. 1515. 1521. Thessalonic. 1580. Cf. 3, 11.

2, 7 עַד cum Mercha itaque sine Makkef uti et 3, 5. 8, 4 aliisque octo locis, praecipiente Masora ad 8, 4 et Gen. 38, 17.

2, 8 הִנֵּה cum Mercha in codd. et edd. veteribus. Etiam in v. 9 הִנֵּה cum Kadma habet H., non sequente Makkef.

2, 9 עוֹמֵד pertinet ad sex plene scribenda, auctore Masora ad h. l. et Ex. 3, 5. In F. ad locum Cantici adnotatur: פלוגתא לנהרדעי, h. e. schola Nehardeensis h. l. עֹמֵד defective scriptum poscit.

2, 11 הָלַךְ Milel utpote נסג אחור in Brix. sicut in H. J. In A. E 3. L. 1. scriptum est וְהָלַךְ, etiam Cod. de Rossi 721 in margine adnotat: ס״א וְהָלַךְ.

2, 13 וְהַגְּפָנִים ׀ cum *Pasek* post Mercha, ut ait Masora.

2, 14 הַשְׁמִיעִינִי dupliciter plene tum h. l. tum 8, 13 in H. J. P. Sabar. accedente nota ב׳ ומלאין.

Ibid. וּמַרְאַיִךְ cum Jod post Zere. Masora impressa adnotat יתיר יו״ד, in F. et L. 2: לית ומלא. Cf. Mas. magna ad Nah. 3, 5.

2, 15 אֱחֱזוּ segolatum, teste *Michlol* 93[b].

Ibid. שׁוּעָלִים שֻׁעָלִים Prius plene scriptum, posterius defective in Ven. 1515. 1521. Thessalonic. 1580, adstipulantibus A. E. 1. L. 1. 2. 3. Sabar. atque etiam Cod. Firkowicz No. 110. et Codd. Oxoniensibus No. 1. 2. 9. 12. 2322. In E. 1. addita Masora disertis verbis ait: ב׳ בפסוק, קדמא מלא ו״ו תנינא חסר. Etiam Midrasch

Cantici ad h. l. et ad Ex. 14, 26 hanc scriptionem confirmat. Quamobrem in Mas. parva ad h. l. Cantici et ad Jud. 15, 4. Thren. 5, 18. ג׳ מלאין pro ב׳ מלאין scribi oportet, uti in F. ad Jud. 15, 4. ג׳ מלאין adscriptum est. Dupliciter defectivum שֻׁעָלִם in Abenezrae *Zachoth* 26^b errore nititur. Et quod *Michlol* 154 notat, ad alterum שעלים hujus versus spectat.

2, 17 עַל־הָרֵי, Aliter A: עַל הָרֵי־.

3, 1 אֵת שֶׁאָהֲבָה his cum accentibus in H. itemque in v. 2 et 4. Cf. v. 3.

3, 2 וַאֲסוֹבְבָה plene cum Vav. Vicissim defective in Ps. 26, 6. Vide infra חלופי מערבאי.

3, 4 עַד שֶׁמָּצָאתִי Aliter A: עַד־שֶׁמָּצָאתִי.

Ibid. שֶׁהֲבֵיאתִיו Jod et Alef in Zere praecedentis Beth quiescunt, quemadmodum וַהֲבֵיאתִי Num. 14, 31. הֲבֵיאתִיהָ 2 Reg. 19, 25., auctore Masora, teste *Michlol* 123.

Ibid. חֶדֶר segolatum in omnibus libris emendatis, ut praecipiunt Simson Punctator in catalogo Segolatorum et Kimchio in Libro Radicum. Semel in *Michlol* 167^b occurrit חֵדֶר cum Zere, sed per errorem, namque textus requirit חֵלֶב.

3, 6 כְּתִימֲרוֹת Mem cum Chatef Pathach sicut Jo. 3, 3. Ita in Ven. 1515. 1521. Lombros. atque in E. 2. H. J. P. B. 1. L. 2. 3.

Ibid. רוֹכֵל H. habet notam לית ומלא.

3, 8 אִישׁ חַרְבּוֹ his cum accentibus in E. 1. 2.

3, 9 אַפִּרְיוֹן A. versum bipartito dividit per Athnach: אפריון עָשָׂה־לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה.

3, 11 צְאֶנָה defective absque Jod post Alef in edd. veteribus omnibus cum B. 1. E. 1. 3. H. L. 3. J. qui adnotant לית וחסר, item Masora parva ms. et *Michlol* 108^b. Sed Brix. Ven. 1515. 1521. Thessalonic. 1580 sicut A. L. 3. exhibent צְאֵנָה Alef cum Zere. At Kimchi in *Michlol* 109 tuetur scriptionem segolatam, quam libri plerique et ms. et impressi receperunt.

Ibid. וּרְאֶינָה Resch cum Chatef Pathach in H. convenienter regulae Ben-Ascheri (vide חלופי נקוד ad h. l. et Ps. 28, 9). Literae א in A. H. Zere (וראֵינה) subditum est, quod consentit cum *Michlol* 109, sed contrarium est praecepto Ben-Ascheri (in *Dikduke hateamim* §. 55.) et Ben-Bil'ami (in *Taame hamikra*), uterque וראֶינה segolandum esse ait.

Ibid. בַּעֲטָרָה Beth pathachatum, teste *Michlol* 45.

4, 1 שַׂעְרֵךְ Ajin cum Scheba quiescente quemadmodum תַּעְרֵךְ

Jer. 47, 6. מַעְרֵךְ Nah. 3, 5. טַעְמֵךְ 1 Sam. 25, 33. atque יַעְרִי 5, 1.

4, 2 הַרְחֲצָה Resch cum Pathach et Cheth cum Scheba quiescente, teste *Michlol* 176[b].

Ibid. וְשַׁכֻּלָה Masora adnotat ב׳ וחסר ובספרא, itaque Lamed sine Dagesch, uti in codd. omnibusque emendatis libris, attestante *Michlol* 179. Cf. ad Gen. 18, 6.

4, 3 ומדבריך Sic E. 1. F. H. P. cum Jod ultimae, addita nota לית ויתיר יו״ד, quae exstat in Masora quoque ms.

4, 4 הגברים defective sine Vav in optimis codd. veteribusque edd. In Masora impressa ad Jo. 4, 9 et 1 Chr. 11, 19 hic locus Cantici per errorem refertur ad septem plene scribenda; expungi oportet, substituto Jo. 4, 9, uti ex Masora ms. conspici potest.

4, 6 וְאֶל־גבעת, F. L. 1. falso אֶל־גבעת. Tantummodo semel Jos. 5, 3 sic legitur, accedente nota לית.

4, 8 שְׂנִיר cum Sin apud omnes certos testes. Quam scriptionem confirmant Simson Punctator in חבור הקונים, Joseph Punctator in catalogo vocum per Sin scribendarum, itemque Tschelebi in שמאל ישראל et Puah in prologo grammatico codicis sacri ab ipso editi (Pisa 1563). Cf. Norzi ad Deut. 3, 9.

4, 12 גַּל sine sequente Pasek in codd. veteribusque edd.

Ibid. מַעְיָן Jod kamezatum. Sed in v. 15 מעיַן pathachandum propter statum constructum.

4, 15 ונוזלים plene cum Vav in B. 1. E. 3. F. Thessalonic. 1580, uti Masora parva ms. adnotat.

5, 1 דודים dupliciter plene. Vide ad Ez. 18, 6.

5, 2 יְשֵׁינָה plene cum Jod post Schin in Brix. atque in A. B. 1. E. 1. F. ubi adscriptum est: ב׳ חד חסר וחד מלא, דין מלא; E. 1.: ב׳ דין מלא, וחד חסר. Etiam Masora parva ms. ad hunc Cantici locum adnotat: ישינה ב׳ חסר, ואמתך, בתרא חסר. Ad יְשֵׁנָה 1 Reg. 3, 2 in F. addita est nota: ב׳, חד מלא אני ישינה et in Hieros.: ב׳ דין חסר, וחד מלא. Idem perhibet *Michlol* 73. Unde efficitur, in editis חלופי מערבאי ordinem perperam inversum esse.

5, 2 שֶׁרֹּאשִׁי Resch contra morem dagessatum, postulante Masora, teste *Michlol* 63[b].

Ibid. קְוֻצּוֹתַי cum Zade dagessato sine antecedente Gaja pariter atque in v. 11 קְוֻצּוֹתָיו, ad similitudinem formae אֲגֻדָּה, אֲלֻמָּה (Kimchi in Libro Radicum).

5, 3 אֵיכָכָה utrumque Milel. Contra Milra est Esth. 8, 6.

5, 4 עָלָ֖יו Cod. de Rossi 722 adnotat: כן בספרים מוגהים ואספמיים עָלָ֖יו; in de Rossi 413 adscriptum est: כן בהללי, et in 782: יפה, h. e. sic idque recte; sunt enim codd., quibuscum Brix. Ven. 1515. Thessalonic. Nissel. עָלָ֖י ediderunt. Etiam E. 1. in textu habet עָלָ֖י, quamquam adjecta hac observatione: כן ברב הספרים, ותרגום קטן מדויק יוסף יוסף בון מיכל ודוד תרגום זקן כלם מגיהים עָלָיו. Priscae quoque versiones reddunt עָלָיו. Cf. Norzi.

5, 5 וְיָדַ֣י ׀ נָֽטְפוּ־מ֗וֹר his cum accentibus in edd. veteribus. Aliter A: וְיָדַ֤י נָֽטְפוּ־מ֗וֹר.

5, 6 נַפְשִׁי֙ יָֽצְאָ֣ה בְדַבְּר֔וֹ A. hosce habet accentus: נַפְשִׁ֣י ׀ יָֽצְאָ֣ה בְדַבְּר֔וֹ

Ibid. בִּקַּשְׁתִּ֙יהוּ֙ Masora adscribit לית, item ad וְלֹ֣א מְצָאתִ֔יהוּ. Falso igitur in A. בקשתיו ולא מצאתיו. Cf. חלופי הקריאה.

5, 8 אִֽם־תִּמְצְאוּ֙ אֶת־דּוֹדִ֔י A. E. 1. 2. 3. sic interpungunt: אִם־תִּמְצְאוּ֙ אֶת־דּוֹדִ֔י

5, 10 דּוֹדִ֥י צַח֙ his cum accentibus in A. E. 1. F.

5, 13 לְחָיָו֙ Sic recte Brix. Ven. 1515. 1521. Thessalonic. Nissel. Lombros. Majus, comprobantibus A. E. 1. 2. J. L. 1. 2. 3.

5, 14 עֶ֖שֶׁת Ajin segolatum, teste Kimchio in Libro Radicum.

5, 16 מַֽמְתַקִּ֔ים Thav raphatum et syllaba prima virgulâ Gaja instructa in codd. et edd. veteribus. Vide Neh. 8, 10.

6, 2 לַעֲרֻג֣וֹת sine Vav post Resch in B. 1. F. L. 2. Sabar. et edd. veteribus, idque recte secundum Masoram ad Ez. 17, 10.

6, 5 הֵסֵ֖בִּי H. adnotat: ס״א הַסֵּבִּי, E. 2. habet in ipso textu הַסֵּבִּי, in margine adjiciens ס״א הָסֵבִּי. Etiam A. E. 1. F. הַסֵּבִּי exhibent nulla adnotata lectionis varietate. Eandem lectionem sequitur Abulwalîd in *Harikma* 196. Usitatam vero lectionem, quam J. quoque exhibet, Abenezra in *Zachoth* 60 et Kimchi in *Michlol* 145[b] testificantur.

Ibid. שֶׁהֵ֥ם Mercha ante Tifcha in uno eodemque vocabulo, id quod septies evenit. Vide Ez. 36, 25. Dan. 5, 17. Thr. 4, 9.

6, 12 שָׂמַ֔תְנִי E. 2. aliter interpungit: לֹ֣א יָדַ֔עְתִּי נַפְשִׁ֣י שָׂמַ֔תְנִי, B. 1: לֹ֤א יָדַ֙עְתִּי֙ נַפְשִׁ֣י שָׂמַ֔תְנִי.

Ibid. עַמִּי־נָדִֽיב makkephatum in A. J. sicut בַּת־נָדִיב 7, 2, congruenter dicto Masorae: לית ותרתין כתיבן. In E. 3. Masora sic se habet: עַמִּי נָדִיב ב׳ מלין, עַמִּינָדָב חדא מלה. Id ipsum Raschi, Abenezra et Lombrosus in commentariis suis confirmant. Brixiensis cum aliquot codd. עַמִּינָדִיב tanquam unum vocabulum scribit, quae Orientalium, ut videtur, scriptio est. Cf. Norzi.

7, 2 חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ his cum accentibus in A. B. 1. E. 1. 2. F. H. L. 2.

Ibid. אָמָּן (*ommān*) cum Mem dagessato et Kamez chatuf prioris syllabae in codd. veteribusque edd. Vide *Michlol* 174.

7, 3 שָׁרְרֵךְ Schin cum Kamez chatuf in edd. veteribus et plerisque codd., cf. Norzi. Lombrosus sicut H. scribit שָׁרְרֵךְ eandemque scriptionem Juda Halevi in Cusari suo (sect. II. p. 194 ed. Cassel) ante oculos habuisse videtur.

7, 4 עֳפָרִים Cod. quispiam Norzianus adnotat: בהללי עֳפרים.

7, 5 צוֹפֶה plene sicut Ps. 37, 32. Mas. parva utrique loco adscribit: ב' מלאין. Quod ad Ps. 37 in Mas. magna typis exscriptum est corrigi oportet. Vide etiam Hos. 9, 8.

7, 9 כְּאֶשְׁכְּלוֹת Alef segolatum, sed in v. 8. pathachatum, teste Kimchio in *Michlol* 187 et Libro Radicum. In E. 2. exstat marginalis: בבלי כ"ד זקן תרגום זקן אספמיא מכלול כלם כאֶשכלות. Cf. Norzi.

7, 10 הוֹלֵךְ plene cum Vav, teste Masora parva: לית בספרא ומלא. Quae Masora magna impressa ad Koh. 9, 10 exhibet, corrupta sunt; ibi locus Cantici et Est. 9, 14 expungi atque 2 Chron. 17, 12. Ps. 101, 6. Iob. 31, 26 substitui oportet. Vide etiam ad Koh. 12, 5.

7, 13 נִרְאָה cum Rebia ut habet J.

Ibid. דֹּדַי defective sine Vav in Brix. Ven. 1515. 1521. 1525. Thessalonic. 1580 ad fidem codicum. Masora adnotat: ב' בתרי לישני, חד מלא, האחוחי (1 Chr. 27, 4). Cf. Geiger, *Urschrift* 401.

7, 14 מְגָדִים Thessalonic. 1580 sicut A. hac voce (non voce ישנים) prius hemistichium claudit, sic interpungens: הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל־פְּתָחֵינוּ כָּל־מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ׃ Vide Delitzschii comm. p. 122.

8, 2 אֲנָהָגְךָ A. E. 1. 3. habent אֲנַהָגְךָ cum Darga, quod non aeque bonum est. Cf. חלופי נקוד.

8, 5 חִבְּלַתְךָ cum accentu penultimae et Lamed pathachato in P. idque recte quemadmodum אֲכָלַתְךָ Ez. 28, 18.

Ibid. יְלָדַתְךָ Biblia rabbinica exhibent ילדַתך cum Daleth pathachato sicut B. 1. P. H. ubi adjecta est nota בַ' פתחין. Etiam catalogus vocum pausalium pathachandarum (פתחין בא"סף) in fine codicis Halensis libri *Ochla veochla* et codicis libri חבור הקונים Lipsiensis hanc Cantici vocem adcenset. At *Michlol* 33 tuetur ילָדתך kamezatum et revera ita scribi debet secundum Masoram magnam in Cod. Hieros. ad Jer. 22, 26, quae praecipit: ילדתך ב' וסמן שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך, והטלתי אתך ואת אמך אשר ילדתך, קדמא קמץ.

8, 6 רִשְׁפֶּי Pe dagessatum. Vide Ps. 76, 4.

Ibid. שַׁלְהֶבֶתְיָה unum vocabulum exiens in He non mappicatum. Masora impressa adnotat: מלה חדא לבן אשר, ea quam H. P. continent: מלה חדא ולא מפיק. Cf. Kimchi sub radd. אפל et שלהב. Vide etiam חלופי נקוד atque ad Ps. 118, 5.

8, 7 אִם־יִתֵּן אִישׁ cum J. interpunximus.

Ibid. בְּאַהֲבָה cum Metheg, non Munach.

8, 8 לַאֲחֹתֵנוּ defective in edd. veteribus itemque in A. P. L. 2.

Ibid. בַּיּוֹם cum articulo, non, ut opineris, בְּיוֹם. Vide Masoram Koh. 12, 3.

8, 10 כְּמוֹצְאֵת Brixiensis cum J. scribit כְּמוֹצֵאת, quam scriptionem Abenezra quoque in comm. sequitur. Masora vero postulat Zade cum Scheba et Alef cum Zere; namque unum est de septendecim vocabulis, quorum Alef auditur, non quiescit (*Mas. fin.* p. 1). H. adnotat: לית מפיק אלף. Ita Kimchi quoque in *Michlol* 140 et Libro Radicum atque Duran in מעשה אפוד p. 97.

8, 11 לַנֹּטְרִים, A. aliter dividit et interpungit: כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים.

Ibid. בְּפִרְיוֹ Beth dagessatur a Lombroso, adminiculantibus A. B. 1. H. J. P. Vide *Dikduke hateamim* p. 30.

8, 13 הַיּוֹשֶׁבֶת Biblia rabbinica indeque ed. Mantuana cum Norzii comm. critico perperam scribunt הַיֹּשֶׁבֶת. Haec vox non refertur ad novem defective scribenda, vide Masoram ad Lev. 15, 23.

8, 14 בְּרַח ׀ דּוֹדִי A. interpungit בְּרַח דּוֹדִי. B. 1. E. 2. L. 1. 2. J. voci בְּרַח servum Munach, non Legarmeh impertiunt.

Ruth.

1, 1 בִּשְׂדֵי cum Jod plurali ut ubique hoc in libro praeter duos locos 1, 6 (alterum) et 4, 3, in quibus singularis שְׂדֵה reperitur.

1, 2 וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו ׀ F. adnotat ג׳ פסוקין בטעם h. e. tribus in versibus distinctivus Legarmeh illico excipitur distinctivo Paschta: h. l. Lev. 10, 6. 21, 10. Cf. *Mischpetê hateamim* 34ᵇ. Elias Levita in טוב טעם cap. 5 rem non perspexit.

1, 7 כַּלֹּתֶיהָ plene cum Vav. H. adnotat: לית מלא וג׳ בלישנא; etiam ad וְכַלֹּתֶיהָ versus antecedentis adjecta est nota ג׳ בלישנא, ב׳ חסר.

1, 8 לֵכְנָה Ven. 1515. 1521 exhibent לֶכְנָה segolatum, item in v. 12 adsentientibus H. J. B. 1. Vide *Michlol* 96.

1, 8 שֹּׁבְנָה Schin dagessatum secundum regulam אתי מרחיק. Ita recte A. H. J.

1, 9 יִתֵּן Mos libri Ruth proprius est ordiendi omnes versus a particula ו exceptis hisce versibus: 1, 9. 12. 13. 17. 21. 2, 9. 12. 3, 13. E contrario in Cantico praeter 7, 10 nullus versus a particula ו orditur.

Ibid. וּמְצֵאןָ Zade cum Zere in Brix. sicut in H. adprobante *Michlol* 141. Similiter קְרֵאןָ v. 20.

1, 10 וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ makkephatum et Lamed cum Dagesch secundum regulam דחיק. Hic locus unus est de undecim illis, in quibus Athnachtae Meajla antecedit, praecipiente Masora ad Num. 28, 26. Cf. *Mischpetê hateamim* 12[b].

1, 11 הַעוֹד cum Kadma, ducibus A. E. 2. J. L. 1. 2.

Ibid. בְּמֵעַי absque Gaja scribendum.

1, 12 לֵכְןָ sine He finali teste Masora. Vide etiam v. 8.

1, 13 תְּעָגֵנָה Gimel cum Zere et Nun raphatum. Vide Kimchium in *Michlol* 128 et Librum Radicum sub עגה. E. 2. adjicit hanc notam: פליגי לנקדת מלה זו, לדברי האומר שהגימל בצרי להורות על היו״ד שהיא למ״ד הפעל, ולדעת האומר שהיא בסגול הנו״ן עקרית, מלשון תלמוד עגונות. Cf. Duces ad *Chajûg* p. 126.

Ibid. אַל A. F. Thessalonic. 1580 exhibent אַל־.

Ibid. כִּי מַר־ cum Munach, non Makef, in J. uti et Stephanus edidit.

1, 14 וַתִּשֶּׁנָה defective sine Alef post Sin, teste *Michlol* 140[b]. Idem adtestatur Midrasch ad h. l. Quae ea de re Masora magna exhibet depravata sunt. Recte se habet Mas. parva ad Sach. 5, 9.

Ibid. דָּבְקָה cum Mercha in penultima (utpote נסג אחור), non makkephatum in Stephaniana sicut A. E. 2. 3. J. L. 2. recte. Brix. ponit Mercha in ultima: דָּבְקָה.

1, 16 כִּי cum Telischa parvo in A. E. 1. J. L. 2. Sabar. veteribusque edd.

1, 17 כֹּה־יַעֲשֶׂה makkephatum in codd. veteribusque edd. Brixiensis habet כֹּה.

Ibid. יֹסִיף refertur ad quatuordecim plene scripta, vide Masoram finalem p. 36.

1, 19 שְׁתֵּיהֶם desinens in Mem, auctore Masora.

Ibid. כְּבוֹאָנָה plene cum Vav in E. 1. 2. 3. B. 1. F. J. Recte Brixiensis. Nonnisi Jer. 8, 7 defective בֹּאָנָה scriptum.

1, 21 הֵרַ֫ע cum Brixiensi, ducibus E. 2. B. 1. F. ubi accentum in penultima esse consulto notatur: ד׳ ולית לעיל. Metheg ultimae nimis celerem pronunciationem praecavere vult (העמדה). Vide *Dikduke hateamim* p. 67. *Metheg-Setzung* §. 42. *Thorath emeth* p. 21.

2, 2 וַאֲלַקֳטָה Kuf cum Chatef Kamez in codd. veteribusque edd. adprobante Abulwalîdo in *Harikma* 197. *Michlol* 20.

Ibid. בַשִּׁבֳּלִים Beth cum Gaja praeeuntibus B. 1. H. J.

2, 3 וַתֵּלֶךְ cum Rebîa in codd. veteribusque edd. Etiam מִקְרֶהָ Rebia habet.

2, 4 וְהִנֵּה cum Munach in Brix. Thessalon. consentientibus A. J.

2, 5 לְמִי הַנַּעֲרָה Tifcha Mercha. Sic accentus sese excipiunt in omnibus emendatis libris.

2, 8 הֲלוֹא, A. הֲלוֹא ׀ cum Legarmeh scribit.

Ibid. לֹא cum Mercha in Brix. et Stephaniana adsentientibus codd.

Ibid. תַעֲבוּרִי Milra testibus *Michlol* 22. 105[b] et *Livjath chen* 41.

2, 9 וְצָמִת Thav cum Scheba sicut הָיִית, וְשָׁתִית 3, 2. עָשִׂית v. 11. Cf. *En hakore* ad Gen. 16, 11. Atque recte omnibus in edd. וְצָמִת defective sine Jod scribitur. In E. 3. addita est nota: כן כתיב, in B. 1. E. 2. L. 2.: לית וחסר.

2, 10 מַדּוּעַ cum Telischa magno in Brix. Ven. 1515. 1521. sicut in E. 1. 2.

2, 11 שִׁלְשׁוֹם plene in codd. veteribusque edd. Haec vox non una est de quattuor defectivis, uti docet Masora ad Gen. 31, 2.

2, 12 אשר־בָּאת לחסות תַּחת his cum accentibus in Brix. Ven. 1515. 1521. atque in E. 1. 2. 3. L. 2. In A. בָּאתְ habet Sakef magnum, non minus bene.

2, 13 שפחֹתֶיךָ cum Jod sed sine Vav plurali in Brix., quam scriptionem confirmant A. C. 1. E. 1. H. J. L. 2. B. 1. ubi notatum est: כן כתיב. Nota לית חסר in Masora impressa ad Vav deficiens spectat.

2, 14 לָהּ He raphatum sicut Num. 32, 42. Sach. 5, 11. Sic *Michlol* 31 secundum Masoram ad h. l. In Cod. Sabarae ad hanc Masoram conatus capitur rei explicandae: ואינון כמו לא באלף, והטעם ויקרא לה, שלא נתקיים שמה, לבנות לה בית, בקש לבנות ולא בנה, ויאמר לה בעז, לא בעז עצמו אלא על ידי שליח.

Ibid. גֹּשִׁי cum Metheg finalis ad pronunciationem subflaminandam (העמדה) in Brix. Stephan. Lombros. Ita in B. 1. J. Sabar. Vide 1, 21.

2, 17 הָעָ֑רֶב, A. E. 1. 3. huic voci Sakef et voci לִקֵּ֑טָה Athnach adponunt, sic interpungentes: וַתְּלַקֵּ֥ט בַּשָּׂדֶ֔ה עַד־הָעָ֑רֶב וַתַּחְבֹּט֙ אֵ֣ת אֲשֶׁר־לִקֵּ֔טָה.

2, 20 מִגֹּאֲלֵינוּ cum Jod plurali in Ven. 1515. 1521. itemque in E. 1. 3. H.

3, 2 הֲלֹא־ makkephatum in codd. veteribusque edd. Sed voci הִנֵּה Munach tribuendum, non Makkef. Cf. 2, 4.

3, 3 וְשַׂמְתְּ sine varietate Scripti (כתיב) et Legendi (קרי) in codd. veteribusque edd. Cf. Norzi.

Ibid. שִׂמְלֹתֵךְ Sic scriptum (כתיב), legendum (קרי) שמלתיך in Brix. confirmantibus B. 1. L. 2. F. et Masora parva ms. In 413 de Rossi adnotatur: כן בהללי.

3, 8 וַיֶּחֱרַד C. 2. adnotat: בהללי וַיֶּחֱרַד.

3, 9 מִי cum Munach in codd.

Ibid. עַל־אֲמָתְךָ Sic edd. veteres et sic competit, ut ex A. E. 1. 2. 3. J. L. 1. cognoscitur.

3, 13 לִינִי Nun majusculum praecipiente Masora ad Gen. 1. 1 Chr. 1. Ita habent B. 1. H. et Mas. parva ms. ait: לית ונו״ן רבתי. E. 2. rem dubiam esse adnotat: נ׳ רבת׳ ופלוגא. Vide חלופי מערבאי.

Ibid. יִגְאָל Alef kamezatum. Masora parva ait: לית קמץ וכל שום גבר דכוותה. Ita etiam *Ochla* 21. *Michlol* 20.

Ibid. אָנֹכִי Milel, teste Masora et *Michlol* 214[b].

3, 14 מרגלתו Chetîb, Keri est מַרְגְּלֹתָיו, sine Vav post Lamed in codd. veteribusque edd.

3, 15 הָבִי Milra. H. adnotat: לית חסר אל״ף ותרין לישן נוקבי וקריין לישן דכר. Vide חלופי מערבאי.

Ibid. וֶאֱחֳזִי־ Alef segolatum, Cheth chatephatum (ŏ), testibus Parchone 8 c. et Kimchio in *Michlol* 18[b].

Ibid. וַיָּבֹא E. 2. in margine adnotat: יש ספרים וַתָּבֹא. J. sic scribit in ipso textu. Nostram lectionem Midrasch ad h. l. testatur.

3, 16 כל־אשר־עָשָׂה sic interpunctum in codd. omnibusque veteribus edd.

3, 18 כִּי אִם־ cum Tebir in codd. veteribusque edd.

4, 1 הַגֹּאֵל defective in codd. veteribusque edd., et sic ubique scribendum praeter Jes. 59, 20. Ps. 103, 4.

Ibid. וַיֵּסֵר Brix. Ven. 1515. 1521. sicut A. L. 1. וַיָּסַר (Samech cum Kamez) pronunciant; item Moses Punctator in דרכי הנקוד p. 2. At Abenezra in *Zachoth* 54[b] et Comm. ad Ex. 8, 27. atque Kimchi in *Michlol* 114[b] postulant Pathach.

4, 1 וַיֵּשֵׁב cum accentu ultimae, teste Masora in H. B. 1. L. 2.: לית מלרע. Cf. Norzi.

4, 3 מְכָּרָה cum Paschta in Ven. 1515. 1521. Patrocinantur A. L. 1. 2. 3.

4, 4 נֶגֶד cum Mercha in Brixiensi idque jure. Vide *Dikduke hateamim* p. 23.

Ibid. זְקֵנֵי־ makkephatum in F. L. 1. 2.

Ibid. יִגְאַל Kimchi in *Michlol* 19[b] legit pausaliter יִגְאָל, quod contextui, codicibus et editionibus contradicit, etiam, ut consentaneum est, Masorae, quae tantummodo 3, 13. Kamez pausale admittit. E. 1. in margine notat: סביר תְּגאל (suspiceris תְּגאל scribendum).

4, 5 בְּיוֹם cum Tebir praeeuntibus A. L. 1.

4, 6 כִּי לֹא his cum accentibus in F.

Ibid. לִגְאֹל defective in A. F. J. L. 2. 3. veteribusque edd. Contra ad primum versus et ad v. 4. Masora parva et ms. et impressa adnotat: ב׳ מלאין.

4, 7 הַגְּאוּלָּה plene in J. B. 1. L. 2. E. 1. H. accedente nota masoretica לית מלא ודגש.

4, 14 יהוה אשר לא השבית Aliter A. B. 1. interpungunt: יהוה אשֶׁר לֹא־השבִּית.

4, 15 אַהֲבָתֵךְ Brixiensis exhibet sicut A. E. 3. F. L. 1. 2. אַהֲבָתֵךְ. Nostram lectionem tuentur *Michlol* 33. *Et sofer* 8. *Mikne abram* 125[b]. Ita etiam L. 3. B. 1. cum nota: לית ומלעיל.

4, 16 בְּחֵיקָהּ A. et E. 1. adponunt Athnach sic interpungendo: ותִּקַּח נעמִי את־הילד ותשתהו בחיקה. Rursus aliter L. 2.: ותִּקַּח נעמִי את־הילד ותשתהו בחיקה.

4, 22 וְעֹבֵד defective in Brix., adprobante Masora parva ms.: לית חסר. Nonnisi in v. 17. et 21. hoc n. pr. plene scribitur.

Ibid. יִשָׁי cum Kamez pausali apud Sakef. Item 1 Chr. 29, 26. Sic vult Masora.

Threni.

1, 1 לָמַס pertinet ad פתחין באס״ק; H. itaque adnotat לית פתח. Item *Michlol* 206. Abenezrae in comm. Lectio לַמַּס erronea est. Vide *Michlol* 47.

1, 2 עַל־לֶחֱיָהּ makkephatum et Cheth propter sequens Jod cum Scheba quiescente in B. 1. F. H. Cf. Norzi ad Jos. 6, 17.

1, 5 לִפְנֵי־צָר makkephatum.

1, 6 מִן־בַּת־ Accedit Kerî מִבַּת־ testibus Masora ad 2 Chr. 11, 18. 34, 6 et *Ochla* 100. 159.

Ibid. רוֹדֵף plene. Cf. Raschi.

1, 7 מַחֲמַדֶיהָ Daleth raphatum in codd. et edd. veteribus. Cf. Prov. 18, 6.

Ibid. מִשְׁבַּתֶּיהָ plene cum Jod plurali in Thessalon. Jablonski sicut B. 1. H. J. L. 2.

1, 12 וּרְאוּ cum Rebia in codd. et edd. veteribus.

Ibid. כְּמַכְאֹבִי defective sine Vav, item מַכְאֹבִי v. 18. In Masora impressa pro Ps. 32, 10 locus Jeremianus 45, 3 ponendus est.

1, 13 פָּרַשׂ cum accentu in ultima manente ad fidem codd. veterumque edd.

Ibid. שֹׁמֵמָה defective sine Vav cum F. H. et Brixiensi. Eodem modo 2 Sam. 13, 20. Contra in l. Jesaiae 54, 1 haec vox secundum Masoram ms. plene scribenda. Cf. Norzi.

1, 14 יִשְׂתָּרְגוּ cum Mercha ante Tebir eodem in vocabulo. Vide *Dikduke hateamim* §. 20. *Mischpetê hateamîm* 26[b].

1, 16 מַּיִם dagessatum ad regulam אתי מרחיק.

1, 18 כִּי פִיהוּ utrumque munachatum. Similiter Gen. 40, 16. Ex. 2, 12. 3, 4. 12, 39 alias. Cf. *Mischpetê hateamîm* 12[b].

1, 19 לַמְאַהֲבַי Lamed pathachatum et Mem raphatum praecedente Gaja in omnibus libris emendatis. Vide *Metheg-Setzung* §. 24.

1, 20 חֳמַרְמָרוּ, J. exhibet חמרמרה cum He, addens notam: חמרמרו קרי. At testibus Masora ad 4, 17. *Ochla* 113. tantummodo Iob. 16, 16 hanc vocem ita scribi oportet.

1, 21 כִּי־נֶאֱנָחָה makkephatum in codd. veteribusque edd.

Ibid. כָּמֹנִי F. adnotat ד' חסר h. e. quattuor defective sine Vav scribenda, scil. h. l. Gen. 44, 15. Ex. 9, 14. Deut. 18, 15. In Cod. Pentateuchi Curtisiano et E. 3. ad Gen. 44, 15 accedit nota: ב' חסר, ויהיו, et ad Ex. 9, 14: ב' חסר, ויהיו כמני פלוג' h. e. defectiva est haec vox 1) ubique in Pentateucho et 2) in Thr. 1, 21. Ex nota פלוג' conspicitur, in loco Threnorum diverse scribi et plene quidem ab Orientalibus.

2, 5 וַיֶּרֶב Jod segolatum uti in וַיֶּפֶן Jud. 15, 4. וַיֶּגֶל 2 Reg. 17, 6., id quod Raschi diserte testatur.

2, 6 שִׂכּוֹ cum Sin, postulante Masora.

2, 11 בֵּעָטֵף Beth cum Zere (= בְּהֵעָטֵף), testibus Parchone sub הרג et *Michlol* 60[b]. 63.

2, 13 מָה אֲעִידֵךְ cum Munach in Brixiensi ex auctoritate codicum.

2, 14 חָזוּ Milel propter sequens monosyllabum proptereaque conjunctivo Mehuppach interpunctum.

2, 16 פָּצוּ In tribus Threnorum cantilenis, secunda, tertia et quarta, 'פ praecedit, ע sequitur, id quod etiam Midrasch commemorat. At in H. haec inversio nonnisi in cap. III. obtinet.

Ibid. וַיַּחַרְקוּ Sic in H. J. cum Munach, quod trans vocalem auxiliarem syllabae clausae ad antepenultimam ַיַּ retrocessit. Idem evenit in נֶעֶרְמוּ Ex. 15, 8. נַעַמְדָה Jes. 50, 8. Vide חלופי נקוד.

2, 17 זָמָם Mem kamezatum, consentientibus Masora ad Lev. 1, 1. *Parchone* 8[c]. *Michlol* 5. H. recte adnotat לית קמץ. Cf. Heidenheim in Pentateucho *Meor enajim* ad Deut. 19, 19.

Ibid. אָמְרָתוֹ Masora notat 'לְ. Adstipulatur *Michlol* 176[b].

2, 21 לֹא חָמָלְתָּ Sic et 3, 43., teste Masora: ב' ובספרא.

3, 2 וַיֵּלֵךְ F. exhibet וַיֵּלַךְ cum accentu penultimae (similiter וַיּוֹכַח Gen. 31, 42. וַיֹּדַע Jud. 8, 16). Kimchi in Libro Radicum hanc vocem cum accentu ultimae legisse videtur. Sic exstat in edd. et plerisque codd. aeque ac וַתּוֹתַר Ruth 2, 14.

3, 6 נְחָשְׁתָּי *Michlol* 180[b] legit נְחֻשְׁתָּי cum Schurek.

3, 8 שַׁתַּם Thav, ut par est, pathachatum. Sic ducibus plerisque codd. Jablonski. Nota Masorae parvae ad שָׁתָם Gen. 30, 40: לית, וחד סתם תפלתי non ad vocales, sed ad consonas spectat. Cf. Norzi et Mas. magna ad Hos. 2, 6.

3, 9 נתיבֹתי sine Vav plurali in codd. veteribusque edd. Vide ad Iob. 19, 8.

3, 13 בכליֹתָי Masora adnotat לית וחסר. Thav pathachatur in Brix. Ven. 1518. Thessalon. idque recte, ut ex E. 1. 2. 3. J. adparet. Sic Kimchi quoque legit uti *Michlol* 34[b] ostendit, ubi חַיָּי, שָׁנָי hujus cantilenae (v. 16. 53) tanquam kamezata adferuntur, בכליותי autem praetermittitur.

3, 14 עַמִּי Vide ad Ps. 144, 2.

3, 20 תזכּור plene quemadmodum Hab. 3, 2.

Ibid. ותשיח Chethîb, cujus Kerî est וְתָשׁוֹחַ cum Vav et vocali Cholem in codd. veteribusque edd., id quod confirmat Kimchi in Libro Radicum sub שחח.

Ibid. עָלַי Vide *Dikduke hateamim* p. 45.

3, 22 חֲסָדָי Sic in codd. veteribusque edd. Vide ad Jes. 55, 3.

Ibid. רַחֲמָיו sine discrimine Scripti et Legendi in codd. veteribusque edd. Verum Orientales רחמו in textu (כתיב) habent. Idem valet de חֲסָדָיו v. 32.

3, 33 וַיַּגֶּה Brix. Ven. 1518. 1521. scribunt וַיַּגֶּא cum Alef. Ita Abenezra quoque legit. Sed Parchon sub יגה atque Kimchi in *Michlol* 93^b. 137. et in Libro Radicum scriptionem usitatam tuentur. Cf. Norzi.

3, 34 לְדַכֵּא In F. reperitur index masoreticus literarum minuscularum (אותיות קטנות) ibique Daleth hujus vocis adnumeratur.

3, 36 לְעַוֵּת Ajin minusculum. B. 1. E. 1. H. adscribunt לית ועי"ן זעירא. Vide *Dikduke hateamîm* §. 61.

3, 39 חָי kamezatum in codd. veteribusque edd. B. 1. H. habent notam: לית קמץ; F: ב' קמצין, scil. h. l. et Ez. 47, 9. Masora ms. exhibet ג' קמצין, adcensens חַיָּי (v. 53). Sic et Masora ad Lev. 1, 1.

3, 43 סַכֹּתָה sine Vav et in He exiens, item v. 44. Sic H. veteresque edd. Vicissim in Ps. 140, 8 traditio postulat סַכּוֹתָה plene cum Vav scriptum, ibique adnotat H.: ג' ב' חסר וחד מלא. Masora ad Ex. 40, 3 impressa sic emendari debet: סַכֹּתָ וְסַכֹּתָ ד' וכתיבין סמ"ך, וסמן, וסכת על הארן, סכותה לראשי ביום נשק, סכתה באף, סכתה בענן; דתהלות מלא ו"ו ושארא חסרין, וכולהון כתיבין ה"א בסוף, בר מן אוריתא דחסר ה"א כתיב ומלרע.

3, 48 תֵּרַד Resch contra consuetudinem pathachatum ut Jer. 13, 17. Similia sunt יֵקַד Jes. 10, 16. תֵּשַׁם Ez. 12, 19. Cf. *Zachoth* 51^b.

3, 49 הֲפֻגוֹת Gimel raphatum, vide *Michlol* 193^b.

3, 53 וַיַּדּוּ Brixiensis: וַיַּדוּ.

3, 56 תַּעְלֵם Ajin cum Scheba quiescente et Lamed syllabam alteram inchoans, ut plane et articulate efferatur, dagessatum. Ita omnes hujus verbi formae hiphilicae, teste Elia Levita ad *Michlol* 70^b. Vide etiam ad Koh. 12, 14. Est. 1, 17 et Abenezrae Comm. ad Deut. 28, 61.

3, 59 שָׁפְטָה Schin cum Kamez correpto, est enim imperativus sicut Ps. 82, 8.

3, 65 מְגִנַּת Nun dagessatum, testibus Abenezra in Comm. et Kimchio in *Michlol* 204^b.

4, 1 יִשְׁנֶא F. adnotat: ג' כתיב אלף בלישנא, scil. h. l., 2 Reg. 25, 29 et Koh. 8, 1. Cf. Kimchi in Libro Radicum sub שנה.

Ibid. תִּשְׁתַּפֵּכְנָה In Brix. Ven. 1515. 1521 Thessalon. sicut in H. תשתַּפֶּכנה cum Pe segolato scriptum est. Sic hanc vocem Abrahamus quoque de Balmes in grammaticae suae *Mikne abram* capite de Hithpael (p. 100^b) adducit. Reliquae edd. omnes sicut J. Zere exhibent. Vide Norzium atque ad Ez. 13, 19.

4, 3 שָׁד kamezatum in edd. veteribus, adsentientibus E. 2. F. H.

4, 3 הֵינִ֑יקוּ utrimque plene in edd. veteribus atque codd.; in H exstat nota: ה׳ מלאין בלישנא. Cf. Masora ad Gen. 21, 7.

Ibid. כִּי֙ עֵנִים Chethib dividit, Kerî divisa unam in vocem כַּיְעֵנִים (cum Jod raphato) complectitur, vide *Michlol* 46[b].

4, 7 זַכּוּ Kimchi in *Michlol* 142[b] hanc vocem inter eas enumerat, quae accentum in ultima habent, praetermittit vero צַחוּ, quamquam et ipsum in edd. sicut in J. H. in ultima accentuatur. At Ven. 1515. 1521 sicut E. 1. 3. exhibent צָחוּ (cum Zade kamezato).

4, 9 חַלְלֵי־ cum Scheba simplice quiescente, sicut ubique excepto uno loco Jer. 8, 23, testibus Kimchio in Libro Radicum et Simsone Punctatore in חבור הקונים.

Ibid. שֶׁהֵם bis obvium cum duplice accentu (ב׳ בתרי טעמי): h. l. et שֶׁהֵם Cant. 6, 5.

Ibid. יָזֻבוּ defective sicut וַיָּזֻבוּ Jes. 48, 21. Contra plene scriptum est Ps. 78, 20. 105, 41. Quae Masora magna hic exhibet, confusa sunt.

4, 11 יְסֹדֹתֶיהָ Vide ad Ez. 30, 4.

4, 13 מֵחַטֹּאות plene cum Vav post Alef in Brixiensi sicut in F. Hic locus non est unus de sex illis, ubi hanc vocem sine Vav scribendam esse praecipit Masora ad Num. 5, 6.

Ibid. עֲוֹנֹת sine Vav plurali in edd. veteribus. Non est de sex plene scribendis, vide Masoram ad Neh. 9, 2.

4, 14 נָעוּ Nun minusculum, auctore Masora tum impressa tum ms. Cf. *Dikduke hateamim* §. 61. Accentus cadit in ultimam, teste *Michlol* 111[b].

4, 15 נָצוּ Milra.

Ibid. יוֹסִפוּ defective sine Jod. Masora parva adnotat: ד׳ כן כתיבי. Vide Masoram magnam ad 1 Reg. 20, 10.

4, 16 זְקֵנִים° Kerî est וּזְקֵנִים. Haec vox quemadmodum אֵין° 5, 3. אֵינָם° אֲנַחְנוּ° 5, 7. לֹא° 2, 2. 5, 5 ad illas duodecim refertur, quarum Chethîb Vav copulativo caret, testibus Masora finali 27 et *Ochla* 117. — Simonis in editione sua (Halis Sax. 1767) Vav verbi נָשָׂאוּ ad זְקֵנִים transfert et נָשָׂא וּזְקֵנִים Kerî esse putat, sed fallitur. Namque hic locus non pertinet ad tres illos ita auctore Masora expediendos, vide Masoram ad 2 Sam. 5, 2. *Ochla* 101.

4, 17 יוֹשִׁעַ defective sine Jod uti et Iob. 22, 29, teste Masora.

4, 18 צָדוּ Milra, ut ait *Michlol* 111[b].

4, 22 תַּם cum Mehuppach in E. 2. 3. F. H. et edd. veteribus.

Ibid. חַטֹּאתַיִךְ Masora parva adnotat: ז׳ חסר, corrige ה׳ וחסר h. e. in quinque locis et sine Vav post Alef, scil. h. l. Jer. 30, 14. 15. Ez. 16, 51. 52.

5, 5 עַל־ makkephatum in codd. et edd. veteribus et צַוָּארֵנוּ munachatum uti in H.

Ibid. הֽוּנַּֽח־ Utraque syllaba methegata in H. J. secundum regulam *Metheg-Setzung* §. 44. Nun dagessatum est sicut Hiphil הֻנִּחַ. Sic Kimchi in Libro Radicum. Cf. Norzi.

5, 10 עוֹרֵנוּ In E. 1. 2. 3. J. legitur עוֹרֵינוּ cum Jod plurali. At vero vide notam Eliae Levitae in Kimchii Libro Radicum sub עור.

5, 11 בְּתֻלֹת dupliciter defective teste Masora: לית חסר דחסר. Idem testatur Midrasch: בתלת כתיב. Cf. ad Ps. 45, 15. Est. 2, 2.

5, 15 מְחוֹלֵנוּ Brix. Ven. 1515 מְחֹלֵנוּ habent Vav omisso.

5, 18 שֶׁהַשָּׁמֵם Sic F. addita nota יתיר ה״א, item E. 3. Oxoniensis No. 7. et 2326. addita nota ששמם קרי. Idque recte secundum Masoram finalem p. 22, quae hanc vocem adnumerat quinque illis quae intrinsecus Vav abundans continent. Edd. impressae in ipso textu exhibent שֶׁשָּׁמֵם absque He, quae scriptio, ut certo scimus, erat Orientalium. Vide ad Koh. 6, 10.

Ecclesiastes.

1, 3 מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם his cum accentibus (Paschta et Sakef) in J. ut par est.

1, 4 הֹלֵךְ pertinet ad septem defective scribenda in Hagiographis. Quattuor eorum continet Ecclesiastes, h. l., 9, 10. 10, 3. 12, 5. Vide ad 12, 5.

1, 5 זוֹרֵחַ Cheth cum signo העמדה in B. 1. H. P. ut confirmat Jekuthiel Punctator in דרכי הנקוד. Vide חלופי הנקוד.

1, 6 סֹבֵב tertium hujus versus defective scriptum est.

1, 7 שֶׁהַנְּחָלִים pariter ac שֶׁהַיָּמִים 7, 10. Vide Cant. 1, 7.

1, 8 וְלֹא־תִמָּלֵא Accentus manet in ultima, non retrograditur, ne syllaba extrema parum accurata pronunciatione cum syllaba vocabuli sequentis commisceatur. Similiter יִמָּצֵא איש Deut. 22, 22. וּבְרוּכָה את 1 Sam. 25, 33. נָשָׂא הוּא Hos. 13, 1. אָחִי הוּא Gen. 20, 5 et saepius, ubi vox in א desinens excipitur a voce quam gutturalis orditur.

1, 9 וּמַה־שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא his cum accentibus in B. 1. C. 1. L. 2. 3. et edd. veteribus, similiter atque הוּא praecedens quod item accentum conjunctivum habet. Relativum שֶּׁ post מַה juste dagessatur et Gaja adponitur secundum regulam *Metheg-Setzung* §. 24.

1, 12 קֹהֶלֶת cum Rebia in edd. veteribus atque etiam Nisseliana ad fidem codicum.

1, 13 עִנְיָן Jod kamezatum in F. H. J. et edd. veteribus, uti et בְּעִנְיָן 5, 13. Solum וְעִנְיַן 4, 8 pathachandum est teste Masora ms.: לית פתח, nimirum quia ibi genitivum post se habet. Cf. Kimchi in Libro Radicum sub ענה.

1, 16 לְפָנַי עַל־יְרוּשָׁלָם F. adnotat מטעין ביה ספרי h. e. facile falluntur librarii, perperam usitatius לפני בירושלם supponentes. Cf. Eliam Levitam in מסרת המסרת II. §. 8.

1, 17 הֹלֵלוֹת sine Vav primae. Accedit nota masoretica לית כתיב כן. Vide 10, 13.

Ibid. וְשִׂכְלוּת h. l. cum Sin, ceteris locis libri omnibus cum Samech.

2, 3 עַד אֲשֶׁר־ Athias cum Ven. 1515 interpungit: עַד | אֲשֶׁר.

2, 7 מִקְנֶה Nun segolatum in J. Sabar. atque Ven. 1525, id quod Kimchi in Libro Radicum sub קנה agnoscit.

Ibid. הַרְבֵּה Beth, ut oportet, cum Zere (*Michlol* 195). F. interpungit: בָּקָר וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה־.

2, 8 וְתַעֲנֻגוֹת Gimel raphatum. Masora adnotat: ב׳ חסרין בלישנא h. e. bis hoc nomen sine Vav post Nun scribitur, scil. h. l. et Mi. 2, 9.

2, 9 עָמְדָה־לִּי makkephatum in H. et edd. veteribus.

2, 13 כִּיתְרוֹן Sic sine contractione in Ven. 1515. 1521 sicut in E. 3. L. 1. 3. Item וְיִתְרוֹן 5, 8. 7, 12. 10, 10. Recte quidem ad regulam Ben-Ascheri. Scriptio contracta כִּיתְרוֹן, quae editiones vulgares occupavit, consuetudinem Masoretae Ben-Naphtali sequitur, quam textus receptus adspernatur. Vide ad Gen. 27, 28. Ps. 45, 10. *Dikduke hateamim* §. 13.

2, 15 כְּמִקְרֶה Edd. exhibent כְּמִקְרֵה Resch cum Zere, adstipulante *Michlol* 194[b]. Sed Masora alteram syllabam segolandam esse testatur, quoniam nonnisi מִקְרֵה Deut. 23, 11 tanquam cum Zere scriptum considerat (vide Masoram fin. p. 54). Etiam ad מִקְרֶה 1 Sam. 6, 9 in Masora parva disertis verbis adnotatur: ב׳ וכל קהלת דכוותה.

2, 18 שֶׁאַנִּיחֶנּוּ recte sic interpunctum in J. L. 2.

2, 20 לְיַאֵשׁ Jod pathachatum, postulante Masora: לית ופתח,

2, 20 שֶׁעָמַ֫לְתִּי תַּ֫חַת Ven. 1515. 1521 exhibent שֶׁעָמַ֫לְתִּי וְשֶׁחָכַ֫מְתִּי תַּ֫חַת, false hunc versum cum superiore commiscentes, ad quem Masora לית adnotat.

2, 21 כִּֽי־יֵ֫שׁ־אָדָם Sic interpungatur necesse est. Vide חלופי נקוד.

Ibid. בְּחָכְמָה Beth hoc uno loco cum Scheba, ubique alias in libro בַּחכמה pathachatum. Ita praecipit Masora.

2, 22 שְׁהוּא Schin extra ordinem cum Scheba uti et שְׁהֵם 3, 18. Disseritur hac de re in *Harikma* 167. *Michlol* 47ᵇ. 215ᵇ. 216.

2, 23 מַכְאֹבִים sine Vav. Masora parva adnotat: ב׳, חד מלא. At Ps. 32, 10 plene cum nota ב׳ חד חסר; unde id quod in Masora fin. p. 38 legitur corrigi oportet. Vide etiam Thren. 1, 12.

2, 24 הִ֫יא In Ven. 1515. 1521 perperam הוּא.

2, 26 וְלַחוֹטֶא segolatum uti auctore Masora ubique hoc in libro, excepto solo וְחוֹטֵא 7, 26. quod Zere habet convenienter verbis ל״א. Cf. Mas. fin. p. 62 (שטה מן כ״א) *Michlol* 124ᵇ. 140ᵇ.

3, 2 עֵת Isti versus inde a v. 2 usque ad 8 in codd. et edd. *στιχηρῶς* scripti sunt similiter ac Deut. 32. Jos. 12, 9. Est. 7, 7, ita ut omnia עֵת itemque וְעֵת, uno sub altero posito, duas columnas efficiant ad eum scriptionis modum, qui אריח על גבי אריח nominatur (*Megilla* 16ᵇ. *Sofrim* 13, 3).

Ibid. לָטַ֫עַת Abulvalîd in *Harikma* 105. 145 adnotat esse qui לִטַּעַת scribant. Cf. *Michlol* 81ᵇ.

3, 5 מֵחֲבֵּק Brix. Ven. 1515. 1521 sicut J. scribunt מְחַבֵּק cum Mem participii. Etiam Targum et *Michlal jofi* huic scripturae favent. Contra LXX *ἀπὸ περιλήψεως* et Peschito ܡܢ ܥܘܦܦܐ.

3, 9 הָֽעוֹשֶׂה sine Vav in codd. omnibusque veteribus edd. ad normam textus Palaestinensis. Orientales, ut Masora parva h. l. adnotat, הָֽעוֹשֶׂה scribunt. Mas. magna impressa scriptionem Occidentalem et Orientalem confundit et sic emendari debet: (2 Chr. 24, 12) עֹשֵׂה ב׳ מלאין, וסמן, אל עושה מלאכת (Prov. 21, 24) עושה בעברת זדון. Norzium id non perspexisse mirum est.

3, 11 הָֽעֹלָם sine Vav uti 1 Chr. 16, 36. Ita scriptum adducitur in *Midrasch Tanchuma* ad Lev. 19, 23.

3, 14 לִגְרֹעַ sine Vav in B. 1. E. 1. 2. 3. F. H. L. 2. 3. J. P. cum nota לית וחסר (quam Masora quoque parva ms. exhibet). Recte Brix. Ven. 1515.

Ibid. שֶׁיִּרְאוּ sine Jod radicis in B. 1. C. 1. H. P. Sabar. cum nota לית וחסר. Jure sic in Bibliis Rabbinicis editum est.

3, 18 שְׁהֶם בְּהֵמָה הֵמָּה Sic B. 1. L. 2. C. 1. F. adsentiente *Michlol* 216.

3, 19 וּמִקְרֶה, מִקְרֶה Resch segolatum teste *Michlol* 194[b]. Vide 2, 15.

Ibid. בֶּן־מָוֶת makkephatum in edd. veteribus.

3, 22 בַּמֶּה E. 2. adnotat ס"א בַּמָּה; F. in textu habet בַּמָּה atque addit notam: כן מצאתי בספר זקן, ס"א בַּמֶּה. Kimchi in *Michlol* 217 Segol scribendum esse decernit.

4, 1 הָעֲשֻׁקִים prius defective, posterius plene הָעֲשׁוּקִים scribi oportet. Recte E. 3. Vide חלופי מערבאי.

4, 2 עֲדֶנָּה Nun raphatum, Daleth segolatum in codd. veteribusque edd. Item עֲדֶן v. 3. Cf. Kimchi in Libro Radicum sub עד.

4, 8 וְעִנְיַן h. l. pathachandum. Vide 1, 3.

4, 10 וְאִילוֹ cum Munach ante Rebia eodem in vocabulo, ut a Masora ad h. l. praecipitur.

Ibid. שֶׁיִּפֹּל sine Vav in codd. veteribusque edd. Vide 11, 3.

4, 14 נוֹלַד Lamed pathachatum in codd. et edd. Tantummodo 1 Reg. 3, 12 et 1 Chr. 22, 9. Lamed kamezatum est auctore Masora. In *Michlol* 61. נוֹלָד רש mendum librarii est qui נוֹלָד לך scribere debebat.

Ibid. הָסוּרִים a Masora eis vocabulis quibus Alef deest (= הָאֲסוּרִים sicut הַשְׁפּוֹת = הָאַשְׁפּוֹת Neh. 3, 13) adnumeratur. Itaque falso Ven. 1521 הַסּוּרִים.

4, 16 כִּי cum Tebir in edd. veteribus uti et in versu subsequente.

5, 7 וְגֵזֶל Gimel cum Zere ut Ez. 18, 18, teste Kimchio in Libro Radicum.

5, 8 הִיא Kerî est הוּא, teste Masora ad Ps. 73, 16.

Ibid. נֶעֱבָד Ajin cum Scheba quiescente. Ita recte J. quemadmodum נֶאְדָּר Ex. 15, 11. נֶעְכָּר Ps. 39, 3. Vide *Michlol* 63. Ceterum interpunximus מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד cum C. 1. Sabar.

5, 10 אוֹכְלֶיהָ Vide *Dikduke hateamim* §. 51.

5, 15 כָּל־עֻמַּת E. 2. adjicit notam ס"א כָּלְעֻמַּת. Revera in H. a manu secunda sic correctum est. Sed scriptio recepta, quae has voces separat et Makkef interponit, confirmatur in Responsionibus discipuli Dunasch p. 30 itemque a Parchone p. 8 col. 4 et Kimchio in Libro Radicum sub עמת.

5, 16 יֹאכֵל Midrasch ad h. l. legit יֵלֵךְ.

Ibid. וְכָעַס H. adnotat ב' מלרע h. e. cum accentu ultimae h. l. et Ps. 112, 10, tantum quod ea vox in Psalterio utraque in syllaba

Kamez habet. Ita praecipit Masora finalis 52[b] atque Kimchi in Libro Radicum sub כעס.

5, 17 אָנִי Alef kamezatum, uti teste Masora in libro Ecclesiastae sexies: h. l. et 2, 13. 14. 24. 8, 12. 9, 16.

6, 2 וְאֵינֶנּוּ Recte Mercha (non Kadma) servus prior distinctivi Legarmeh est in B. 1. convenienter regulae Ben Ascheri. Etiam commentarius ad carmen accentuologicum (שיר על הטעמים) Jacobi Northusensis hunc locum adducit tanquam exemplum duorum distinctivo Legarmeh servientium Mercha, adnotans ita exstare in codd. quoque Lotharingicis (*כתובים של לותיר), alios autem Asla et Munach ponere. Cf. חלופי נקוד et ad Ez. 8, 6. Masora hunc versum Koh. 6, 2 et 2 Chr. 12, 13 inde a Telischa usque ad Rebia eandem accentuum seriem exhibere (ב׳ פסוקין דמיין בטעם) adnotat.

Ibid. זֶה הֶבֶל utrumque cum Tebir in H. J. idque recte. Vide *Chajûg* 129.

6, 6 וְאִלּוּ Lamed dagessatum uti et Est. 7, 4. Masora: ב׳.

6, 10 שֶׁהַתַּקִּיף Chethib cum ה supervacaneo quemadmodum כְּשֶׁהַסָּכָל 10, 3. Vide חלופי מערבאי.

6, 11 יֹתֵר sine Vav in E. 1. 2. 3. F. H. P. veteribusque edd. Non pertinet ad septem plene scribenda. Vide 7, 11.

7, 1 טוֹב Teth majusculum, teste Masora parva tum ms. tum impressa: לית טי״ת רבתי. Etiam catalogus ad 1 Chr. 1 editus (neque vero is quem *Dikduke hateamim* §. 61 continent) hoc vocabulum adducit. J. h. l. adnotat: חצי ספר, B. 1.: פלגות ספרא!

7, 6 וְגַם־ cum Vav copulativo in Soncin. Brix. Ven. 1518. 1521. 1615. Hutter. Nissel. Michael. Norz. sicut in B. 1. L. 1. 2. 3. E. 1. 2. 3. F. H. J. P., idque recte teste Masora, quae hanc vocem recenset inter tredecim וְגַם, quae cum duabus vocibus subsequentibus versum concludunt (Mas. ad Ex. 21, 29. Ez. 16, 28). Insuper hic locus refertur ad septendecim eos, in quibus וְגַם post Athnach alterum hemistichium incipit (Mas. fin. 19 col. 2).

7, 11 וְיֹתֵר sine Vav in codd. omnibusque veteribus edd. In Masora ad Ex. 16, 19 edita hic versus per errorem septem plene scribendis יוֹתֵר adcensetur; substituendum est ואל תתחכם יותר (v. 16), uti recte in Masora ms. atque in Masora edita ad v. 16 reperitur.

7, 18 אֲשֶׁר־תֶּאֱחֹז makkephatum in codd. veteribusque edd.

7, 20 יַעֲשֶׂה־טּוֹב cum Teth dagessato ad regulam דחיק.

* Cf. Zunz, *Ritus des synag. Gottesdienstes* S. 65.

7, 21 מְקַלְלֶךָ Masora adnotat לית ורפי h. e. hoc uno loco cum Caf adspirato. Nam Deut. 23, 5 לְקַלְלֶךָּ cum Caf dagessato scriptum est. Vox mnemonica, qua id ipsum memoriae infigitur, est כמוהם כָּמוֹךָ (Jud. 8, 18) vel כָּכָה (Num. 15, 11). Vide Eliam Levitam ad *Michlol* 65^b.

7, 22 גַּם־אַתָּ Milel ut praecipit Masora.

7, 23 כָּל־זֹה est unum de octo זֹה cum He (non זוֹ) scriptis, teste Masora ad 2 Reg. 6, 19. Brix. Ven. 1515 זֶה per errorem habent.

7, 24 מַה־ Sabar. adnotat: בהללי מֶה.

Ibid. וְעָמֹק defective. Solum n. pr. Neh. 12, 7. 20. plene scriptum est, ut Masora ait.

7, 25 וְלִבִּי J. L. 2. exhibent בְּלִבִּי.

Ibid. כֶּסֶל Caf segolatum, at Ps. 49, 14. כֵּסֶל cum Zere prioris, postulante Masora.

7, 26 וּמוֹצֶא tanquam prtc. ל״ה segolatum, Masora parva adnotat: לֵית, cf. Mas. magna ad Ez. 6, 9. 45, 12. *Michlol* 124^b. 140^b.

Ibid. וְחוֹטֵא cum Zere alterius ad regulam verborum ל״א. Masora adnotat: לֵית בספרא, וכל קריה דכוותה, בר מן חד בסגול והחוטֶא, h. e. cum Zere hoc uno loco Ecclesiastae et ubique in Scriptura Sacra excepto uno loco Jes. 65, 20.

7, 28 בַּקְשָׁה Kof raphatum uti et Est. 2, 15 et בִּקְשׁוּ v. 29. Vide ad Zeph. 1, 6.

7, 29 חִשְּׁבֹנוֹת Schin dagessatum aeque ac 2 Chr. 26, 15. Testis est Kimchi in *Michlol* 4 et in Libro Radicum sub חשב.

8, 1 פֵּשֶׁר cum Zere prioris, teste Kimchio in Libro Radicum.

Ibid. יְשֻׁנֶּא Vide Thren. 4, 1.

8, 3 תִּבָּהֵל cum Zere niphalico sicut וַתִּבָּהֵל Iob. 4, 5. Vide Mas. fin. 59. col. 3. *Ochla* p. 7 et Kimchii Librum Radicum.

Ibid. אַל־תַּעֲמֹד Sic (non וְאַל־) legendum esse Masora confirmat, viginti quinque versus enumerans, in quorum initio et medio אַל reperitur; Koh. 8, 3 est unus eorum locorum. Vide Masoram ad 2 Sam. 1, 20. *Ochla* 320 et Argumenta ad Prov. 7, 25. Itaque non וְאַל־תעמד legendum, quod quidem Gen. 19, 17 et Ob. 14 vera lectio est. Cf. Mas. fin. p. 7. col. 3.

8, 4 בַּאֲשֶׁר cum Mercha, non makkephatum, ad fidem codicum veterumque edd.

8, 9 אֶת־לִבִּי J. L. 2. h. l. אֶל־לִבִּי habent et 9, 1. אֶת־לִבִּי, quod contrarium est Masorae ad 9, 1 adductae. Etiam Chaldaeus h. l. אֵת et 9, 1. אֶל reddit.

8, 9 לְכָל־מַעֲשֶׂה cum Sakef simplice, sicut בְּכָל־מַעֲשֶׂךָ Deut. 15, 10 in codd. omnibusque edd.

8, 10 וּמִמְּקוֹם In Cod. de Rossi 413 notatum est: בהללי וּמִמְּקום. At Masora Mem cum Scheba poscit, vide Mas. fin. p. 44. col. 4. *Ochla* p. 92.

Ibid. וְיִשְׁתַּכְּחוּ Vide ad 2, 13.

8, 11 פִּתְגָם H. adnotat בָ׳ וכל ארמית דכוותה, h. e. bis obvium et ita quidem ut Gimel kamezetur (h. l. et Est. 1, 20) pariter atque in partibus aramaicis. Ceterum Gimel adspirandum est cum F. H. P. Vide Dan. 3, 16. *Dikduke hateamim* §. 38.

8, 12 עֹשֶׂה Ven. 1518. 1521 sicut H. Mercha in penultima ponunt (עֹשֶׂה), quod non aeque bonum.

Ibid. רָע kamezatum in codd. omnibusque veteribus edd. juxta praeceptum Masorae, quae hanc vocem undecim istis adnumerat, quarum Resch post עשה kamezatum est, cf. Mas. fin. p. 56.

8, 13 מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים Sic se habet hoc par vocum, teste Masora, h. l. et 2 Chr. 34, 27. Ergo perperam Ven. 1515. הָאֱלֹהִים.

Ibid. אֲלֵהֶם utrumque versus sine Jod.

8, 15 וְלִשְׂמוֹחַ h. l. plene, contra 5, 18 defective.

8, 16 כִּי גַם־בַּיּוֹם Sic cum J. et Brixiensi interpunximus.

8, 17 לִמְצוֹא prius plene, ut Masora docet, sicut מִמְּצוֹא Jes. 58, 13.

9, 1 נָתַתִּי אֶל־לִבִּי Quater verbum נתן sequitur praepositio אֶל apud לב: h. l. 7, 2. Neh. 2, 12. 7, 5. Ita Masora. Vide supra 8, 9.

9, 2 וְלַזֹּבֵחַ cum Kadma ante Sakef. Sic recte B. 1. E. 1. 2. L. 2. quemadmodum וְלַכֹּהֵן Lev. 7, 8.

Ibid. כַּחֹטֶא sine Vav sicut 8, 12. Teth segolatum. Vide 2, 7. 7, 26.

9, 3 מָלֵא רָע cum Kadma ante Geresch, non makkephatum, in edd. veteribus.

9, 4 יְבֻחַר Sic scribit J. Punctum literae Cheth injectum est Dagesch vocis יְחֻבַּר, quae, ut Keri vult, legendo illi יבחר substituenda est. Revera Chethib semper ad modum vocis legendae vocalibus et signis diacriticis instruitur, quam ob causam Deut. 28, 27 ובעֳפלים Dagesch in litera Ajin habet; namque Kerî est ובטּחרים.

Ibid. אֶל cum Mercha (non Makkef), ut praeter hunc locum quattuor aliis ante כֹּל: Deut. 27, 9. 2 Sam. 20, 23. Jer. 25, 30. 29, 25. Ita Masora ms.

9, 6 גַּם־ makkephatum.

9, 7 וְשְׁתֵה Sibilans cum Chatef pathach (sicut וְזֲהַב Gen. 3,12) in codd. editionibusque veteribus.

Ibid. בְּלֶב־ Lamed segolatum, teste *Michlol* 206[b].

9, 10 תִּמְצָא una de tredecim exceptionibus, ubi ante distinctivum Tebir servus Darga manet, quamquam non interjectis inter hos duos accentus duabus vocalibus, vide *Dikduke hateamim* §. 19. Masoram ad Ez. 21, 35.

9, 12 במצודה Vav cum Cholem, teste Kimchio in *Michlol* 193[b] et Libro Radicum.

Ibid. כָּהֵם He cum Zere. Non plus quam semel 2 Reg. 17, 15. כָּהֶם segolatur. Ita teste Masora atque *Michlol* 216.

9, 14 וּבָא אֵלֶיהָ cum Kadma ante Geresch, non interposito Makkef in E. 1. 2. 3. F. H. veteribusque edd. J. L. 2. interpungunt וּבָא אֵלֶיהָ.

Ibid. גְּדֹלִים sine Vav in J. P.; namque non pertinet ad sex plene scribenda, praecipiente Masora ad Jud. 5, 16.

9, 15 מִסְכֵּן חָכָם Masora parva adscribit לית. Falso igitur J. וְחָכָם.

10, 1 רוֹקֵחַ plene uti Ex. 30, 35.

Ibid. מִכָּבוֹד, In Soncin. Brix. Ven. 1518. 1521. Hutter. Nissel. non sine aliquot codicum adsensu editum est וּמִכָּבוֹד cum Vav copulativo. Etiam Concordantiae ita locum exscribunt et Michaelis hanc lectionem suam fecit, sed injuria. Masora postulat מִכָּבוֹד, ut inde adparet, quod hanc vocem neque in catalogum א"ב מן ג' חד א וחד וא (Mas. fin. p. 26. *Ochla* 15) neque in catalogum חד חד ומ' ברישהון (Mas. fin. p. 44. *Ochla* 18) recepit. In F. accedit marginalis: מִכבוד כן קבלתי אני שמשון.

10, 4 תִּנַּח ad פתחין באס"ף refertur.

10, 6 הַסֶּכֶל cum Samech et duplice Segol. Masora: ה' סגול ולית כתיב סמך h. e. quinquies segolatur et hoc unum a Samech orditur. Illi quinque loci sunt Koh. 10, 6. 1 Sam. 25, 3. 1 Chr. 26, 14. Esr. 8, 18. Neh. 8, 8. Formula memorialis aramaica est אתתא אתיעצת ויהיבת לגברא ספרא. Cf. *Michlol* 167.

Ibid. בַּשֵּׁפֶל Schin cum Zere, teste Kimchio in Libro Radicum sub שפל et *Et sofer* 19.

10, 8 גּוּמָּץ plene cum Vav ante dagessatam, docente Masora: לית ומלא ודגש.

Ibid. יִפּוֹל plene uti ubique hoc in libro, ut ait Masora ad 1 Chr. 12, 19.

10, 9 בּוֹקֵעַ plene sicut Jes. 63, 12.

10, 10 הַכְשֵׁיר cum Jod post Zere, teste Masora. Similia sunt הַעֲנֵיק Deut. 15, 14. הַשְׁמֵיד Am. 9, 8. Vide Mas. fin. p. 20. col. 8.

10, 13 הוֹלֵלוּת cum Schurek extremae, ut Masora indicat: ל׳ ומלא. Cf. Kimchii Librum Radicum sub הלל.

10, 18 הַמְּקָרֶה Mem hoc uno loco dagessatum (לית דגש), semel Ps. 104, 3. הַמְקָרה raphatum (לית רפי). Hic substantivi valorem habet, ibi participii sicut הַמְכַסֶּה (147, 8). Vide infra ad 11, 5.

10, 20 הכְּנָפַיִם Keri legi jubet כְּנָפַיִם absque He. Agitur ea de re in Mas. fin. p. 22. *Ochla* 166.

Ibid. יַגֵּיד Gimel cum Zere et sequente Jod pariter atque וְתַגֵּיד Ex. 19, 3.

11, 3 הֶעָבִים cum Mercha in codd. veteribusque edd.

Ibid. שֶׁיִּפּוֹל H. adnotat לית מלא, P.: ב׳ חד מלא וחד חסר. Vide 4,10.

Ibid. יְהוּא De hac forma consule *Maase ephod* p. 102.

11, 5 הַמְּלֵאָה Mem dagessatum, ut docet Masora parva ms.: לית דגש. Vicissim Deut. 22, 9. Am. 2, 13. Mem raphatum est. Dunasch (in Censura Saadiae p. 35) accentum pausalem dagessationis causam esse perhibet. Rectius dixeris, hanc vocem propterea dagessari, quia quemadmodum הַמְּקָרֶה 10, 18 substantivi vice fungitur (cf. Abenezram in comm.), in reliquis duobus locis, ubi participium est, Dagesch excidit.

11, 6 יִכְשָׁר Schin kamezatum in H. P. Sabar., quod *Michlol* 19[b] adprobat.

11, 7 לַעֵינַיִם Lamed pathachatum sicut 1 Sam. 16, 7. Contra kamezatum est Gen. 3, 6. Prov. 10, 26, auctore Masora, testante *Michlol* 53[b].

11, 9 בְּחוּרוֹתֶיךָ C. 1. adnotat לית מלא. Vide 12, 1.

Ibid. לִבְּךָ Sic recte Ven. 1525. Plantin. Genuensis Nissel. sicut P. Sabar. Accentus Sakef hoc loco, ubi aliud Sakef praecedit et quae sequuntur cum hoc לִבְּךָ arcte cohaerent, non habet vim pausalem mutandi Scheba in Segol. Similiter Ex. 9, 14.

Ibid. וְדָע Daleth kamezatum, ut poscit Masora ad Lev. 1, cf. *Michlol* 17[b].

12, 1 בּוֹרְאֶךָ Sic cum Vav et sine Jod post Alef omnes veteres edd., etiam Hutter. Lombros. Nissel. Jablonski, quam scriptionem confirmant E. 1. 2. 3. B. 1. H. J. L. 1. 3. Dessav. Reuchlin. et omnes fere codd. melioris notae. Masora parva ms. et ipsa

adnotat: בוראך לית וכ"כ ומלא. Etiam Concordantiae ita בוראך scribunt. Attamen Biblia rabbinica 1525 exhibent בּוֹרְאֶיךָ (cum Jod plurali) cum nonnullis codd. nec vero multis. Stephanus, Plantinus et Athias hanc scriptionem repetierunt et editores posteriores instituerunt illorum vestigiis. Conjectura auguror, eam scriptionem ex Kabbala fluxisse (cf. quae Bechai 1291 in comm. suo ad primum versus Genesis et Ex. 3, 18 disserit), verum utcunque se ea res habet Masora hanc ipsam scriptionem non tuetur, ut e *Michlol* 34 et *Et sofer* 8 conspicitur.

12, 1 בְּחוּרֹתֶיךָ plene in prima, defective in secunda cum E. 1. 2. 3. H. J. B. 1. L. 3. P. omnibusque veteribus edd. H. adnotat: ב' בספרא, דין חסר, P: ב' חד חסר וחד מלא. At 11, 9 ea vox omnino plene scripta est.

12, 3 בַּיּוֹם Masora parva: ג' דגשין דמטעין בהון. Vide Cant. 8, 8.

Ibid. הָרֹאוֹת sine Vav penultimae sicut Deut. 4, 3.

12, 4 וְיָקוּם Vav cum Cholem in C. 1. F. H. B. 1. L. 3., et recte quidem, quoniam Masora hanc vocem in catalogum earum recepit, quae semel cum vocali superiore (ויקום), semel cum vocali inferiore (ויקֻם) pronuntiantur (א"ב מן חד חד חד מלעיל וחד מלרע Mas. fin. p. 2. *Ochla* 5). Idem testantur Abenezra in comm. ad Ps. 80, 19 atque in libris grammaticis *Zachoth* 23 et *Safa berura* 21.

Ibid. וְיִשַּׁחוּ Aliter E. 1. 3. J. quibuscum Ven. 1518. Nissel. וישָּׁחוּ cum Kamez scribunt.

12, 5 וְיָנֵאץ cum Aleph in Zere quiescente, teste Kimchio in *Michlol* 121 et Libro Radicum.

Ibid. הֹלֵךְ unum de septem defective scribendis in Hagiographis, scil. h. l. et 1, 4. 9, 10. 10, 3. 2 Chr. 17, 12. Ps. 101, 6. Iob. 31, 26. Quae Masora impressa supra ad 9, 10 exhibet perturbata sunt.

Ibid. עוֹלָמוֹ plene in codd. omnibusque edd. veteribus sine adnotata scriptionis varietate. Attamen Biblia rabbinica 1525 in textu habent עֹלָמוֹ adjecta nota ב' חסר. Quod quidem mero errore niti vix credibile est; etenim vocem עוֹלָמוֹ in Scriptura Sacra nusquam nisi hoc uno loco reperiri quis est qui nesciat? Quam ob causam in suspicionem nobis venit, notam illam ad textum orientalem libri Ecclesiastae spectare. Namque Orientales 3, 11 הָעֹלָם scribunt, manent igitur secundum eorum scriptionem duae hujus substantivi forma defective scriptae, h. l. et 1, 10.

12, 6 יִרְחַק Kerî יֵרָתֵק legi jubet (Thav pro Cheth).

12, 6 וַתְּרוּץ plene cum Vav in E. 1. 3. J. F. B. 1. H. ubi accedit nota לית ומלא. Ita Jablonski veteresque edd.

Ibid. וַתִּשָּׁבֵר E. 1. 3. F. Mercha in ultima ponunt וַתִּשָּׁבֵר. Verum *Michlol* 62 nostrae lectioni patrocinatur.

12, 9 לְמַד־דַּעַת Lamed cum Gaja. Recte F. quemadmodum יִזַּל־מַיִם Num. 24, 7. Vide *Metheg-Setzung* §. 28.

12, 11 כַּדָּרְבֹנוֹת Daleth cum Kamez pleno (non correpto), uti accentus Munach significat. Cf. *Michlol* 153[b]. 183[b].

Ibid. וּכְמַשְׂמְרוֹת cum Sin, in quo Talmud (jer. *Sanhedrin* p. 28 col. 2) et Midrasch (*Tanchuma* ad Num. 11, 16) offendunt, וכמשמרות legere conantes.

Ibid. אֲסֻפּוֹת Pe dagessatum uti in הָאֲסֻפִּים 2 Chr. 26, 15. בַּאֲסֻפֵּי Neh. 12, 25. Auctor est Menachem ben-Saruk in Lexico sub אסף.

12, 12 יְגִעַת Masora: לית וחסר.

12, 13 סוֹף Samech majusculum (*Dikduke hateamim* §. 61), libri exitum argumentique gravitatem insigniens.

Ibid. שְׁמוֹר plene. Masora: לית מלא.

12, 14 בְּמִשְׁפָּט Beth dagessatum in Hutter. ut in F. Recte secundum regulam בְּמִ. Vide Ps. 23, 3. et Proverbia p. IX. §. 4.

Ibid. נֶעְלָם Ajin cum Scheba quiescente sicut 1 Reg. 10, 3. 2 Chr. 9, 2. et in omnibus omnino hujus verbi similibus formis, exceptis duabus Nah. 3, 11. Ps. 26, 4. Vide Thren. 3, 56. Est. 1, 17., cf. *Harikma* 98.

Ibid. סוֹף דָּבָר de repetitione hujus versus vide Delitzschii Comm. p. 424. Hier. in fine Jesaiae habet notam: בהללי לא כתוב פעם אחרת והיה מדי חדש ולא בסוף קינות וכן בכל הספרים של סימן יתק״ק.

Esther.

1, 1 הַמֹּלֵךְ Masora adnotat ב׳ וחסר h. e. bis obvium et defective scriptum, scil. h. l. et Jer. 22, 11. Athias et editores eum sequentes exhibent הַמֹּלֵךְ (cum duplici Paschta et Milel), sed textus sic interpunctus sonat ac si Ahasverus cognomine Molochi appelletur. Vide Mosis Punctatoris דרכי הנקוד p. 19.

Ibid. מֵהֹדּוּ Milel et Daleth dagessatum.

1, 2 מַלְכוּתוֹ Midrasch ad h. l. legit מַלְכֻתוֹ sine Vav, contra Masoram, quae hanc vocem nonnisi Num. 24, 7. 1 Reg. 2, 12 et Jer. 52, 31 defective scriptam esse tradit.

1, 4 וְאֵת־יְקָר Abenezra in comm. ad 6, 3 et *Zachoth* 37[b] scribit יְקַר (cum Kuf pathachato), sed in comm. ad Koh. 10, 1. Kamez pro Pathach ponit, cujus inconstantiae causa haec est, quod in comm. ad l. Esther et in gramm. Zachoth Chajugum (sub יקר) sequitur, in comm. autem ad Ecclesiastam Abulvalidi (הרקמה p. 132) auctoritatem praefert. Masora postulat Kamez; namque haec vox est una de tredecim, quae Kamez in statu constructo retinent. Mas. parva in B. 1. ait: י״ג מלין סמוכין וקמצין. Cf. *Dikduke hateamim* §. 38. דרכי הנקוד p. 10. *Michlol* 162[b].

Ibid. גְּדוּלָּתוֹ cum Vav, quamquam sequente dagessata, sicut וּגְדוּלָּה 6, 3.

1, 5 וּבִמְלֹואת Haec vox pertinet ad genus מוקדם ומאוחר (Mas. fin. 27.) h. e. earum in quibus quaedam literae inversae sunt. Keri justo literarum ordine substituit ובמלאות.

Ibid. גִּנַּת בִּיתַן Tifcha Mercha, ut interpungi oportet.

1, 6 רָצְפַת ad fidem codicum cum edd. veteribus. E. 1. adnotat: לית וחטף פתח בכל מדויקים. Cf. ad Ez. 40, 17.

Ibid. וְדַר Masora: לית פתח.

1, 7 רָב unum de triginta septem kamezatis, teste Masora ad 2 Chr. 28, 8. Vide ad Dan. 11, 3.

1, 14 שֵׁתַר cum Thav pathachato in E. 1. 3. H. sicut זֵתַר (v. 10), teste Mose Punctatore in דרכי הנקוד p. 11.

1, 16 מוּמְכָן Keri: מְמוּכָן (Mas. fin. 27).

1, 17 בַּעְלֵיהֶן et לְבַעְלֵיהֶן v. 20; utrumque cum ע syllabam claudente ac proinde Lamed dagessato, auctore Jekuthiel in *En hakore.* Cf. Thren. 3, 56. Koh. 12, 14.

1, 18 פָּרַס־וּמָדַי makkephata et cum Metheg prioris syllabae Persiae. Item v. 19 (similiter שָׁאַל־הָאִישׁ Gen. 43, 7). At vero in v. 3 et 14. פָּרַס Munach in ultima habet. Formula memorialis, qua Masora hanc discrepantiam memoriae infigit, haec est: עליונים למטה ותחתונים למעלה. Insuper inde sequitur, posteriorem syllabam nominis פָּרַס juste pathachari. Nonnulli codices פָּרָס exhibent, quod propterea falsum est, quia si hoc nomen cum duplice Kamez pronuntiaretur, ibi ubi per Makkef sequenti adjungitur, Metheg literae Resch impertiendum esset: פָּרָס־ (quemadmodum עָשָׂר־יוֹם Num. 9, 3).

1, 19 תִכָּתֵב plene. Non refertur ad septendecim defective scribenda, de quibus vide Masoram ad Lev. 13, 4. Etiam Masora parva ms. h. l. notat: תבוא כן כתיב.

1, 20 פִּתְגָם H: בָּ׳ וכל ארמית דכוותה. Vide ad Koh. 8, 11.

2, 2 בְּתוּלֹות dupliciter plene. In H. et Mas. parva ms. adnotatum est: בתולות כל ספרא מלא. In F. uberius de hujus pluralis varia scriptione disseritur hisce verbis: כל בְּתוּלֹת הַבְּתוּלֹת חסר ו״ו בתרא, בר מן ד׳ מלאין, וסמן רוממתי בתולות (Jes. 23, 4) בתולות אחריה רעותיה (Ps. 45,15) בחורים וגם בתולות (148,12) וכל אסתר מלא. ינובב בתֻלות (Sach. 9, 17) בתרי למדנחאי, ולמערבאי בחד. נשים בציון (Thren. 5, 11) בתֻלֹת חסר דחסר. Prope eadem ad Ps. 45, 16 alio ex fonte protulimus. Hic autem simul comperimus, de Sach. 9, 17 Orientales et Occidentales discrepare, illis בְּתוּלוֹת, his בְּתֻלוֹת scribentibus.

Ibid. טוֹבוֹת omnino plene sicut Jer. 12, 6, teste Masora.

2, 3 אֶת־כָּל־נַעֲרָה munachatum, non makkephatum in codd. veteribusque edd.

Ibid. הֵגֵא cum duplici Zere et accentu ultimae in E. 1. 3. F. H. J. atque edd. veteribus.

Ibid. תַּמְרוּקֵיהֶן omnino plene in codd. omnibusque edd. veteribus. H. adnotat: לית ומלא, Mas. parva ms.: לית ומלא וכל לישנא דכוותה.

2, 5 מָרְדֳּכַי Sic B. 1. E. 1. 2. 3. F. H. Brix. Ven. 1518. Hutterus. Vide Esr. 2, 2.

Ibid. בֶּן cum Munach quamquam segolatum sicut 1 Chr. 9, 11, praecipiente Masora (*Dikduke hateamim* §. 41). Vide ad Jes. 8, 2.

2, 8 וּֽבְֽהִקָּבֵץ Beth cum Chatef Pathach et Vav copulae methegatum. Sic edidimus cum H., cf. Norzi.

2, 9 לָתֶת Milel ad regulam נסג אחור, itaque Thav segolatum. Ita לתת semper pronuntiatur sequentibus לְךָ, לָהּ, לוֹ, לָהֶם, לָנוּ (*Michlol* 85).

Ibid. הָרְאֻיוֹת sine Vav penultimae. Litera Jod non dagessanda est; similia sunt כשביות Gen. 31, 26. עֲשׂוּיוֹת 1 Sam. 25, 18. נְטוּיוֹת Jes. 3, 16, quae omnia participia sunt verborum ל״ה.

2, 12 כִּי כֵּן uti Gen. 50, 3.

2, 13 יִנָּתֵן cum Metheg ultimae ne Zere justo celerius pronuntietur (העמדה), quemadmodum וְיִנָּתֵן 5, 3. 6. 9, 12. לְהִנָּתֵן 3, 14. 8, 13. וְתִנָּתֵן 7, 2., consule ea de re Jekuthielem Punctatorem in *En hakore.* Cf. 3, 14.

2, 14 הִיא שָׁבָה Aliter Soncin.: ובבֹּקֶר הִיא שָׁבָה.

Ibid. שֵׁנִי Masora adnotat ב׳ סבירין שנית h. e. duobus locis credideris שֵׁנִית legi oportere, scil. h. l. et Neh. 3, 30.

2, 14 שַׁעַשְׁגַז Gimel raphatum, auctore Jekuthiele in *En hakore.*

Ibid. וְנִקְרָאָה Vide *Dikduke hateamim* §. 14.

2, 15 אֲבִיחַיִל quater obvium: h. l. et 9, 29. Num. 3, 15. 1 Chr. 5, 14. Mas. fin. p. 3.

2, 15 בִקְשָׁה Kuf raphatum, vide Abenezram in comm. et quae ad Zeph. 1, 6 exposuimus.

Ibid. נֹשֵׂאת Alef quiescit in Zere pariter atque in מֹצֵאת 2 Sam. 18, 22. Contra 1 Reg. 10, 22. נֹשְׂאֵת scriptum est ita ut Alef auditui sensibile syllabam alteram incipiat (*Michlol* 140).

2, 19 ומרדכַי ישֵׁב בשַׁער Sic cum J. et Brixiensi interpunximus.

Ibid. ישֵׁב defective hoc uno libri loco (לית חסר בספרא), reliquis libri locis plene.

2, 21 אחשורֹש sine Vav ultimae, item 3, 12. 8, 7. 10. Vide etiam חלופי מערבאי.

3, 1 בֶּן־הַמְּדָתָא cum Gaja primae vocum copulatarum.

3, 4 בְּאמרם Keri: כְּאָמְרָם, teste Masora ad Hos. 1. Mas. fin. p. 15.

3, 6 מָּרְדֳּכָי Mem dagessatum, ut ab eadem litera vocabulum praecedens (עַם) claudente bene distinguatur. Sic cum H. edidimus, vide quae ea de re in Prov. p. XIV. §. 8. disseruimus.

3, 7 לְחֹדֶשׁ Brixiensis perperam לַחדשׁ. Masora parva ms. diserte ait: כל ספרא לְחדש, וכל שאר קריאה לַחדש. Eadem in Mas. fin. p. 62: אסתר לְחדש מלרע, וכל קריאה חלוף לַחדש מלעיל h. e. in l. Esther לְחדש cum Scheba, in reliquis libris omnibus לַחדש cum Pathach.

3, 12 וַיִּקָּרְאוּ Masora parva adnotat: ה׳ פסוקין אית בהון מ׳ מלין. Vide Dan. 3, 15.

Ibid. כְּכָל־אשר־צִוָּה cum Gaja apud Scheba primae literae ad fidem codicum. Simile est וְאֶל־הַפַּחוֹת, vide *Metheg-Setzung* §. 39. 40.

Ibid. אֶל־אחשדרפְּנֵי cum Munach in codd. veteribusque edd.

Ibid. נִכְתָּב Tav kamezatum non secus ac 8, 8. 9, 32., item ונחתָּם, testibus *Michlol* 61 et *En hakore.*

3, 14 לְהִנָּתֵן E. 1. adnotat: כן בכל המדויקים התי״ו בצרי ובמאריך וכן בכל הספר בר מן ב׳. Vide 2, 13. 9, 14.

Ibid. עֲתִדִים sine Jod prioris, at 8, 13. עתודים Chethîb, עֲתִידִים Kerî. Masora parva ms. adnotat h. l.: עתִדים לית כתיב כן, ב׳, דין חסר יו״ד קדמא, ותנינ׳ כתיב ו״ו וקרי יו״ד. H. accuratius:

3, 15 הָרָצִים h. l. cum Rebia in codd. et veteribus edd., 8, 14 cum Gerschajim. E. 1. addit hancce notam: כן ברוטנבורק, הרצים

מפורענות נכחת ואותו ממרדכי גרשים h. e. ita in Codice Rotenburgensi (vide de eo Praef. ad Duodecim Proph. p. VI): הרצים propter supplicium habet accentum incumbentem (Rebia), מָרְדֳּכַי autem accentum Gerschajim.

3, 15 שׁוּשָׁן kamezatum in codd. et veteribus edd. aeque ac בְּשׁוּשָׁן 9, 15. 18. Sola in formula שׁוּשַׁן הבירה atque 1 Reg. 7, 19. Ps. 60, 1. Schin secundum Masoram pathachatur.

4, 1 וַיִּזְעַק cum Sakef, duce E. 1.

4, 5 לַהֲתָךְ, Ven. 1518. 1521 cum nonnullis codd. literae Thav subdit Pathach: לַהֲתַךְ, item in v. 6. הֲתַךְ. At F. H. J. patrocinantur editionibus quae in ponendo Kamez consentiunt.

4, 7 אֲשֶׁר אָמַר הָמָן Aliter Brixiensis interpungit: אשר אמר המן.

Ibid. לִשְׁקוֹל cum Telischa magno in codd. veteribusque edd. idque recte ex Jekuthielis sententia.

Ibid. בַּיְּהוּדִיים cum Jod otioso extremae. Idem usuvenit 8, 1. 7. 13. 9, 15. 18.

4, 10 לַהֲתָךְ Aliter interpungit H.: ותאמר אסתר להתך.

Ibid. אֶל־מרדכי Masora parva adscribit מטעין ביה h. e. facile hic erraveris, nempe עַל־מרדכי scribendo sicut v. 5. Masora parva ms. aliud notat: ב׳ סוף פסוק h. e. bis in fine versus, scil. h. l. et v. 15.

4, 11 יֹדְעִים sine Vav in codd. et edd. veteribus, ex praecepto Masorae, quae hanc vocem solummodo Koh. 4, 17. 9, 5 (bis) et 2 Chr. 2, 7 plene scriptam esse declarat (Mas. fin. p. 35). Id quod Biblia rabbinica h. l. adscriptum continent: ד׳ מלאין alienum est, quippe ad 4, 11 non quadrans. E contrario Masora parva ms. adnotat כן כתיב חסר.

Ibid. אֶל־הַמֶּלֶךְ cum Telischa in Ven. 1518. 1521.

Ibid. שַׁרְבִיט Beth raphatum, teste *En hakore.*

Ibid. וַאֲנִי Ven. 1518. 1521: וַאֲנִי cum Kadma.

Ibid. נִקְרֵאתִי cum Alef quippe a v. קרא, contra 2 Sam. 1, 6. נִקְרֵיתִי cum Jod quippe a v. קרה. Masora parva ms., perspecto hoc discrimine, adnotat: ב׳ וְמִן ב׳ לישני חד כתיב י׳.

Ibid. שְׁלוֹשִׁים plene cum Vav sicut 2 Chron. 16, 2., auctore Masora.

4, 16 וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־ pertinet ad eos versus, in quibus mediis unum idemque vocabulum cum Vav copulativo bis exstat, nonnisi uno vocabulo interjecto (Mas. fin. p. 28. col. 7). Falso igitur J. אַל־תאכלו.

4, 16 גַּם־אֲנִי Sic ubique in medio versu, exceptis quinque locis in quibus וְגַם־אֲנִי legitur (Mas. fin. p. 10. col. 4).

5, 2 כִּרְאוֹת Caf raphatum. Vide ad Gen. 19, 17.

5, 14 יַעֲשׂוּ cum Munach praeeunte J. cum edd. veteribus.

6, 1 וַיֹּאמֶר cum Rebia in Brix. Ven. 1518. 1521., id quod confirmant B. 1. C. 1. 2. E. 1. 2. 3. F. H. J.

Ibid. וַיִּהְיוּ Masora parva notat יפה h. e. ita recte. Etenim haec vox non pertinet ad undecim וִיהִיו cum Scheba, ut docet Masora ad Ex. 26, 24.

6, 9 וְהִרְכִּיבֻהוּ cum Jod secundae et sine Vav tertiae in codd. et edd. Masora: לית וכתיב כן. Norzii חסר י"וד mendum typographicum est, mutandum in חסר וי"ו. Sine Jod hiphilico scripta sunt tantummodo וַיַּרְכִּבֵם Ex. 4, 20. יַרְכִּבֵהוּ Deut. 32, 13. et וַיַּרְכִּבוּ omnia, exceptis 1 Chr. 13, 7. 2 Chr. 35, 24.

Ibid. בִּרְחוֹב Masora parva ms.: כלהון מלא בר מן חד חסר h. e. ubique plene excepto uno Jud. 19, 15.

6, 10 הַיּוֹשֵׁב plene.

6, 13 וַיֹּאמְרוּ Milel uti et Jud. 18, 19, teste Punctatore Jekuthiel in *En hakore* ad Gen. 19, 5. לּוֹ dagessatum est, poscente Masora ad Gen. 19, 2. Dan. 5, 11. Id quoque testatur Jekuthiel in *En hakore*, Moses Punctator in דרכי הנקוד p. 25. Ben Bilam in טעמי המקרא cap. 2. Cf. Prov. p. XIV. §. 7. Mirum est, Kimchium in *Michlol* 88. 91[b] לוֹ non dagessatum legere.

7, 3 תִּנָּתֶן־לִי makkephatum in F. H. et edd. veteribus, adsentiente *En hakore*.

7, 4 לַהֲרוֹג pertinet ad quattuor plene scribenda (Mas. fin. p. 25).

Ibid. וְאִלּוּ Milra sicut Koh. 6, 6.

Ibid. הַצָּר Zade kamezatum sicut Sach. 8, 10 secundum Masoram, teste *Michlol* 205[b]. 191[b] (ubi שבעה mendum est, deest in codd.).

Ibid. בְּנֵזֶק segolatum, teste Kimchio in Libro Radicum et *Et sofer*.

7, 6 צַר pathachatum, teste *Michlol* 205[b].

Ibid. נִבְעַת Ajin kamezatum in H. itemque 1 Chr. 21, 30 cum nota בָּ; etiam F. ibi Kamez habet cum nota בָּ.

7, 7 וְהַמֶּלֶךְ In Bibliis rabbinicis exstat adnotatio: י"ט פסוקין דמיין, quae mutila est et ita supplenda; ט' פסוקין דמיין בכתובים h. e. novem versus Hagiographorum eodem vocabulo terminantur quo ordiuntur. Vide ad Ez. 10, 11.

7, 8 נִפֹּל cum Rebia in codd. veteribusque edd. Vide *Mischpetê hateamim* 35. *Thorath emeth* 67.

Ibid. לִכְבּוֹשׁ plene, contra 2 Chr. 28, 10 defective.

7, 9 חַרְבוֹנָה h. l. in He exiens, sed 1, 10 in Alef.

7, 9 הָמָן unus sedecim locorum, in quibus Pazer magnum (קרני פרה) adhibetur. Vide ad Ez. 48, 21. Neh. 1, 6.

8, 1 נָתַן H. נָתַן cum Kadma.

8, 3 לְהַעֲבִיר Brixiensis: לְהַעֲבִיר cum Gerschajim.

8, 5 אֶת־הַיְּהוּדִים Masora: ב׳ בספרא h. e. bis in l. Esther, scil. h. l. et 9, 3. In errore igitur versantur ii codd., qui אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים exhibent.

8, 6 אֵיכָכָה utrumque hujus versus accentum in ultima habet. Differt Cant. 5, 3., ubi Milel.

Ibid. בְּאָבְדַן Daleth pathachatum (*Michlol* 17).

8, 9 וַיִּקָּרְאוּ Hic versus maximus est in Hagiographis, constat enim 43 vocabulis et 192 literis. Cf. ad Jer. 21, 7.

Ibid. בָּעֵת munachatum, non makkephatum. Recte Brixiensis.

Ibid. כְּכָל־ cum Gaja, teste Masora parva ms. Vide 3, 12.

Ibid. וְאֶל־הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים makkephatum in Brixiensi ad fidem codicum.

Ibid. כִּלְשֹׁנוֹ h. l. sine Vav medio.

8, 11 לַיְּהוּדִים ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּכָל־עִיר his cum accentibus in codd. omnibusque edd. veteribus.

Ibid. וְלַעֲמֹד defective teste Masora ad Num. 16, 9. Quod Biblia rabbinica h. l. adnotant falsum est et expungi debet.

Ibid. וְלַהֲרֹג h. l. cum Vav copulativo in omnibus emendatis libris convenienter Masorae, quae hanc vocem in catalogo ב׳ מלין נסבין ו״ו ולית להון זוגא adducit (Mas. fin. p. 28), itemque in catalogo singularum vocum a ול incipientium (Mas. fin. p. 40 b). Jekuthiel affert Masoram: לית דסמיך, ושארא להרוג ולאבד.

8, 13 וְלִהְיוֹת sicut 2 Chron. 29, 11.

8, 17 מִתְיַהֲדִים cum Gaja.

9, 2 לִפְנֵיהֶם Ita recte secundum Masoram Soncin. Compl. Ven. 1518. 1521. Basil. 1536. Hutter. et inter codices nostros B. 1. C. 2. E. 1. 2. 3. F. H. P. S. In H. h. l. ad עָמַד לִפְנֵיהֶם notatum est לית דסמיך h. e. haec vocum conjunctio singularis est. Rursus Jos. 21, 42 ad בִּפְנֵיהֶם in F. et in Masora parva ms. haecce nota adscripta est: ב׳ ונקטר h. e. bis obvium, h. l. et Ez. 6, 9. Itaque

in l. Esther לִפְנֵיהֶם translaticia lectio est. Vide etiam comm. criticum Norzii.

9, 4 הוֹלֵךְ bis hoc in versu plene. Masora parva: ב׳ מלאין בספרא ובפסוק. Vide etiam ad Cant. 7, 10. Koh. 12, 5.

9, 6 אִישׁ Post hoc vocabulum usque ad עֲשֶׂרֶת (v. 10) ea quae intra hos fines continentur undecim lineas efficiunt atque ita disposita sunt, ut singulas lineas nomen filii Hamanis inchoet atque, spatio interjecto, וְאֵת singulas claudat, tantum quod locum vocis ואת in ultima linea עֲשֶׂרֶת occupat, secundum eam disponendi rationem, quae אריח על גבי אריח ולבנה על גבי לבנה nominatur. Ita praecipit Masora ad h. l. et *Megilla* 16[b].

9, 7 וְאֵת ׀ cum subsequente Pasek, verum absque Gaja. Sic omnino omnes. E. 1. diserte et plene dicit: פסק ובלא געיא, כן כולם.

Ibid. פַּרְשַׁנְדָּתָא Thav minusculum; item Schin in פַּרְמַשְׁתָּא et Zajin in וַיְזָתָא v. 9. Vide *Dikduke hateamim* §. 61.

9, 9 אֲרִידַי cum medio Jod in E. 2. F. H. J. omnibusque veteribus edd. Masora parva ms. adnotat: אריסי לית. ארידי לית (utrumque nomen semel obvium et plene scriptum).

Ibid. וַיְזָתָא Vav majusculum. Masora parva: ו״יו אריכא. C. 1.: לית ו׳ זקופי. Vide in Talmude *Megilla* 16[b].

9, 14 וַתִּנָּתֵן cum accentu ultimae in E. 1. H. J., adsentiente *En hakore.* Hoc ותנתן et יִנָּתֵן versus praecedentis in l. Esther formae niphalicae verbi נתן eae sunt, quae solae cum accentu in ultima pronuntiandae sunt; reliquae omnes accentum in penultima habent. Vide ad 3, 14.

9, 15 בְּיוֹם Ven. 1518. 1521 בְּיוֹם cum Kadma habet sicut F. J., quod quidem regulae consentaneum (vide *Mischpetê hateamim* 25), sed Masorae non item. Etenim Masora ad Deut. 28, 8 in C. 4. docet, h. l. citra regulam Munach adhibitum esse. Adnotatio masoretica (fere ad verbum consona cum *Dikduke hateamim* §. 23) sic se habet: סמן, כל שלש תבות שהטעם אחר האות הראשון שבתבה, כמות יְצַו יְיָ אתך, יהיה הטעם למעלה, כל הקריאה על זה המנהג, בר מן חד, גם בְּיוֹם ארבעה עשר דויקהלו דמגלה.

9, 19 הַפְּרוֹזִים Chethîb Vav continet quod tolli oportet. Simile est ביְעָרִים Ez. 34, 25. Vide ad h. l.

Ibid. וּמִשְׁלֹחַ F. H. et Masora parva ms. adnotant ב׳ וחסר h. e.

bis obvium et sine Vav scribendum, scil. h. l. et v. 22. Vere, nam nonnisi tres hujus verbi formae plene scribuntur: וְנִשְׁלוֹחַ 3, 13. מִשְׁלוֹחַ Jes. 11, 14. et וְשָׁלוֹחַ 2 Chr. 36, 15.

9, 23 וְקִבֵּל Sic h. l. teste Masora: לית. Contra v. 27. וְקִבְּלוּ ut Ezr. 8, 30.

Ibid. אֲלֵיהֶם J. et aliquod alii exhibent עֲלֵיהֶם.

9, 26 עַל־כֵּן Masora notat ה' ר"פ בטעם h. e. quinquies cum accentu Paser in initio versus, scil. h. l. Gen. 32, 33. 1 Sam. 5, 5. Jes. 5, 25. 16, 9.

Ibid. פּוּרִים h. l. et v. 28 (הַפּוּרִים) plene.

9, 27 וְקִבֵּל Keri: וְקִבְּלוּ. Simile est וַיֹּאמְרוּ 1 Sam. 12, 10. Cf. Masora ad 1 Reg. 1, 1. Mas. fin. p. 7. *Ochla* 119.

Ibid. ׀ הַיְּהוּדִים pone hanc vocem Pasek in B. 1. H. Recte, quum hic locus referatur ad illos octo, in quibus post Telîscha parvum Pasek collocatur, ut docet Masora ad 1 Sam. 12, 3. 2 Chr. 35, 21. Idem observat Jekuthiel Punctator in *En hakore:* היהודים ׀ ח' פסוקין תלשין ופסקין, brevius B. 1: ח' פסק ותלשא.

Ibid. ׀ עֲלֵיהֶם Hic quoque Pasek poni oportet. Catalogus ms. locorum pasekatorum id ipsum sic indicat: קימו וקבלו, ב' בו.

9, 29 וַתִּכְתֹּב Thav majusculum.

9, 30 אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים Masora parva ms. adnotat ג' (ter hae voces ita conjunctae exstant), et Masora magna ms. id ipsum explicat: אל־כל־היהודים ג' וסמן, אל כל היהודים הישבים בארץ מצרים הישבים במגדל (Jer. 44, 1), וישלח ספרים אל כל היהודים (Est. 9, 20) וחברו (9, 30). Consentit Masora fin. p. 35.

9, 31 לְקַיֵּם Sic in omnibus libris emendatis uti v. 21 et 29. Nonnullae editiones aetate minores falso exhibent לְקַיֵּים.

10, 1 ׀ אֲחַשְׁרֹשׁ Sic Chethîb cujus Kerî est אֲחַשְׁוֵרֹשׁ cum accentu Darga propter sequens Pasek. Vide *Dikduke hateamîm* §. 19. extr.

10, 3 לְרֹב defective in Codd., adtestante Lombroso et Norzio. Tantummodo 1 Chr. 4, 38. 2 Chr. 30, 10 haec vox secundum Masoram plene scripta est.

II.

חלופי חמש מגלות

שבין בני מערבאי ובין בני מדנחאי.

Scripturae Quinque Voluminum inter Occidentales et Orientales controversae.

Orientales (Babylonii):	Occidentales (Palaestinenses):	
לְסוּסָתִי מלא	לְסֻסָתִי חסר	Cant. 1, 9.
עֹמֵד חסר[1]	עוֹמֵד מלא	2, 9.
וַאֲסֹבְבָה חסר[2]	וַאֲסוֹבְבָה מלא ו״ו	3, 2.
לִבַּבְתִּינִי תנינא מלא[3]	לִבַּבְתִּנִי תרויהון חסרין	4, 9.
מַעֲשֵׂי ביו״ד[4]	מַעֲשֵׂה בה״א	7, 2.
ותָּקוּם הִוא כתיב, ותָּקָם הִיא קרי	ותָּקָם הִיא	Ruth 1, 6.
ותִּשֶּׂאנָה מלא אל״ף	ותִּשֶּׂנָה חסר אל״ף	1, 14.
ותבֹא ותעמֹד חסרין[5]	ותבוֹא ותעמוֹד מלאין	2, 7.
אֶת־כל אשר עשית קרי, ולא כתיב אֶת[6]	כֹּל אשר עשית	2, 11.
קרֹב לנו חסר[7]	קרוֹב לנו, מלא ו״ו	2, 20.
את כֹּל אשר תאמרי כתיב, ולא קרי את[8]	כֹּל אשר תאמרי	3, 5.

---

[1] Duce Mas. magna in F. ad Ex. 3, 5.

[2] Ex P. Etiam ad Ps. 26, 6 in P. haecce exstat nota masoretica: ב׳ חד חסר וחד מלא למערבאי.

[3] Ex P. tantum quod ibi varietas scriptionis inversa est.

[4] Eodem modo differunt in Thr. 4, 2. Koh. 4, 5. Mi. 5, 12. Ps. 8, 4. Iob. 14, 15.

[5] Sic dupliciter differunt teste F.

[6] Ita recte, cf. *Nedarim* 37 [b].

[7] Ex P.

[8] Ita recte in F.

Orientales (Babylonii):	Occidentales (Palaestinenses):	
כנפֶיךָ מלא	כנפֶךָ חסר יו"ד	Ruth 3, 9.
לִינִי למ"ד רבתי [1]	לִינִי נו"ן רבתי	3, 13.
הָבִי מלעיל [2]	הָבִי מלרע	3, 15.
לִגְאוֹל מלא [3]	כי לא אוכל לִגְאֹל חסר ו"ו	4, 6.
תּוֹלְדֹת חסר ו"ו בתרא [4]	תּוֹלְדוֹת מלא דמלא	4, 18.
כָּמוֹנִי מלא [5]	כָּמֹנִי חסר	Threni 1, 21.
ומדוחִים מלא	ומדוחִם חסר י"וד	2, 14.
רחמָו כתיב חסר יו"ד, רחמָיו קרי	רחמָיו כתיב וקרי	3, 22.
חסדָו כתיב חסר יו"ד, חסדָיו קרי [6]	חסדָיו כתיב וקרי	3, 33.
כצפּוֹר מלא	כצפֹּר חסר	3, 52.
מעשֵׂי ביו"ד [7]	מעשֵׂה בה"א	4, 2.
יְכְלוּ חסר	יוּכְלוּ מלא	4, 14.
עודינוּ כתיב וקרי	עודינָה כתיב, עודינוּ קרי	4, 17.
שֶׁשָּׁמֵם כתיב וקרי [8]	שֶׁהַשָּׁמֵם כתיב שֶׁשָּׁמֵם קרי	5, 18.
השיבנו אֲדֹנָי, שם ודאי	השיבנו יְהוָֹה, שם הוי'	5, 21.
ונשוּבָה כתיב וקרי [9]	ונשוב כתיב, ונשוּבָה קרי	Ibid.

[1] Sic in H. et in Masora parva ms. Vide Argumenta.

[2] Teste Mas. parva ad h. l. et Mas. magna ad Jer. 39, 9. Occidentales illam formam pro imper. decurtato Hiphil verbi בוא, Orientales autem pro imper. Kal verbi יהב habent.

[3] Ex P., ubi vero per errorem לגאל לי scriptum est, ut credideris, varietatem spectare ad prius לגאול ejus versus. F. recte scribit לגאל. Vide Argumenta.

[4] Ita recte in F. P. Cf. Midrasch ad Gen. 2, 4. et Ex. 21, 1.

[5] Vide Argumenta.

[6] Ex P. Vide etiam Norzium.

[7] Ex P.

[8] Vide Argumenta ad h. l. et ad Eccles. 6, 10.

[9] Ex S.

Orientales (Babylonii):	Occidentales (Palaestinenses):	
אֶל כל אשר[1]	עַל כל אשר	Eccles. 1, 13.
הָעוֹשֶׂה מלא[2]	הָעֹשֶׂה חסר	3, 9.
הָעוֹלָם מלא[3]	הָעֹלָם חסר	3, 11.
העֲשֻׁקִים תרויהון חסר[4]	העשוּקים תנינא מלא	4, 1.
מעשֵׂי ביו"ד	מעשֵׂה בה"א	5, 5.
שֶׁתַּקִּיף כתיב וקרי[5]	שֶׁהתַּקִּיף כתיב שֶׁתַּקִּיף קרי	6, 10.
המִשתה כתיב מִשְׁתֵּה קרי[6]	מִשתה כתיב וקרי	7, 2.
שְׁמוֹר מלא[7]	שְׁמֹר חסר	8, 2.
היא כתיב הוּא קרי[8]	כי הוּא חלקך	9, 9.
לוֹ פנים בו"ו[9]	לֹא פנים באל"ף	10, 10.
עַל בית	אֶל בית	12, 5.
עֹלָמוֹ חסר[10]	עוֹלָמוֹ מלא	Ibid.
מהמה כתיב מֵהֶם קרי[11]	מֵהֵמָּה כתיב וקרי	12, 12.
שְׁמֹר חסר[12]	שְׁמוֹר מלא	12, 13.

---

[1] E Tschufutk. No. 2. Vide ad Esth. 3, 9.

[2] Sic etiam in Mas. parva, S. P. Vide Argumenta.

[3] Ex P. ubi notatur: ב׳ חסר למערבאי, itaque plene apud Orientales.

[4] Sic in Tschufutk. No. 2, No. 18 et E. 3. In Tschufutk. No. 7 differentia perspicue exponitur: והנה דמעת העשוקים למערב׳ מלא, למדנח׳ העֲשֻׁקים חסר.

[5] In P. Etiam Mas. magna adnotat: פליגא עליה. Vide etiam Thren. 5, 18.

[6] Sic in P. Contra in Tschufutk. No. 116 scriptum est: למדנחאי משתה כתיב הַמִּשְׁתֵּה קרי.

[7] Sic in P. Tschufutk. No. 116, sed inverso ordine. Vide 12, 13.

[8] Sic in P. Tschufutk. No. 18.

[9] Sic in Tschufutk. No. 114.

[10] Vide Argumenta.

[11] Sic in P.

[12] In P. ordo inversus. Cf. Masoram.

Orientales (Babylonii):	Occidentales (Palaestinenses):	
עַל יד	אֶל יד שעשגז	Esther 2, 14.
אֶל ידי [1]	אשקול עַל ידי	3, 9.
אחשורוֹשׁ מלא	בימים ההם . . . אחשורשׁ חסר ו"ו בתרא	2, 21.
אחשורוֹשׁ מלא	ויקראו ספרי קדמא . . אחשורשׁ ח"ו בתרא	3, 12.
אחשורוֹשׁ מלא	ויאמר המלך אחשורשׁ ח"ו בת"א	8, 7.
אחשורוֹשׁ מלא [2]	ויכתב בשם המלך אחשורשׁ ח"ו בתרא	8, 10.
אחשֵׁרוֹשׁ כתיב וקרי ומלא	וישם המלך אחשרש כתיב חסר ב' ווי"ן, וקרי אחשֵׁרשׁ	10, 1.
שרבִיט מלא [3]	ויושט המלך לאסתר את שרבִט, חסר	8, 4.
ובבאָהּ ה"א רפי [4]	ובבאָהּ ה"א מפיק	9, 25.

[1] Sic in Tschufutk. No. 2.

[2] Hi duo loci in catalogis Differentiarum impressis negligentia praetermissi sunt, reperiuntur vero in manuscriptis. P. omnem dubitationem tollit: למערבאי ה' כתיבי אחשורש וחסר רשׁ, למדנחאי כלְהון מלאין.

[3] Ex P. ubi notatur: לית חסר למערבאי.

[4] Secundum Masoram in Cod. Babyl. ad Ez. 33, 33.

III.

חלופי נקוד של חמש מגלות
בין בן אשר ובין בן נפתלי.

Loci Quinque Voluminum a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati.

(Omnes varietates asterisco distinctae depromptae sunt e libro ms. עדת דבורים. Vide *Dikduke hateamim* p. XXXII).

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:	
וּרְאֶינָה [1]	וּֽרֲאֶינָה	Cant. 3,11.*
שֶׁעִטְּרָה לּוֹ	שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ	Ibid.
הָרַחְצָה קמץ [2]	הָֽרַחְצָה פתח	4, 2.
מֶרְקַחִים פתח [3]	מֶרְקָחִים קמץ	5, 13.*
אֶמְצָאֲךָ	אֶמְצָאֲךָ	8, 1.
אֶנְהָגְךָ [4]	אֶנְהָגֲךָ	8, 2.
וּמַה־תְּעֹרְרוּ	וּמַה־תְּעֹֽרֲרוּ	8, 4.*
שַׁלְהֶבֶת יָהּ ב׳ מלין [5]	שַׁלְהֶבֶתְיָה מלה אחת	8, 6.
הַנַּעֲרָה	הַנַּעֲרָה	Ruth 2, 5.
אֶת־אֲשֶׁר עשתה [6]	אֵת אֲשֶׁר־עשתה	2, 19.*
עַד־כְּלוֹת קְצִיר הַשְּׂעֹרִים	עַד־כְּלוֹת קְצִיר־הַשְּׂעֹרִים	2, 23.
הֲלֹא בֹעַז	הֲלֹא־בֹעַז	3, 2.
אַל־תִּוָּדְעִי	אַל־תִּוָּדְעִי	3, 3.
קְנֵה נֶגֶד הַיֹּשְׁבִים מונח [7]	קְנֵה נֶגֶד הַיֹּשְׁבִים מרכא	4, 4.*

---

[1] Ben-Ascher legit Resch cum Chatef Pathach propter sequentem gutturalem, Ben-Naphtali cum Scheba simplice. Similiter Ps. 28, 9.

[2] Norzi hujus differentiae mentionem facit.

[3] Vide etiam *Dikduke hateamim* p. 84.

[4] Similiter Gen. 32, 7.

[5] Ben-Naphtali haec separat ac proinde יָהּ cum Mappik scribit, Ben-Ascher copulat ac proinde Mappik ejicit. Masora ut semper stat a partibus Ben-Ascheri (Mas. magna ad Ex. 17, 16).

[6] Vide ad Iob. 1, 3.

[7] Vide Masoram ad Ex. 6, 6. *Dikduke hateamim* p. 23.

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:	
יִתֵּן יְיָ אֶֽת־הָֽאִשָּׁה [1]	יִתֵּן יְיָ אֶת־הָֽאִשָּׁה	Ruth 4, 11.
אֲשֶֽׁר־אֲהֵֽבָתֶךְ [2]	אֲשֶׁר־אֲהֵבָתֶךְ	4, 15.*
וְֽהַבִּיטָה [3]	וְהַבִּיטָה	Threni 1, 11.
בְּהִֽתְעַטְּפָם	בְּהִתְעַטְּפָם	2, 12.
אַֽשְׁוֶה־לָּךְ [4]	אַשְׁוֶה־לָּךְ	2, 13.*
וַֽיַּֽחַרְקוּ שֵׁן געיא [5]	וַיַּֽחַרְקוּ שֵׁן	2, 16.*
וְֽנַחְקֹרָה [6]	וְנַחְקֹרָה	3, 40.
אֶֽל־תַּעְלֵם	אַל־תַּעְלֵם	3, 56.
וְֽאֵינָם [7]	וְאֵינָם	5, 7.*
וְֽנָשׁוּבָה	וְנָשׁוּבָה	5, 21.*
שֶֽׁיַּעְמֹל [8]	שֶׁיַּֽעֲמֹל	Eccles. 1, 3.*
זוֹרֵחַ הוּא [9]	זוֹרֵחַ הוּא, יאריך החי״ת	1, 5.*
ומה־שֶּֽׁנַּעְשָׂה	ומה־שֶּׁנַּֽעֲשָׂה	1, 9.*
שֶּֽׁנַּעְשׂוּ	שֶּׁנַּֽעֲשׂוּ	1, 14.*
בְּכָֽל־מַעְשַׂי [10]	בְּכָל־מַֽעֲשַׂי	2, 11.
כְּֽיִתְרוֹן [11]	כְּיִתְרוֹן	2, 13.
בְּֽשֶׁכְּבָר	בְּשֶׁכְּבָר	2, 16.*
הַֽמַּעְשֶׂה שֶֽׁנַּעְשָׂה	הַמַּֽעֲשֶׂה שֶׁנַּֽעֲשָׂה	2, 17.

[1] Sic eos differre ait S.

[2] Similiter Eccles. 9, 9. Gen. 6, 7. 22, 2. Deut. 9, 7. 21, 8. Vide etiam *Likute kadmonioth* p. 29.

[3] Item 3, 40. 5, 7. 21. Vide *Metheg-Setzung* §. 39. not.

[4] Vide *Metheg-Setzung* §. 28. not.

[5] Cf. ad Jes. 40, 18.

[6] Ita differunt. Norzi in errore versatur.

[7] Pariter atque Jer. 10, 20.

[8] Ben-Naphtali literae Ajin Scheba quiescens impertit. Item v. 9. 14. 2, 11. 17. 4, 3. 5, 15. al. Vide ad Ps. 19, 11.

[9] Cf. *Metheg-Setzung* §. 43. Heidenheimii *Meor enajim* Praef. p. VII.

[10] Ben-Naphtali etiam apud Kamez correptum Gaja non repudiat, Ben-Ascher repudiat. Vide *Metheg-Setzung* §. 27.

[11] Similia sunt 5, 8. 7, 12. 8, 10. 10, 10. Vide ad Gen. 27, 28. Ps. 45, 10. Prov. 30, 17.

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:	
כִּי־יֵשׁ אָדָם [1]	כִּי יֶשׁ־אָדָם	Eccles. 2, 21.*
כֵּן מוֹת	כֵּן־מוֹת	3, 19.*
אֶת־הַֽמַּעֲשֶׂה	אֶת־הַֽמַּֽעֲשֶׂה	4, 3.*
אִם־יִשְׁכְּבוּ	אִם־יִשְׁכְּבוּ	4, 11.
וְיִתְרוֹן	וְיִתְרוֹן	5, 8. 7, 12. 10, 10.
שֶׁיַּעֲמֹל	שֶׁיַּֽעֲמֹל	5, 15.*
שֶׁיַּעֲמֹל	שֶׁיַּֽעֲמֹל	5, 17.*
וְאֵינֶנּוּ חָסֵר אזלא [2]	וְאֵינֶנּוּ חָסֵר מרכא	6, 2.*
יֹאכֲלֶנּוּ [3]	יֹאכֲלֶנּוּ	Ibid.
וְיִשְׁתַּבְּחוּ	וְיִשְׁתַּבְּחוּ	8, 10.
אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה	אֶת־כָּל־מַֽעֲשֵׂה	8, 17.
אֶת־הַמַּעֲשֶׂה	אֶת־הַמַּֽעֲשֶׂה	Ibid.
אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ [4]	אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ	9, 9.
וְכַצִּפֳּרִים [5]	וְכַצִּפֳּרִים	9, 12.
אֶת־מַעֲשֵׂה	אֶת־מַֽעֲשֵׂה	11, 5.
כָּל שֶׁבָּא	כָּל־שֶׁבָּא	11, 8.*
הַטֹּחֲנוֹת [6]	הַטֹּֽחֲנוֹת	12, 3.
לִמַּד דַּעַת [7]	לִמַּד־דַּעַת	12, 9.
וְּכְמַשְׂמְרוֹת	וּכְמַשְׂמְרוֹת	12, 11.
אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה	אֶת־כָּל־מַֽעֲשֶׂה	12, 14.
הַנִּמְצְאִים [8]	הַנִּמְצְאִים	Esther 1, 5.

[1] Simile est Ruth 2, 19. Vox שעמלו quae in catalogo impresso adponitur ad hanc ipsam differentiam spectat.

[2] Vide Argumenta ad h. l. et Ez. 8, 6.

[3] Vide ad Gen. 3, 17.

[4] Vide ad Ruth 4, 15 et Gen. 22, 2.

[5] Vide ad Dan. 8, 22.

[6] Consulas *Metheg-Setzung* §. 26. 27.

[7] Similiter Num. 24, 7. Prov. 12, 11.

[8] Eodem modo 4, 16. Catalogus in Bibliis rabbinicis differentias ad 1, 5 et 1, 20 notatas praetermittit, is vero qui in Ven. 1518 exstat utramque commemorat.

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:	
רִצְפַּת דגש [1]	רִצְפַת רפי	Esther 1, 6.
לְמִגָּדוֹל	לְמִגָּדוֹל	1, 20.
וְהַנַּעֲרָה	וְהַנַּעֲרָה	2, 7.
הַנַּעֲרָה	הַנַּעֲרָה	2, 9.
אֲשֶׁר לָקַח לוֹ [2]	אֲשֶׁר לָקַח־לוֹ	2, 15.*
וַיֶּאֱהַב [3]	וַיֶּאֱהַב	2, 17.
וְאֶת־מַאֲמַר	וְאֶת־מַאֲמַר	2, 20.
כְּתָב הַדָּת	כְּתָב־הַדָּת	4, 8.
לְהִתְחַנֶּן לוֹ [4]	לְהִתְחַנֶּן־לוֹ	Ibid.
אִם־הַחֲרֵשׁ	אִם־הַחֲרֵשׁ	4, 14.
הַנִּמְצְאִים	הַנִּמְצְאִים	4, 16.
וַיְהִי כִּראות דגש [5]	וַיְהִי כִראות רפי	5, 2.
אֶת־הָמָן	אֶת־הָמָן	5, 5. 6, 14. 7, 10.
אֶת־מָרְדֳּכַי	אֶת־מָרְדֳּכַי	5, 13.
מָה־לַּעֲשׂוֹת	מַה־לַּעֲשׂוֹת	6, 6.
וְרָאִיתִי [6]	וְרָאִיתִי	8, 6.
עַל־הַיְּהוּדִים	עַל־הַיְּהוּדִים	8, 8.*
אֶל־הַיְּהוּדִים	אֶל־הַיְּהוּדִים	8, 9.*
וְאֶל־הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים	וְאֶל־הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים	Ibid.
לְהִקָּהֵל	לְהִקָּהֵל	8, 11.
וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים	וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים	9, 3.
וְכָל־מַעֲשֵׂה	וְכָל־מַעֲשֵׂה	10, 2.

1 Vide ad Ez. 40, 17.

2 Similiter Ruth 4, 11.

3 Vide ad Gen. 13, 12. 34, 3. Ps. 19, 11.

4 Vide ad Gen. 6, 9.

5 Vide ad Gen. 19, 17. *Dikduke hateamim* p. 30.

6 Utrumque versus. Vide Thr. 1, 11.

IV.

חלופי קריאה בחמש מגלות

Loci Quinque Voluminum consimiles qui facile confunduntur.

	Canticum
כִּי חוֹלַת אהבה אני	2, 5 Primo
שֶׁחוֹלַת אהבה אני. וסמן, כִּי שֶׁקֶר (Ps. 119, 118).	5, 8 Secundo
תחת לְרֹאשִׁי	2, 6 Primo
תחת רֹאשִׁי. וסמן, למ"ד קדים לרי"ש.	8, 3 Secundo
אִם תעירו וְאִם תעוררו	2, 7 Primo et 3, 5 Secundo.
מַה תעירו וּמַה תעוררו	8, 4 Tertio
דּוֹמֶה דוֹדִי לצבי	2, 9 Primo
דְּמֵה לְךָ דוֹדִי לצבי	2, 17 Secundo
וּדְמֵה לְךָ לצבי	8, 14 Tertio
על הרי בָתֶר	2, 17 Primo
על הרי בְשָׂמִים	8, 14 Secundo
בקשתִּיו ולא מצאתִיו	3, 2 Primo
בקשתִּיהוּ ולא מצאתִיהוּ	5, 6 Secundo
מֵהַר גִּלְעד	4, 1 Primo
מִן־הַגִּלְעד וסמן, ויעש גל ויאכלו שם על הַגל (Gen. 31, 26).	6, 5 Secundo
כעדר הַקְּצוּבוֹת	4, 2 Primo
כעדר הָרְחֵלִים	6, 6 Secundo
תְּאוֹמֵי צביה	5, 6 Primo
תָּאֳמֵי צביה וסמן, תְּתָאו (Num. 34, 7).	7, 4 Secundo
כַּערוּגַת הבשם	5, 13 Primo
לַערגות הבשם	6, 2 Secundo
הֲפרחה הגפן	6, 11 Primo
אִם־פרחה הגפן	7, 13 Secundo
לַנֹטרים	8, 11 Primo
לְנֹטרים, וסמן לַילה לְיום (Iob. 17, 13).	8, 12 Secundo

4, 11 Cant.	שַׁלְמֹתיך
3, 3 Ruth	שִׂמְלֹתיך, וסמן ל״ס.
5, 11 Cant.	כָּעֹרב
83, 2 Psalm	כְּעֹרב
Ruth	
1, 2 Primo	וַיִּהְיוּ שם
1, 4 Secundo	וַיֵּשְׁבוּ שם
1, 8 Primo	לֵכְנָה שֹׁבְנָה
1, 12 Secundo	שֹׁבְנָה בנותי לֵכְןָ
2, 22 Primo	כי תצאי ···· עִם נערותיו
3, 2 Secundo	אשר היית ···· אֶת נערותיו
3, 15 Primo	וימד שש שְׂערים
3, 17 Secundo	ותאמר שש הַשְּׂערים
Threni	
1, 4 Primo	שעריה שוממִין
1, 16 Secundo	בני שוממִים, וסמן ד״ן ע״ס.
1, 9 Primo	ראה יי אֶת־עָנְיִי
1, 11 Secundo 2, 8 et Tertio	ראה יי וְהַבִּיטָה
1, 28 Primo	בתולתי ובחורי הָלְכוּ בַשֶּׁבִי
2, 21 Secundo	בתולתי ובחורי נָפְלוּ בֶחָרֶב
2, 21 Primo	טָבַחְתָּ לא חמלת
3, 43 Secundo	הָרַגְתָּ לא חמלת
3, 36 Primo	לעות ···· אדני לֹא רָאָה
3, 37 Secundo	מי זה ···· אדני לֹא צִוָּה, וסמן, ראו צויתי אתכם (Jos. 8, 8).
3, 43 Primo	סכתה בָאַף
3, 44 Secundo	סכתה בֶעָנָן
3, 60 Primo	כל מחשבתם לִי
3, 61 Secundo	כל מחשבתם עָלָי, וסמן מאין לִי ··· יבכו עָלַי (Num. 11, 13).
5, 19 Threni	אַתָּה יי לעולם תשב כִּסְאֲךָ לדור ודור
102, 13 Psalmi	וְאַתָּה יי לעולם תשב וְזִכְרְךָ לדר ודר, וסמן א״ך ר״ו.

	Ecclesiastes
הבל הבלים אמר קהלת הֲבֵל הֲבָלִים הכל הבל	1, 2 Primo
הבל הבלים אמר הַקּוהלת הכל הבל	12, 8 Secundo
בכל עמלו שֶׁיַּעֲמֹל תחת השמש	1, 3 Primo et 5, 17 Tertio
בכל עמלו וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תחת השמש	2, 22 Secundo
וְנָתַתִּי את לבי	1, 13 Primo
וְנָתוֹן את לבי	8, 9 Secundo
וְהִנֵּה הכל הבל ורעות רוח	1, 14 Primo et 2, 11 Secundo
כִּי הכל הבל ורעות רוח	2, 17 Tertio
הִגְדַּלְתִּי והוספתי	1, 16 Primo
וְגָדַלְתִּי והוספתי	2, 9 Secundo
אֲשֶׁר הָיָה לפני עַל ירושלם	1, 16 Primo
שֶׁהָיוּ לפני בִּירושלם	2, 7 Secundo
שֶׁהָיָה לפני בִּירושלם	2, 9 Tertio
הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת	1, 17 Primo
וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת	2, 12 Secundo
וְהַסִּכְלוּת הוֹלֵלוֹת	7, 25 Tertio
אָמַרְתִּי אני בלבי	2, 1 Primo et 3, 17 Tertio et 3, 18 Quarto
וְאָמַרְתִּי אני בלבי	2, 15 Secundo
הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תחת השמש	2, 17 Primo
לְכָל־מעשה אֲשֶׁר נעשה תחת השמש	8, 9 Secundo
אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נעשה תחת השמש	8, 17 Tertio
שעמלתי וְשֶׁחָכַמְתִּי תחת השמש	2, 19 Primo
שעמלתי תחת השמש	2, 20 Secundo
הכל הולך אל מקום אחד	3, 20 Primo
אל מקום אחד הכל הולך	6, 6 Secundo
יֶלֶד מסכן וְחָכָם	4, 13 Primo
אִישׁ מסכן חָכָם	9, 15 Secundo

יש רעה חוֹלָה ראיתי תחת השמש	5, 12 Primo
יש רעה אֲשֶׁר ראיתי תחת השמש	6, 1 Secundo
יש רעה ראיתי תחת השמש	10, 5 Tertio
לאכול ולשתות וְלִרְאוֹת טוֹבָה	5, 17 Primo
לאכול ולשתות וְלִשְׂמוֹחַ	8, 15 Secundo
את הַכֹּל ראיתי	7, 15 Primo
את כָּל־זֶה ראיתי	8, 9 Secundo
אל תנח אֶת־ידך	7, 18 Primo
אל תנח ידך	11, 6 Secundo
ראה זה מצאתי	7, 27 Primo
לְבַד ראה זה מצאתי	7, 29 Secundo
	Esther
בֵּית המלכות	1, 9 Primo
בְּבֵית המלכות	5, 1 Secundo
חרבוֹנָא באל״ף	1, 10 Primo
חרבוֹנָה בה״א, וסמן אל״ף קדים לה״א.	7, 9 Secundo
אֲשֶׁר ביד הסריסים	1, 12 Primo
ביד הסריסים	1, 15 Secundo
אם על המלך טֹוב ראש פסוק רביע	1, 19 Primo
אם על המלך טֹוב ראש פסוק זקף, וסמן ר״ז	3, 9 Secundo
וייטב הדבר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ	1, 21 Primo et 2, 4 Secundo
וייטב הדבר לִפְנֵי הָמָן	5, 14 Tertio
אֶל מדינה ומדינה	1, 22 Primo
עַל מדינה ומדינה	3, 12 Secundo
וְאֶל עַם ועם כלשונו	1, 22 Primo
וְעַם ועם כלשונו	3, 12 Secundo 8, 9 et Tertio
אחר֙ הדברים האלה זקף	2, 1 Primo
אחַר ׀ הדברים האלה רביע, סמן ז״ר	3, 1 Secundo
ויאמרו נַעֲרֵי המלך	2, 2 Primo et 6, 3 Tertio et 6, 5 Quarto
ויאמרו עַבְדֵי המלך, וסמן משנה משונה.	3, 3 Secundo

אל יד הֵגֶא	2, 3 Primo
אל יד הֵגַי	2, 8 Secundo et Tertio
ותלקח אסתר אל בֵּית המלך	2, 8 Primo
ותלקח אסתר אל המלך אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	2, 16 Secundo
וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה, פזר	2, 12 Primo
וּבְהַגִּיעַ תֹּר־אסתר, מונח.	2, 15 Secundo
לָבוא אל המלך אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	2, 12 Primo
לבוא אל המלך	2, 15 Secundo
וימלא המן חמה	3, 5 Primo
וימלא המן על מָרְדֳּכַי חמה	5, 9 Secundo
להשמיד את כָּל־היהודים	3, 6 Primo
להשמיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד את כָּל־היהודים	3, 13 Secundo
לְאַבֵּד את היהודים	8, 5 Tertio
שנים עשר הוא חדש אדר	3, 7 Primo
שנים עשר הוא חדש אדר ושללם לבוז	3, 13 Secundo
שנים עשר הוא חדש אדר	8, 12 Tertio
להביא ··· אֶל גנזי	3, 9 Primo
לשקול ···· עַל גנזי. וסמן אֶל ירמיהו הנביא עַל .(Jer. 46, 1)	4, 7 Secundo
ויסר המלך את טבעתו מֵעַל יָדוֹ ויתנה	3, 10 Primo
ויסר המלך את טבעתו אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן ויתנה	8, 2 Secundo
וַיִּקָּרְאוּ ספרי המלך, תלשא	3, 12 Primo
וַיִּקָּרְאוּ ספרי־המלך, מונח	8, 9 Secundo
וְנֶחְתָּם בטבעת המלך	3, 12 Primo
וְנַחְתּוֹם בטבעת המלך	8, 8 Secundo
להשמיד לַהרוג ולאבד	3, 13 Primo et 7, 4 Secundo
להשמיד וְלַהרג ולאבד	8, 11 Tertio
לִהיות עתדים ליום הזה	3, 14 Primo
וְלִהיות הַיְּהוּדִיים עתודים ליום הזה	8, 13 Secundo
הרצים יצאו	3, 15 Primo
הרצים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יצאו	8, 14 Secundo

דְחוּפִים בדבר המלך	3, 15 Primo
מְבֹהָלִים וּדְחוּפִים בדבר המלך	8, 14 Secundo
ובכל מדינָה ומדינָה, רביע	4, 3 Primo
ובכל מדינָה ומדינָה טרס, וסמן ר"ט.	8, 17 Secundo
ותצוהו עַל מרדכי	4, 5 Primo
ותצוהו אֶל מרדכי. וסמן עַל הכפרת, אֶל הכפרת (Exod. 25, 20).	4, 10 Secundo
עד חצי המלכות וְיִנָּתֵן לָךְ	5, 3 Primo
עד חצי המלכות וְתֵעָשׂ	5, 6 Secundo 7, 2 et Tertio
מה שאלתך וְיִנתן לך	5, 6 Primo
מה שאלתך אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִנתן לך	7, 2 Secundo
ומה שאלתך וְיִנתן לך	9, 12 Tertio
כי נפל פחד הַיְּהוּדִים עליהם	8, 17 Primo
כי נפל פחד מָרְדֳּכַי עליהם, וסמן, מזרע היהודים מרדכי (6, 3).	9, 3 Secundo
על־כֵּן היהודים ראש פסוק, טרס	9, 19 Primo
על־כֵּן קראו ראש פסוק, פזר. וסמן ט"ף	9, 26 Secundo
ומשלח מנות איש לְרֵעֵהוּ: סוף פסוק	9, 19 Primo
ומשלח מנות איש לרעהו וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים	9, 22 Secundo
וְקִבֵּל היהודים	9, 23 Primo
קִיְּמוּ וקבל היהודים כתיב, וְקִבְּלוּ קרי	9, 27 Secundo

V.

פתחין באתנח וסוף פסוק בחמש מגלות

Loci Quinque Voluminum vocalem non productam in pausa retinentes.

וכרמינו סמדַר	Cant. 2, 15.
על הקוצרים ויאמַר	Ruth 2, 6.
ותשבע ותתַר	2, 14.
ותהי לו לאמֶנת	4, 16.
וכל אלימֶלֶךְ דכוותה.	

היתה לָמַס	Thren.	1, 1.
מימי קֶדֶם		1, 7.
חדש ימינו כְּקֶדֶם		5, 21.
חיים עֲדֶנָה	Eccles.	4, 2.
אמרה קֹהֶלֶת		7, 27.
ועז פניו ישֻׁנֶּא	Eccles.	8, 1.
מקומך אל תַּנַּח		10, 4.
לקחה מרדכי לו לְבַת	Esther	2, 7.
ותען אסתר ותאמַר		5, 7.
משמרי הַסַּף		6, 2.
מכל אשר דִּבַּרְתָּ		6, 10.
וכל הַמֶּלֶךְ דכוותה		

VI.

פסקתא בחמש מגלות

Loci Quinque Voluminum lineola Pasek notati.

המר ׀ דודי	Cant.	1, 13.
הכפר ׀ דודי		1, 14.
תעירו ׀ ואם		2, 7.
וחברו		3, 5.
והגפנים ׀ סמדר		2, 13.
צאנה ׀ וראינה		3, 11.
גן ׀ נעול		4, 12.
תעירו ׀ ומה		8, 4.
כרחל ׀ וכלאה	Ruth	4, 11.
אבירי ׀ אדני	Thren.	1, 15.
עיני ׀ עיני		1, 16.
באפו ׀ אדני		2, 1.
אדני ׀ כאויב		2, 5.
יהוה ׀ בציון		2, 6.

אדני ׀ מזבחו	Thren.	2, 7.
יהוה ׀ להשחית		2, 8.
יהוה ׀ אליך		5, 21.
סובב ׀ סבב	Eccles.	1, 6.
ועמק ׀ עמק		7, 24.
אביחיל ׀ דד	Esther	2, 15.
מיום ׀ ליום		3, 7.
ואת ׀ פרשנדתא,		9, 7.
וכל ואת ׀ דאהוהי.		8. 9.
היהודים ׀ עליהם ׀ ועל, ב׳ בו		9, 27.
אחשרש ׀ מס		10, 1.

VII.

סדרים בחמש מגלות

*Sectiones Quinque Voluminum masoreticae.**

סדרים של קהלת ד׳, וסמניהון

דברי קהלת	Eccles.	1, 1.
ידעתי כי כל, דבתר וגם כל האדם		3, 14.
טוב שם משמן טוב		7, 1.
לך אכל בשמחה לחמך		9, 7.

סדרים של אסתר ה׳, וסמניהון

ויהי בימי	Esther	1, 1.
איש יהודי היה		2, 5.
ויאמר המן למלך ישנו עם		3, 8.
ויקח המן את הלבוש		6, 11.
ליהודים היתה אורה		8, 16.

* Masora nonnisi Ecclesiasten et l. Esther ita dispertit; sectiones reliquorum Voluminum (Cant., Ruth, Thren.) non commemorantur, nempe casu, non consulto.

VIII.

Conspectus notarum masoreticarum.

A. *Varietas scriptionis et lectionis* (כתיב וקרי).

	כְּתִיב Scriptum:	קְרִי Legendum:
Cant. 1, 17.	רְחִיטֵנוּ (cum Cheth)	רָהִיטֵנוּ (cum He)
2, 11.	הסתו (h. e. הַסְּתָו)	הַסְּתָיו
2, 13.	לכי (h. e. לְכִי)	לָךְ
2, 14.	ומראיך (h. e. וּמַרְאַיִךְ)	וּמַרְאֵךְ
4, 9.	באחד (h. e. בְּאַחַד)	בְּאַחַת
Ruth 1, 8.	יעשה (h. e. יַעֲשֶׂה)	יַעַשׂ
2, 1.	מידע (h. e. מְיֻדָּע)	מוֹדַע
3, 2.	שמלתך (h. e. שִׂמְלָתֵךְ)	שִׂמְלֹתַיִךְ
ibid.	וירדתי (h. e. וְיָרַדְתִּי)	וְיָרַדְתְּ
3, 4.	ושכבתי (h. e. וְשָׁכָבְתִּי)	וְשָׁכָבְתְּ
3, 14.	מרגלתו (h. e. מַרְגְּלֹתָו)	מַרְגְּלֹתָיו
ibid.	בטרום (h. e. בְּטְרוֹם)	בְּטֶרֶם
4, 4.	ואדע (h. e. וְאֵדַע)	וְאֵדְעָה
4, 5.	קניתי (h. e. קָנִיתִי)	קָנִיתָ
4, 6.	לגאול (h. e. לְגְאוֹל)	לִגְאָל
Thren. 1, 6.	מן בת (h. e. מִן בַּת)	מִבַּת
1, 11.	מחמודיהם (h. e. מַחֲמוּדֵיהֶם)	מַחֲמַדֵּיהֶם
1, 18.	עמים (h. e. עַמִּים)	הָעַמִּים
2, 2.	לא (h. e. לֹא)	וְלֹא
2, 13.	אעודך (h. e. אֲעוּדֵךְ)	אֲעִידֵךְ
2, 14.	שביתך (h. e. שְׁבִיתֵךְ)	שְׁבוּתֵךְ
2, 19.	בליל (h. e. בַּלֵּיל)	בַּלַּיְלָה
3, 10.	אריה (h. e. אַרְיֵה)	אֲרִי
3, 20.	ותשיח (h. e. וְתָשִׂיחַ)	וְתָשׁוֹחַ
3, 25.	לקוו (h. e. לְקֹוו)	לְקֹוָיו

	כְּתִיב Scriptum:	קְרִי Legendum:
Thren. 3, 39.	חטאו (h. e. חֶטְאוֹ)	חֲטָאָיו
4, 3.	תנין (h. e. תַּנִּין)	תַּנִּים
ibid.	כי ענים (h. e. כִּי עֹנִים)	כַּיְעֵנִים
4, 12.	וכל (h. e. וְכֹל)	כֹּל
4, 16.	זקנים (h. e. זְקֵנִים)	וּזְקֵנִים
4, 17.	עודינה (h. e. עוֹדֶינָה)	עוֹדֵינוּ
4, 21.	יושבתי (h. e. יוֹשַׁבְתִּי)	יוֹשֶׁבֶת
5, 1.	הביט (h. e. הַבֵּיט)	הַבִּיטָה
5, 3.	אין (h. e. אֵין)	וְאֵין
5, 5.	לא (h. e. לֹא)	וְלֹא
5, 7.	אינם (h. e. אֵינָם)	וְאֵינָם
ibid.	אנחנו (h. e. אֲנַחְנוּ)	וַאֲנַחְנוּ
5, 18.	שהשמם (h. e. שֶׁהַשָּׁמֵם)	שֶׁשָּׁמֵם
5, 21.	ונשוב (h. e. וְנָשׁוּב)	וְנָשׁוּבָה
Eccles. 4, 8.	עיניו (h. e. עֵינָיו)	עֵינוֹ
4, 17.	רגליך (h. e. רַגְלֶיךָ)	רַגְלְךָ
5, 8.	היא (h. e. הִיא)	הוּא
5, 10.	ראית (h. e. רְאִית)	רְאוּת
5, 17.	חיו (h. e. חַיָּו)	חַיָּיו
6, 10.	שהתקיף (h. e. שֶׁהַתַּקִּיף)	שֶׁתַּקִּיף
7, 22.	את (h. e. אַתְּ)	אַתָּה
9, 4.	יבחר (h. e. יְבְחַר)	יְחֻבַּר
10, 3.	כשהסכל (h. e. כְּשֶׁהַסָּכָל)	כְּשֶׁסָּכָל
10, 20.	הכנפים (h. e. הַכְּנָפַיִם)	כְּנָפַיִם
11, 9.	ובמראי (cum Jod)	ובמראה (cum He)
12, 6.	ירחק (h. e. יֵרָחֵק)	יֵרָתֵק
Esther 1, 16.	מומכן (h. e. מוּמְכָן)	מְמוּכָן
3, 4.	בְּאמרם (cum Beth)	כְּאמרם (cum Caf)
4, 4.	ותבואינה (h. e. וַתְּבוֹאֶינָה)	וַתָּבוֹאנָה
4, 7. 8, 7.	ביהודיים (h. e. בַּיְּהוּדִיִּים)	בַּיְּהוּדִים

	כְּתִיב Scriptum:	קְרִי Legendum:
Esther 8, 1. 8, 13. 9, 15. 9, 18.	היהודיים (h. e. הַיְּהוּדִיִּים)	הַיְּהוּדִים
8, 13.	עתודים (h. e. עֲתוּדִים)	עֲתִידִים
9, 19.	הפרוזים (h. e. הַפְּרוּזִים)	הַפְּרָזִים
9, 26.	וקבל (h. e. וְקִבֵּל)	וְקִבְּלוּ
10, 1.	אחשרש (h. e. אֲחַשְׁרֹשׁ)	אֲחַשְׁוֵרֹשׁ

B. *Notae masoreticae.*

בִּמְקוֹם ה׳ א׳ Aleph pro He. Ruth 1, 20.

בְּרֹאשׁ הַדַּף In capite columnae (collocandum). Est. 9, 16.

דָּגֵשׁ אַחַר שׁוּרֶק Dagesch post Schurek. Ruth 4, 7. Pred. 10, 8. Est. 1, 4. 6, 3.

ה׳ רָפָה He sine Mappik. Ruth 2, 14.

ו׳ אֲרִיכָא Vav longum. Est. 9, 9.

ז׳ זְעֵירָא Zajin minusculum. Est. 9, 9.

ח׳ רַבְּתָא Cheth majusculum. Est. 1, 6.

ט׳ זְעֵירָא Teth minusculum. Thren. 2, 9.

ט׳ רַבְּתָא Teth majusculum. Eccles. 7, 1.

יַתִּיר ה׳ Superfluum He. Eccles. 10, 20.

יַתִּיר ו׳ Superfluum Vav. Ruth 4, 6. Thren. 1, 11. Est. 9, 19.

יַתִּיר י׳ Superfluum Jod. Cant. 2, 14. 4, 3. Thren. 4, 21. Eccl. 4, 17. Est. 4, 4. 7. 8, 1. 7. 13. 9, 15. 18.

ל׳ דָּגוּשׁ Lamed dagessatum. Est. 6, 13.

ל׳ זְעֵירָא Lamed minusculum. Thren. 1, 12.

נ׳ זְעֵירָא Nun minusculum. Thren. 4, 14.

נ׳ רַבְּתָא Nun majusculum. Ruth 3, 13.

ס׳ רַבְּתָא Samech majusculum. Eccles. 12, 13.

סֶגוֹל בְּאַתְנַח Segol apud Athnach. Eccles. 7, 27.

סֶגוֹל בְּס״פ (בְּסוֹף פָּסוּק) Segol in fine versus. Ruth 4, 16.

ע׳ זְעֵירָא Ajin minusculum. Thren. 3, 36.

(בְּסוֹף פָּסוּק) פַּתַח בְּס״פ Pathach in fine versus. Cant. 2, 15. Ruth 2, 14. Thr. 1, 1.

קָמֵץ בְּזָקֵף Kamez (pausae) apud Sakef. Cant. 2, 4. Ruth 3, 13. 4, 4. 18. 22. Thren. 2, 8. 3, 16. 22. 35. 39. 53. 4, 3. 6. 5, 5. Eccles. 3, 19. 11, 9. Est. 3, 12. 4, 12. 7, 6.

קָמֵץ בְּטִפְּחָא Kamez apud Tiphcha. Est. 3, 12.

קָמֵץ בְּפַשְׁטָא Kamez apud Paschta. Eccles. 11, 6.

קָמֵץ בִּרְבִיעַ Kamez apud Rebia. Thren. 2, 17.

רֵישׁ בְּדָגֵשׁ Resch cum Dagesch. Cant. 5, 2.

ש׳ זְעֵירָא Schin minusculum. Est. 9, 9.

ש׳ רַבְּתָא Schin majusculum. Cant. 1, 1.

ת׳ זְעֵירָא Tav minusculum. Est. 9, 7.

ת׳ רַבְּתָא Tav majusculum. Est. 9, 29.

C. *Clausulae masoreticae.*

Summa versuum Cantici Canticorum centum et septendecim, signum עַל טוב (ע=70, ל=30, ט=9, ו=6, ב=2); medius eorum est versus 4, 14.

סְכוּם פְּסוּקֵי שִׁיר הַשִּׁירִים מֵאָה וְשִׁבְעָה עָשָׂר, וְסִמָּן עַ״ל טוֹ״ב. וְחֶצְיָן נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם׃

Summa versuum libri Ruth octoginta quinque, signum פֹּה (פ = 80, ה = 5); medius eorum est versus 2, 21.

סְכוּם פְּסוּקֵי רוּת שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה, וְסִמָּן פֹּה. וְחֶצְיָן וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה׃

Summa versuum Threnorum centum et quinquaginta quattuor, signum קָדִים (ק=100, ד=4, י=10, ם=40); medius eorum est versus 3, 34.

סְכוּם פְּסוּקֵי קִינוֹת מֵאָה וַחֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה, וְסִמָּן קָדִי״ם. וְחֶצְיָן לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו׃

Summa versuum Ecclesiastae ducenti et viginti duo, signum כְּבָ״ר (כ=20, ב=2, ר=200). Medius eorum est versus 6, 10. Sectiones ejus sunt quattuor, signum אָבָא (א=1, ב=2, א=1).

סְכוּם פְּסוּקֵי קֹהֶלֶת מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם, וְסִמָּן כְּבָר. וְחֶצְיָן מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ. וּסְדָרָיו אַרְבָּעָה, וְסִמָּן אָבָ״א׃

Summa versuum voluminis Esther centum et sexaginta septem, signum פְּנוּאֵל (פ=80, נ=50, ו=6, א=1, ל=30). Medius eorum est versus 5, 7. et sectiones sunt quinque, signum גַּ"ב (ג=3, ב=2).

סְכוּם פְּסוּקֵי מְגִלַּת אֶסְתֵּר מֵאָה וְשִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה, וְסִמָּן פְּנוּאֵ"ל. וְחֶצְיוֹ וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמַר. וְהַסְּדָרִים חֲמִשָּׁה, וְסִמָּן גַּ"ב׃

Summa versuum omnium quinque voluminum septingenti et quadraginta et quinque, signum מְשְׁתֶּ"ה (מ=40, ש=300, ת=400, ה=5).

סְכוּם הַפְּסוּקִים שֶׁל־כָּל־חֲמֵשׁ הַמְּגִלּוֹת שְׁבַע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה, וְסִמָּן מְשְׁתֶּ"ה.

INDEX

OMNIUM QUAE HAEC LIBRI EDITIO CONTINET.

	Pag.
Praefatio Francisci Delitzsch	v
Liber Cantici Canticorum	1
Liber Ruth	7
Liber Threnorum	13
Liber Ecclesiastae	20
Liber Esther	32
Appendices criticae et masoreticae:	
I. Lectionum receptarum argumenta et rationes	45
II. Scripturae inter Occidentales et Orientales controversae	79
III. Loci a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati	83
IV. Loci consimiles qui facile confunduntur	87
V. Loci vocalem non productam in pausa retinentes	92
VI. Loci lineola Pasek notati	93
VII. Sectiones masoreticae	94
VIII. Conspectus notarum masoreticarum:	
A. Varietas Scriptionis et Lectionis (כתיב וקרי)	95
B. Notae masoreticae	97
C. Clausulae masoreticae	98

or

Library of

Wellesley College.

NON MINISTRARI SED MINISTRARE.

Presented by

Prof. E. N. Horsford.

Nº 44220